
**Nagykanizsai fiatalok a bizonytalan jelenben
- kutatási beszámoló -**

A kutatási beszámolót írta:
Domokos Tamás és Ruff Tamás

A kutatásra Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatának megbízásából került sor. A program megvalósítója az Echo Innovációs Műhely volt. Projekt azonosító: Echo 201/2010

Echo Innovációs Műhely
8000 Székesfehérvár, Tobak u. 17. I/30.
Tel: (22) 502-276 Fax: (22) 379-622
projekt@echomail.hu; www.echonetwork.hu

Jelen kutatási beszámoló további felhasználásához lépjen kapcsolatba az Echo Survey Szociológiai Kutatóintézettel vagy a város polgármesteri hivatalával.

A kutatási beszámoló kéziratnak minősül, hivatkozni ennek figyelembevételével a feltüntetett szerzők, annak hiányában a beszámolót jegyző szervezet vagy a Polgármesteri Hivatal engedélyével lehet.

A kutatáshoz kapcsolódó adatbázis és módszertani anyagok az Intézetnél történt regisztráció után térítésmentesen elérhetők.

Javaslatait, észrevételeit, szakmai megjegyzéseit is szívesen várjuk a következő címen:

Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet
8000 Székesfehérvár, Tobak u. 17.
Tel: +36 (22) 502-276, Fax: +36 (22) 379-622
www.echosurvey.hu   info@echomail.hu

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető.....	3
1.1 Ifjúságkutatás 2010.....	3
1.2 Kutatási módszer	4
1.3 Adatfeldolgozás	5
1.4 Összehasonlítás a korábbi évek adataival	6
2. A vizsgált fiatalok demográfiai helyzete és családi háttere	7
3. Továbbtanulás, mobilitás.....	20
4. Egészségmegőrzés.....	28
5. Szabadidő és kulturális fogyasztás	42
6. Ifjúsági közélet	57
7. A fiatalok Nagykanizsához való viszonya	62
8. Szakértői fókuszcsoport eredményei.....	67
Összegzés	71
Az ifjúsági szolgáltatásfejlesztés alapelvei	73

1. Bevezető

Az elmúlt években színre lépett egy olyan korosztály, mely szabadidős szokásaiban, egészségmagatartásában, demokratikus értékekhez való viszonyában, a virtuális világ használatában egészségmagatartásában és külföldi karrier lehetőségeiben is eltér a korábbi generációktól. Az új, milleniumi generáció élethelyzetének megismerése ennek megfelelően elemi érdeke minden felelősen gondolkodó helyi közösségnek, különösen, ha eszközei, intézményei és szakemberei is vannak arra, e korosztály számára szakmai szolgáltatások és célzott intervenciós programokat indukáljon vagy akár működtessen.

1.1 Ifjúságkutatás 2010

Az elmúlt két évtizedben számos önkormányzat ismerte fel, hogy az ifjúsági problémák települési szintű kezelése nem nélkülözheti a szakmailag megalapozott helyzetkép és az arra épülő koncepció, feladatterv készítését. Az Echo Innovációs Műhely szakértői - az önkormányzati igényekre reagálva – a 90-es évek közepén kidolgoztak egy több komponensű ifjúságkutatási és fejlesztési programot, melyet a helyi igényekhez való nagyfokú alkalmazkodás jellemez. Az elmúlt tizenöt évben ifjúságkutatási programjainkat megyei jogú városokban és kisebb településeken egyaránt sikerrel bonyolítottuk le. A kutatások között alapozó, általános helyzetkép készítése és célzott, egy-egy problématerületre (pl. alkohol és kábítószer fogyasztás, szabadidős szokások, lokálpatriotizmus, ifjúsági közéletiség, pályakezdő munkanélküliség, ifjúsági szolgáltatások stb.) fókuszáló kutatások egyaránt voltak. A kutatói, fejlesztői munka eredménye, hogy több önkormányzat megalkotta ifjúsági koncepcióját, a feltárt jelenségek, problémák kezelésére különböző programok indultak.

Közhasznú egyesületünk Szociológiai Kutatóintézete 1995-2009 között közel 50 településen – köztük Nagykanizsán - bonyolított le ifjúságkutatási programot az érintett önkormányzatokkal partnerségben. Az önkormányzati szakemberek, ifjúsági referensek körében többször felmerült, hogy az adott településen feltárt ifjúsági problémákat, jelenségeket fontos lenne összevetni más települések adataival, jó lenne egyeztetni a vizsgálati kérdéseket, szempontokat. Mindezen igényekhez igazodva hirdette meg kutatóműhelyünk “ Nagyvárosi fiatalok az ezredfordulón” című programját, melyhez akkor 21 város csatlakozott, köztük Nagykanizsa is több kutatással, 2000-ben az ifjúsági érdekérvényesítési csatornák kutatására, 2001-ben és 2002-ben droghelyzetkép készítésére, 2005-ben pedig ifjúsági

konceptiót megalapozó komplex kutatásra került sor.

Azóta sok idő eltelt, sok minden változott az egyes településeken, a fiatalok új generációja lépett színre. Ennek szellemében hirdettük meg „Ifjúságkutatás 2008-2010 – Fiatalok a bizonytalan jelenben” című kutatási keretprogramunkat, melynek részeként valósult meg jelen 2010-ben is a nagykanizsai városi ifjúságkutatás, az új ifjúsági cselekvési program előkészítéseként.

1.2 Kutatási módszer

Eddigi tapasztalataink alapján az ifjúsági problémák megismerésének egyik leghatékonyabb módja a középiskolások problémáinak, életének figyelemmel kísérése, ennek megfelelően a kutatást is rájuk fókuszáltuk, de az igényeknek megfelelően kiterjesztettük az általános 7-8. évfolyamára is.

A tanulói vizsgálat empirikus adatgyűjtésére a korábbi években jellemzően önkitöltős kérdőívek segítségével papír alapon került sor. Idén, kihasználva az internet kínálta technikai lehetőségeket a tanulóknak on-line ún. websurvey kérdőívet készítettünk, így a korábbi évekhez képest könnyebben, gyorsabban és olcsóbban lehetett megszólítani a tanulókat a kutatás során.

Az adatgyűjtésre 2010 októberében és novemberében került sor. A 7-14. évfolyamos diákok a 170 kérdést tartalmazó kérdőíveket tanórákon töltötték ki. Mivel a tanulóknak minden körülmények között biztosítani kellett a válaszadás önkéntességét és anonimitását, a tanulókkal a kitöltés előtt a pedagógusoknak ismertetni kellett a kutatás célját, el kellett mondani, hogy a kérdőív kitöltése önkéntes és névtelen, valamint fel kellett hívni a tanulók figyelmét arra, hogy az elemzést és az értékelést külső szakemberek, kutatók fogják végezni. Az adatgyűjtés során a számítógépes rögzítés csak a kitöltő ún. IP címét rögzítette annak érdekében, hogy be lehessen azonosítani, hogy mely kérdőívek kerültek egyszerre, egy órán kitöltve (ezzel megteremtve a lehetőségét a későbbi csoportos, akár osztályszintű összehasonlításnak), de ne lehessen az adott válaszadó fiatal személyét visszaazonosítani.

A kutatás során azt a célt tűztük ki, hogy lehetőleg minden tanulót elérjünk a kutatás során. A rendelkezésre álló időszak alatt 1600 tanuló töltötte ki az on-line kérdőívet, ebből 1421 tanuló válasza voltak értékelhetők (a kérdőív kitöltöttségi szintje és logikai ellenőrzése alapján). Az általunk megkérdezett diákok az alapsokaság (az összes 9-14. évfolyamos tanuló) kb. egynegyedét teszik ki. Az egyenlőtlen válaszadási hajlandóság miatt illetve a hiányzásokból és válaszmegtagadásokból fakadó eltéréseket ún. mátrix súlyozással korrigáltuk. Súlyozás után a minta évfolyam és iskolatípus szerint reprezentálja a nagykanizsai 7-14. osztályos diákokat.

Tanulók száma	Ált.iskola 7-8.	Gimnáziumi képzés	Szakközép- iskolai képzés	Szakiskolai képzés	Érettségire épülő képzések
7. évf.	156	0	0	0	0
8. évf.	142	0	0	0	0
9. évf.	0	67	115	85	0
10. évf.	0	71	113	75	0
11. évf.	0	71	105	96	0
12. évf.	0	64	110	67	0
13-14. évf.	0	0	0	0	85

Válaszadók száma az egyes rétegekben a súlyozott mintában

A mintavételi hiba a tanulói minta esetében városi szinten +/- 2-3 százalék az adott kérdésre válaszolók számától függően. Ez azt jelenti, hogy az általunk mért eredmények legfeljebb ennyivel térnek el attól az eredménytől, amit akkor kapnánk, ha minden 7-14. évfolyamos diákot megkérdeznénk a városban.

1.3 Adatfeldolgozás

A kérdőívbeli kinyerhető empirikus adatokat kódolás után számítógépen rögzítettük és ellenőriztük. Az adatelemzést SPSS programmal végeztük.

Egyes kérdéseknél azt kértük a válaszolóktól, hogy értékeljenek állításokat, minősítsenek társadalmi cselekedeteket, problémákat, intézményeket négy illetve ötfokú skálán. Ezen kérdések esetében a kapott értékeket egy százfokú skálára számoltuk át, ahol a százás értéket az jelentette volna, ha az adott kérdésre minden válaszoló egyöntetűen a maximális, a nullát pedig az, ha a minimális pontszámot adja. A határ az ilyen százfokú skálákon az ötven pont. Az ez alatti érték általában negatív véleményt (bizalmatlanságot, elégedetlenséget, ellenszenvet stb.), míg az e feletti érték pozitív véleményt (elégedettséget, bizalmat, rokonszenvet stb.) jelez.

Más kérdéseknél - ahol pozitív vagy negatív tendenciát lehetett prognosztizálni - a százalékos értékeket egy ún. mérleg-indexre vetítettük. Ez esetben a kapott szám egy -100 és +100 közötti érték, ahol az egyöntetű pozitív tendenciát a pozitív, míg az egyöntetű negatív tendenciát a negatív véglet mutatja. A mérleg-indexen a nulla körüli értékek fejezik ki a változatlan helyzetet.

Az elemzés során a gyakrabban használt egyváltozós elemzési technikák (gyakoriság, átlagok stb.) mellett a rejtett tartalmak, tendenciák vizsgálására ún. többváltozós matematikai-statisztikai módszereket is használtunk. A leggyakoribb többváltozós elemzési formák a következők:

* A korrelációs elemzés azt mutatja meg, hogy az egyes változók megítélése mennyiben hasonló. Ha

van köztük hasonlóság (vagyis pozitív korreláció), akkor ezt egy korrelációs együttható fejezik ki, melynek értéke 0 és 1 között lehet. Minél magasabb ez az érték, annál nagyobb a hasonlóság a megítélésben. A megítélési hasonlóságot korrelációs mátrixon ábrázoljuk.

- * A faktoranalízis arra szolgál, hogy sok változóból (például egy hosszú kérdéssorból) kevesebb, jobban kezelhető egységeket kapjunk. Az eljárás alapja itt is az egyes változók megítélésének hasonlósága, de itt változó-csoportokat, megítélési mintázatokat kapunk végeredményül. Az egyes csoportokba tartozó itemekhez faktorsúlyokat rendel a számítógép (-1 és 1 között), amelyek azt fejezik ki, hogy az adott item, változó vagy állítás mennyire befolyásolja az adott faktor összképét. Minél inkább távol van a nullától ez a szám, annál jelentősebb az adott item befolyása az adott faktorra, (ha negatív ez a szám, akkor az adott item éppen ellenkező előjellel befolyásolja a faktort, mint pozitív faktorsúlyú társai).
- * A klaszteranalízis nem a változóból, hanem a válaszadókból képez csoportokat (klasztereket), aszerint, hogy egyes kérdéseket, kérdéssorokat mennyire hasonlóan ítélték meg. Ezzel lehetővé válik, hogy egy-egy témakör (akár viszonylag sok kérdéssel) megítélése szerint csoportosítsuk a válaszadókat, és a csoportokat utána elemezzük akár társadalmi-demográfiai összetételük, akár más kérdésekre adott válaszaik alapján.

1.4 Összehasonlítás a korábbi évek adataival

Kutatási beszámolóinkban több helyen igyekszünk az eredményeket a korábbi, 2005-ös ifjúságkutatás fényében is bemutatni, értelmezni. A különböző kutatások eredményeinek összevetésének feltétele, hogy a kutatási módszerek azonosak legyenek, így a kérdőív, a kérdezési módszer és az alapsokaság is megegyezzen. Ez jelen esetben csak részben áll fenn, illetve átfedésekkel értelmezhető csak.

2005-ben és a 2010-ben is a kutatás 7-14. osztályos tanulókra nézve reprezentatív, 2005-ben az akkor megkérdezett diákok az alapsokaság (az összes 7-14. évfolyamos tanuló) 18 százalékát tették ki, 1084 fő válaszolt kérdéseinkre, a kérdezési módszere pedig papír alapú önkitöltős adatfelvétel volt. A mintavétel rétegzett valószínűségi módon zajlott. Mindezek fényében a jelen beszámolóban közölt korábbi kutatással való összehasonlítás módszertanilag megengedhető. A mintavételi hibákat figyelembe véve ha a két adatfelvételtől származó eredmények esetében az eltérések legalább 5 százalékpontnyi vagy százfokú skálán meghaladják a 10 pontot, relevánsnak fogadhatjuk el.

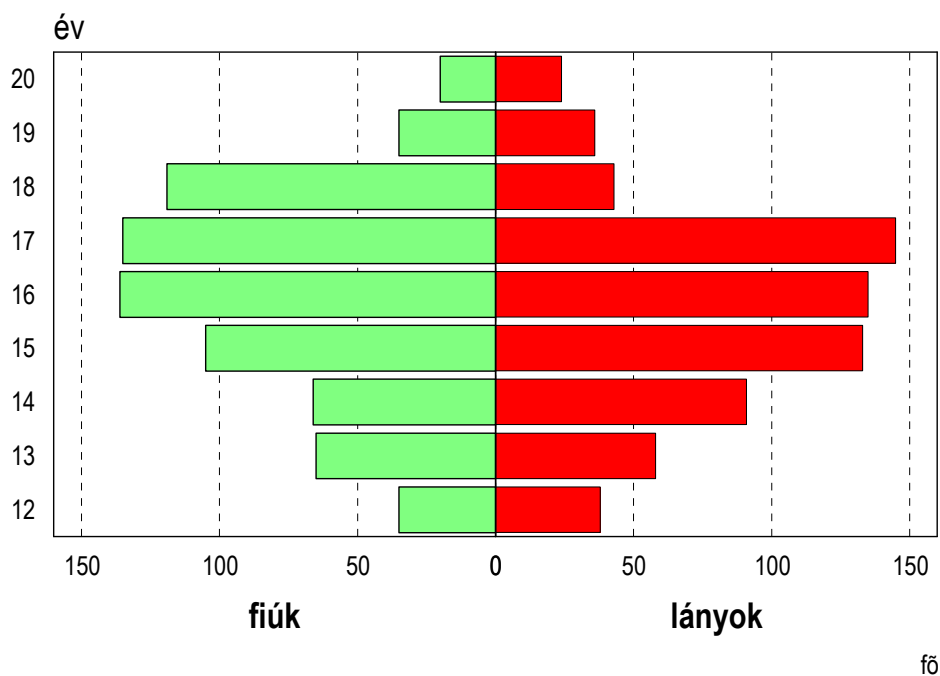
2. A vizsgált fiatalok demográfiai helyzete és családi háttere

A korábbi évek logikájához hasonlóan mielőtt belekezdenénk a tanulói kérdőíves kutatás részletes tartalmi ismertetésébe, bemutatjuk tanulók demográfiai helyzetét, összetételét, mert vannak olyan tendenciák, jelenségek, amelyek csak ennek fényében érthetőek.

A társadalomtudományi vizsgálódások alapvető demográfiai változója közé tartozik az életkor. A vizsgálati mintában a fiatalok 14 százaléka gyermekkorú, 64 százaléka fiatalkorú (tehát jogi értelemben korlátozottan cselekvőképes), egyötödük pedig jogilag felnőtt, betöltötte a 18. életévet. A mintában az ifjúság szakmai beavatkozás szempontjából különösen szenzitív 15-16 évesek aránya 36 százalék.

A kérdezett tanulók átlagéletkora 2005-ben 16.23 év, idén az adatfelvétel ideje miatt (most őszi adatfelvétel volt, 2005-ben tavaszi) alacsonyabb, 15.8 év, mely iskolatípusonként egy kicsit eltérő. A gimnáziumokban az átlagos életkor 15.9 év, a szakiskolákban 16.6, a szakközépiskolákban pedig 16.4 év. Az általános iskola 7-8 osztályában ennél nyilván alacsonyabb (13.2) az érettségire épülő képzésben pedig magasabb (18.9) év.

A vizsgált tanulók korfája

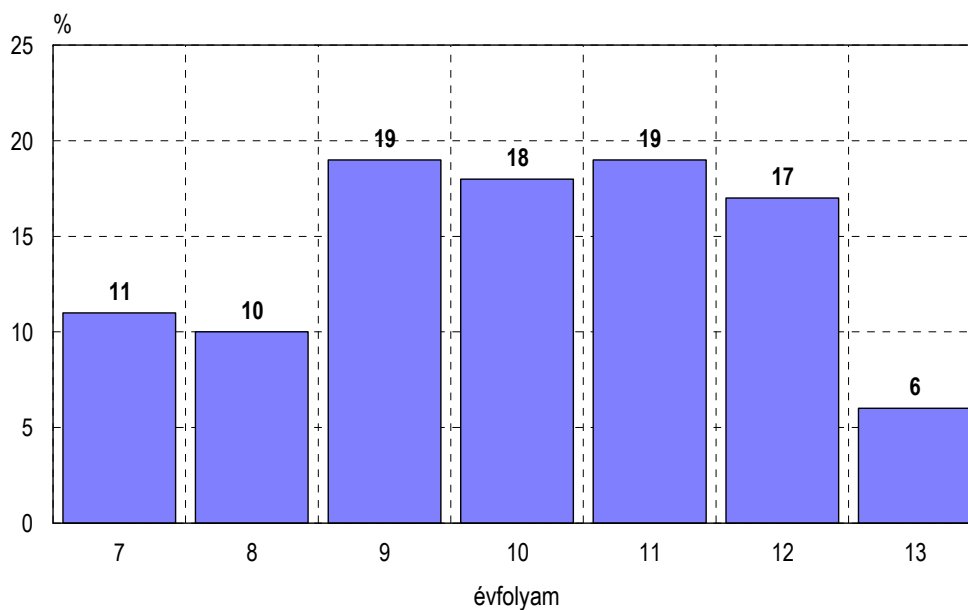
Az utóbbi évtizedben bekövetkezett gazdasági, társadalmi változások hatására a képzési struktúra jelentősen átrendeződött, a lakossági igényekre reagálva országosan növekedett az érettségit adó intézményben tanuló diákok aránya, s szakképzési rendszer is többször módosult. Ennek ellenére

a szakképzés hagyományos presztízse alacsony, a szülők jellemzően az érettségit adó intézmények felé orientálják a tanulókat. A kutatás során vizsgált fiatalok negyede, 23 százaléka szakiskolás, 31 százaléka szakközépiskolai képzésben vesz részt, 19 százaléka gimnáziumi tanuló, 6 százalék az érettségire épülő szakképzésben résztvevők aránya, s a minta ötöde még nem kezdte meg középfokú tanulmányait.

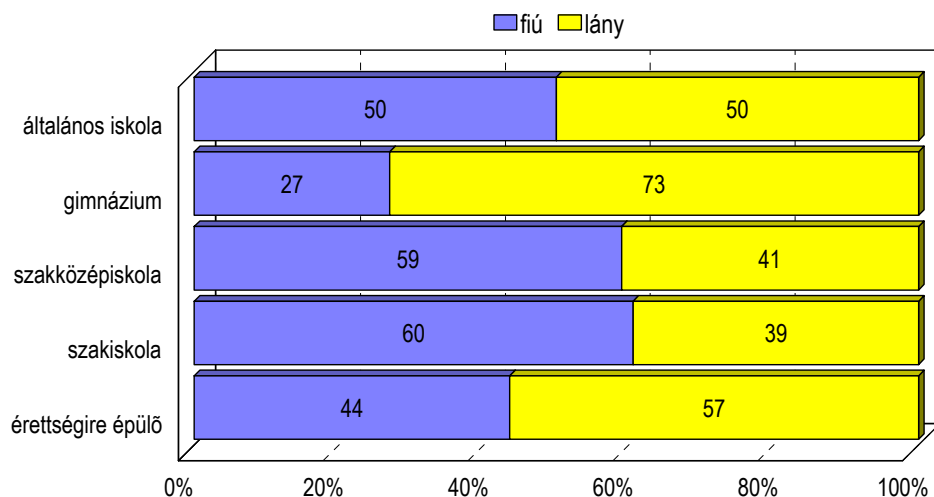
A nagykanizsai iskolákban a 9-11. évfolyamon közel egyenlő arányban vannak a tanulók (18-19 százalék). A középiskolai osztályok közül a legnépesebb a tizenegyedik a mintában (19 százalék), a 12-en pedig 17 százalék a részarány. Érettségi utáni képzésekben (13-14. évfolyam) is sokan maradnak, ám arányuk érthetően ennél alacsonyabb. Ennek megfelelően az egyes iskolatípusok között eltérő a válaszolók évfolyam szerinti megoszlása is.

A válaszolók évfolyam szerinti megoszlása

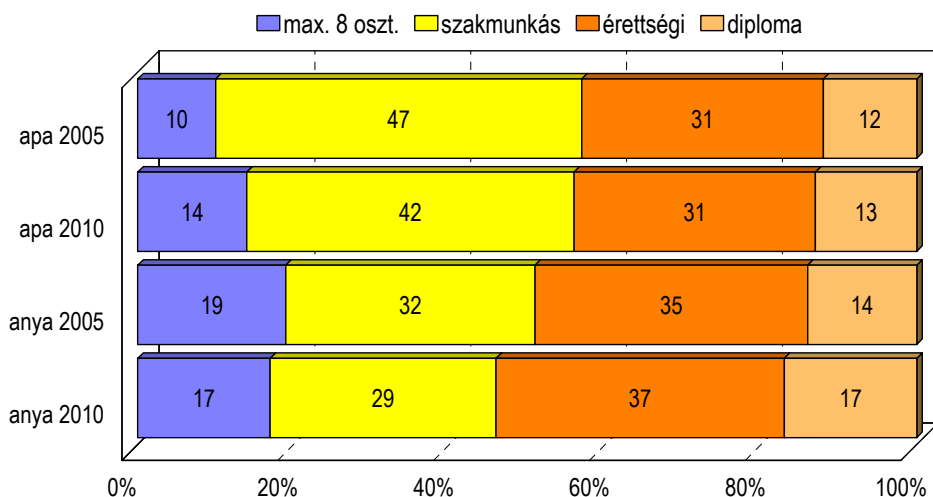

A válaszolók nem szerinti összetétele megfelel a korcsoportra jellemző általános demográfiai helyzetnek, minimális fiú többlet (51 százalék) mutatható ki az nagykanizsai ifjúsági korosztályban. A tanulók nemek szerinti összetételét az egyes iskolatípusok dimenziójában vizsgálva - ahogy az várható volt - komolyabb eltérés tapasztalható. Míg az általános iskolában teljesen kiegyensúlyozott a nemek aránya, addig a gimnáziumi képzésben résztvevő középiskolások 73 százaléka, míg a szakközépiskolások 41 százaléka lány, s a szakiskolákban is fiú dominancia érvényesül. Ha a középfokú tanulmányaikkal végzett fiatalokat nézzük, a nemi megoszlásbeli különbség újra eltűnik, csakúgy mint a középfokú képzés előtti szakaszban.

A tanulók nemek szerinti megoszlása képzési formák szerint

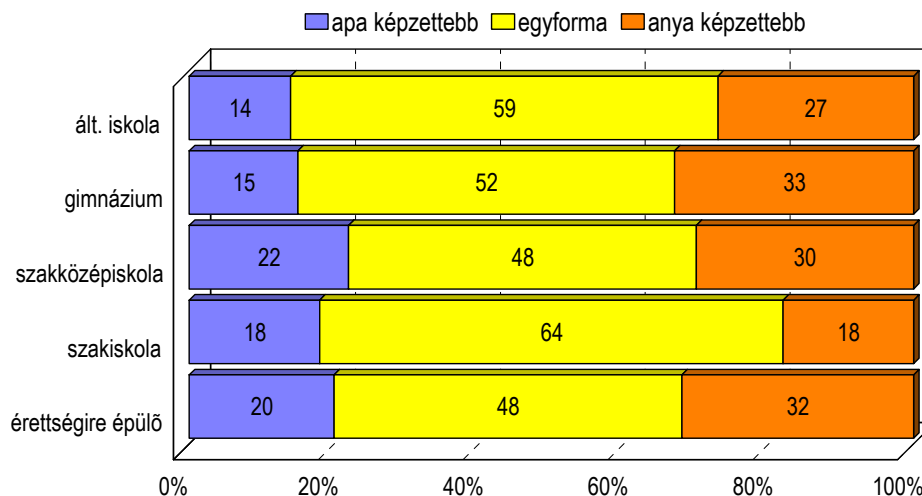
A szülők iskolai végzettségének megoszlása

A 2005-ös ifjúságkutatás alapján a fiatalok helyzetével kapcsolatban a legfontosabb magyarázó változók egyike a szülők iskolai végzettsége, azon belül is az apa iskolázottsága volt. A mostani kutatásban vizsgált nagykanizsai fiatalok 13 százalékának édesapja csak általános iskolát végzett (1 százalékuknál azt sem), 42 százalékuk kitanult valamilyen szakmát, további 31 százalék édesapja le is

érettségizett. A diplomás szülő aránya 12 százalék, ez nagyjából megegyezik más hasonló nagyságú megyeszékhelyen mért adatokkal. Az apa és az anyai iskola végzettsége között szoros ($r=+0,61$) pozitív korreláció van, ami mögött a jól ismert „hasonló hasonlót választ” jelenség húzódik meg. Ezzel együtt az is kimutatható, hogy a fiatalok esetében az anyai iskolai végzettsége némileg eltérő és polarizáltabb is, az anyák körében magasabb a teljesen képzetlen (17 százalék) és a diplomások aránya is (17 százalék). A szülőket nézve a diplomás apák 65 százaléka mellett diplomás anyáról számoltak be a fiatalok, míg fordítva 48 százalékra igaz ez, a diplomás anyák 48 százaléka esetében van diplomás férfi, s 37 százalékban érettségizett. A 80-as és 90-es évek váláskutatásainak általános tapasztalata volt, hogy a magyar társadalom nehezen tolerálta, ha a családon belül a nő iskolai végzettsége a magasabb. A Nagykanizsán élő illetve tanuló fiatalok 28 százaléka esetében ez a helyzet, 18 százalékuknál az apa az iskolázottabb, míg 54 százalékuk esetében nincs különbség. A szülők képzettségi szintje alapján meghatároztuk a fiatalok családi háttérére vonatkozó összevont képzettségi szintet. Ezek alapján a nagykanizsai fiatalok 9 százaléka teljesen képzetlen családban nevelkedik, 33 százaléka szakiskolai háttérrel bír, 40 százalékuk érettségizett családban él és 18 százalékuk diplomás szülői háttérrel rendelkezik.

Az apa és az anyához viszonyított képzettsége

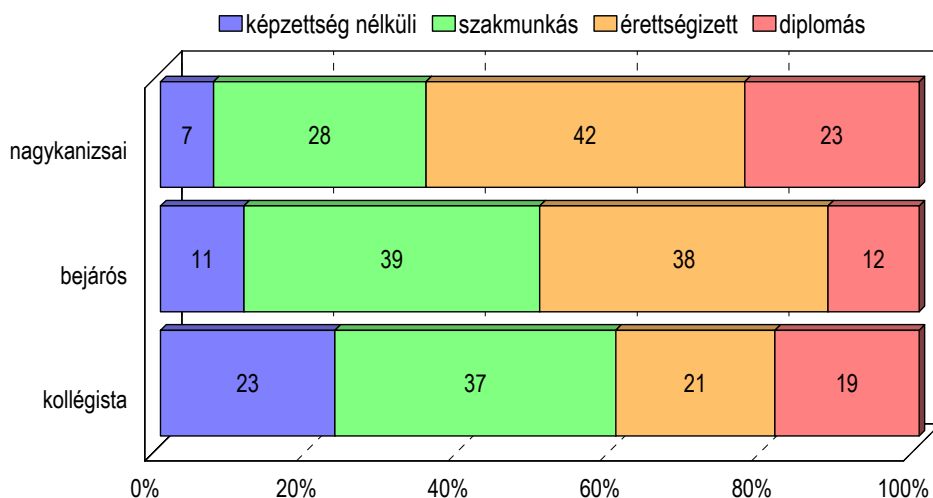

Érdeemes megnézni, hogyan változott a tanulók szüleinek képzettsége az elmúlt öt év alatt. Az adatok összevetéséből az derült ki, hogy a jelentős elmozdulások nem történtek, az apák esetében nincs érdemi változás, az anyák esetében az iskolai végzettség 5 százalékponttal emelkedett, aminek az oka, hogy a mostani iskolások szülei esetében (akik jellemzően 1965-1975 között születtek) már a

nők számára is megnyíltak a magasabb szintű iskolák, s várhatóan a jövőben egyre képzettebb anyák gyermekeivel fogunk találkozni a közoktatásban.

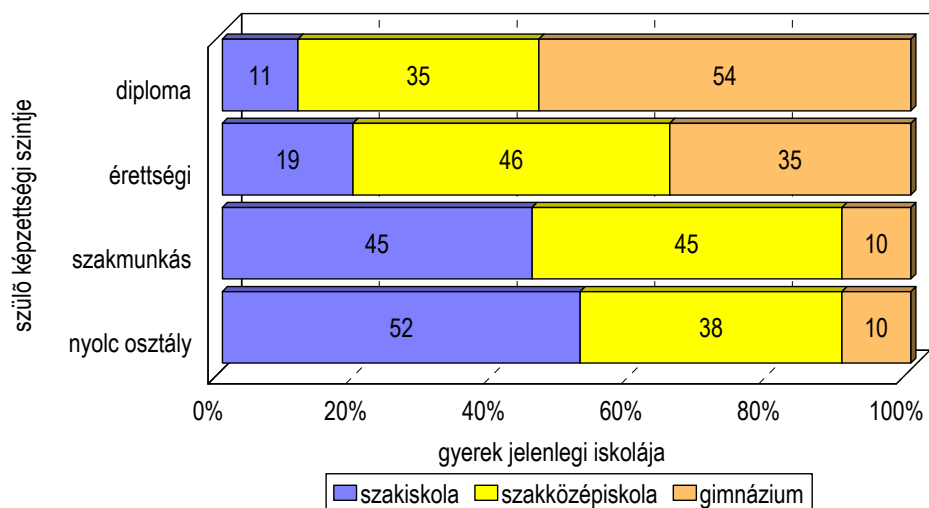
Összevetve a városban helyben lakó illetve a bejárós tanulók szüleinek képzettségi szintjét kiderül, hogy Nagykanizsa kulturális tőkében sokkal gazdagabb, mint a környező kistépelülések, mert míg a helyben lakó fiatalok szüleinek 23 százaléka diplomás, s további 42 százalékuk érettségizett, addig a nem nagykanizsai, naponta bejáró tanulók szüleinek csak 12 százaléka diplomás. Öt évvel korábbhoz képest kimutatható a szülők iskolai végzettségének emelkedése településtípusonként is, 2005-ben a Nagykanizsán lakó nagykanizsai tanulók szüleinek 17 százaléka volt diplomás, s 36 százalékuk érettségizett, és a kollégisták illetve a környező településekről naponta bejáró tanulók szüleinek csak 7 százaléka volt akkor diplomás, s 27 százalékuk érettségizett.

A szülők iskolai végzettségének megoszlása

A szülő iskolai végzettsége - közvetve - jelentősen meghatározza, hogy a nyolcadikos tanuló milyen iskolatípusban tanul tovább. A két változó közötti korrelációs együttható értéke $r=+0.48$. Az összefüggés pozitív előjelű, a képzettebb szülők gyerekei a magasabb képzettséget adó iskola felé orientálódnak. A gimnáziumokban tanuló diákok 30 százaléka diplomás, további 53 százalékuk érettségizett családból került ki, míg a szakközépiskolások 12, a szakiskolások 6 százalékának szülei diplomások. Jellemző, hogy a teljesen képzetlen szülők gyerekei között jóval átlag alatti az érettségizett adó iskolába járó fiatalok aránya, s ez a kulturális tőke hátrányának újratermeléséről ad hírt.

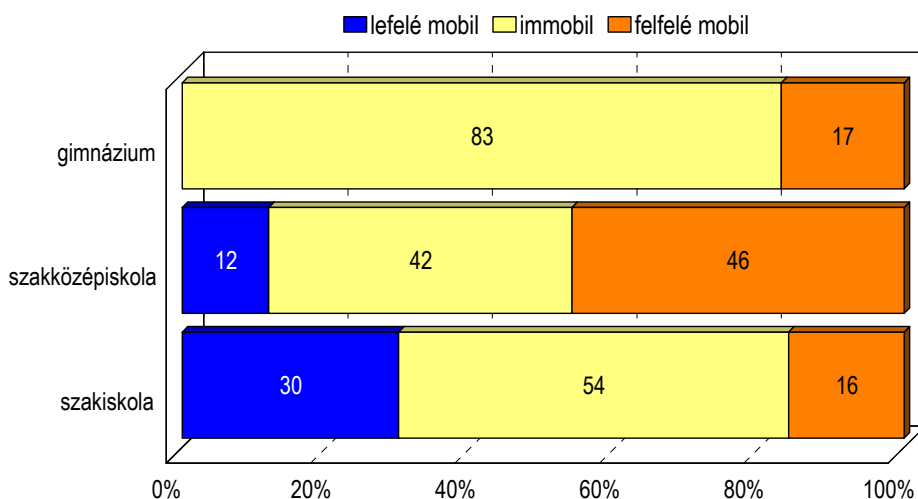
A szülő iskolai végzettségének hatása a gyermek képzettségére

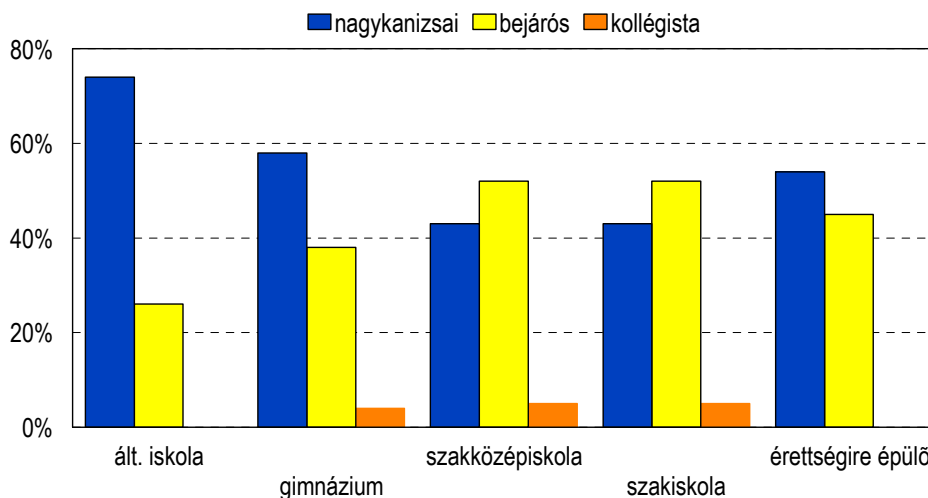
Mindezek alapján kísérletet tehetünk arra, hogy meghatározzuk a generációk közötti mobilitás irányát. A középiskolás tanulók iskolázottsága nyilván még nem teljesen lezárt, de a tudás mobilitás értelmezéséhez felhasználható a hazai iskolarendszernek az a sajátossága, hogy a középiskolai végzettség erősen befolyásolja a későbbi tanulmányokat, illetve ezen keresztül az elért társadalmi státuszt. Immobilnak tekinthetjük azokat, akiknél a gyerek és a szülői helyzet megegyezik, felfelé mobilnak, ha a gyerek helyzete jobb, s lefelé mobilnak, ha a gyerek helyzete várhatóan rosszabb, mint a szülőké¹. Az ily módon értelmezett mobilitási csoportok megoszlása a következő iskolatípusonként: a gimnazisták 17 százaléka, a szakközépiskolások majdnem 46 százaléka, míg a szakiskolások mindössze 16 százaléka felfelé mobil, míg az utóbbiak többsége immobil - egyelőre. Nincs tehát lezárva a mobilizációs csatorna, nem determinisztikus a családi háttér, de erős a hatása.

¹ Ennél az eljárásnál csak a középiskolások válaszait vettük figyelembe.

Mobilitási irányok az egyes iskolatípusokban

A lakóhely iskolatípusonkénti megoszlása

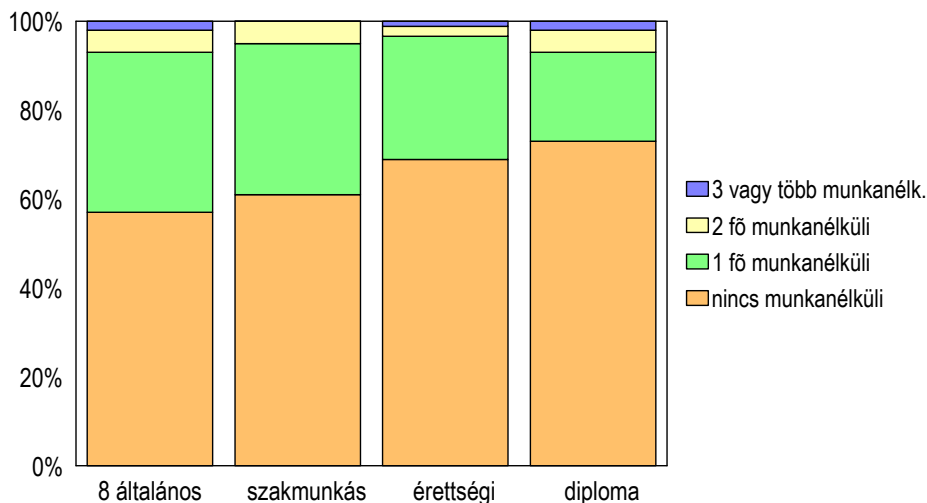
százalékos megoszlás

A vizsgált fiatalok több mint fele nagykanizsai lakosú, 43 százalékuk naponta jár be a környező kisebb településekről, 4 százalékuk pedig kollégiumban lakik. Iskolatípusonként vizsgálva a kérdést elmondható, hogy középfokon legnagyobb arányban a gimnáziumokban vannak a helyi diákok (58 százalékban). A szakközépiskolákban és a szakiskolai képzést adó középfokú oktatási

intézményekben pedig a bejárások aránya a magasabb, míg az érettségire épülő képzésben résztvevők többsége szinté helyi fiatal.

A család összetétele, kulturális tőkéjének szintje mellett a másik fontos tényező, amely járulékos hátrányokat okozhat, a munkanélküliség. A diákok számára a munkanélküliség - igaz egyelőre csak közvetve, de - megélt jelenség. Szomorú tény, hogy a tanulók 27 százalékának családjában egy, míg 7 százalék családjában egynél több munkanélküli van. A munkanélküli családtag számos szempontból érinti hátrányosan a családot, elsősorban természetesen egzisztenciálisan, de az ebből eredő mentálhigiénés, értékrendi problémák veszélye sem elhanyagolható. 2005-ben a tanulók 23 százalékának családjában volt egy, míg 5 százalék családjában egynél több munkanélküli. A szülők iskolai végzettsége jelentősen befolyásolja, hogy van-e munkanélküli a családban.

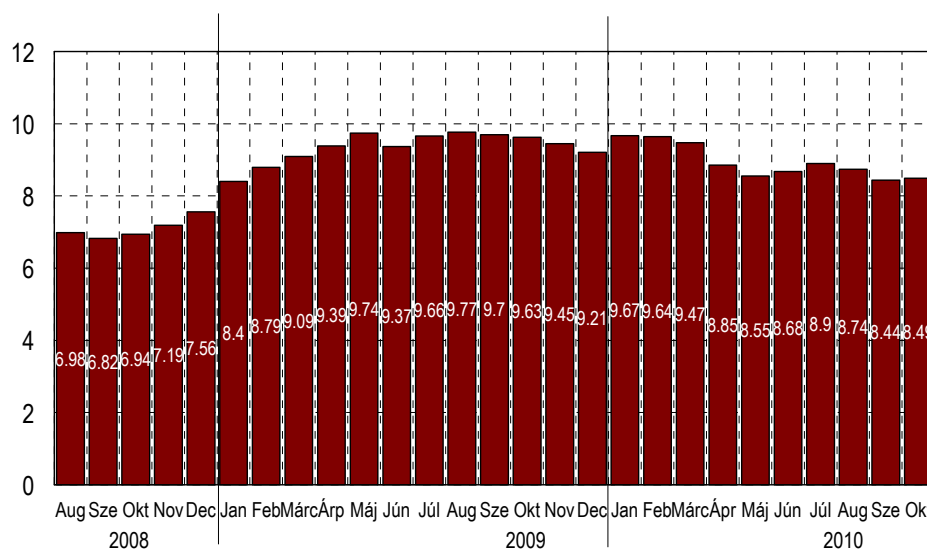
Munkanélküliek száma a családban az apa iskolai végzettségének függvényében

Az elmúlt két év a foglalkoztatási helyzetet jelentősen átrendezte a városban, a viszonylag kedvező munkanélküliségi adatok az elbocsátások következtében negatív irányt vettek. Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat 2008. októberi adatai szerint Nagykanizsán a regisztrált álláskeresők száma 2450 fő volt, 7 százalékát tette ki a munkavállalási korú népességnek. 2009 októberében a városban már 3408 fő volt a regisztrált álláskeresők száma, ebből 792 fő egy évnél régebben volt a rendszerben. A KSH munkaerőpiaci elemzése alapján ez az arány a valóságban még magasabb lehet. 2010 októberében a nyilvántartott 2973 fő 8.5 százalékát jelentette a munkaképes-korú népességnek.

Ugyanakkor azokon a településeken, ahonnan a bejárós fiatalok kerülnek ki a munkanélküliségi ráta ennél jóval magasabb, 10-12 százalék. Iskolai végzettség szerint, az álláskeresők 46 százaléka legalább érettségivel rendelkezik, 32 százaléka szakmunkás, 22 százaléka teljesen képzetlen munkavállaló. Közismert, hogy ma már a diploma sem garancia semmire, az álláskeresők több mint tizede diplomát birtokol.

Munkanélküliség ráta alakulása a gazdasági válság kialakulása óta Nagykanizsán (2008-2010)

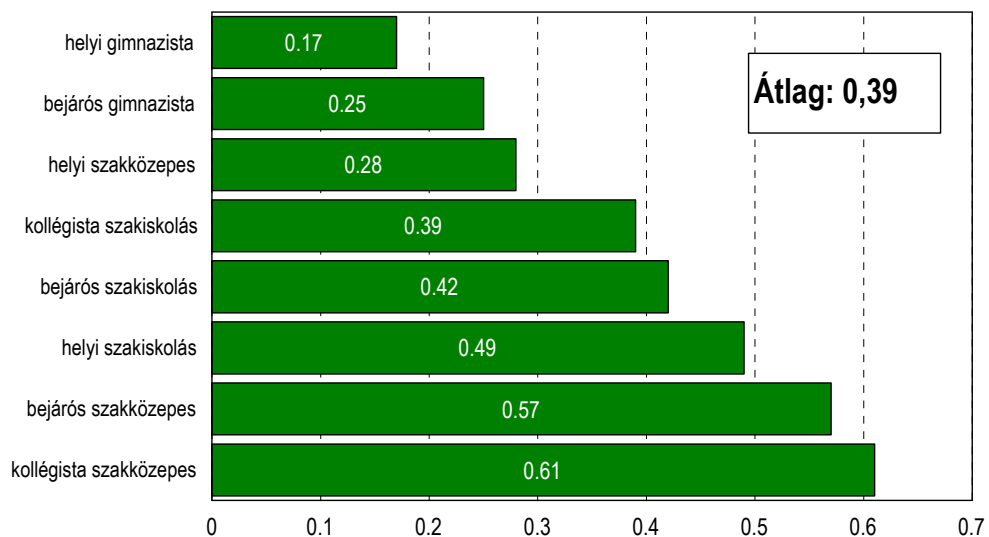

forrás: ÁFSZ

A munkanélküliséggel sújtott családok aránya alacsonyabb a gimnazisták körében, s magasabb a szakiskolások és szakközépiskolások családjában. Az iskolatípus és a település dimenzióját együtt szemlélve kirajzolódik, hogy melyek azok a tanulói alcsoportok, ahol a munkanélküliség gyakrabban megélt problémának tekinthető. Ezt az ábrán a magasabb indexpontoszámok jelzik.

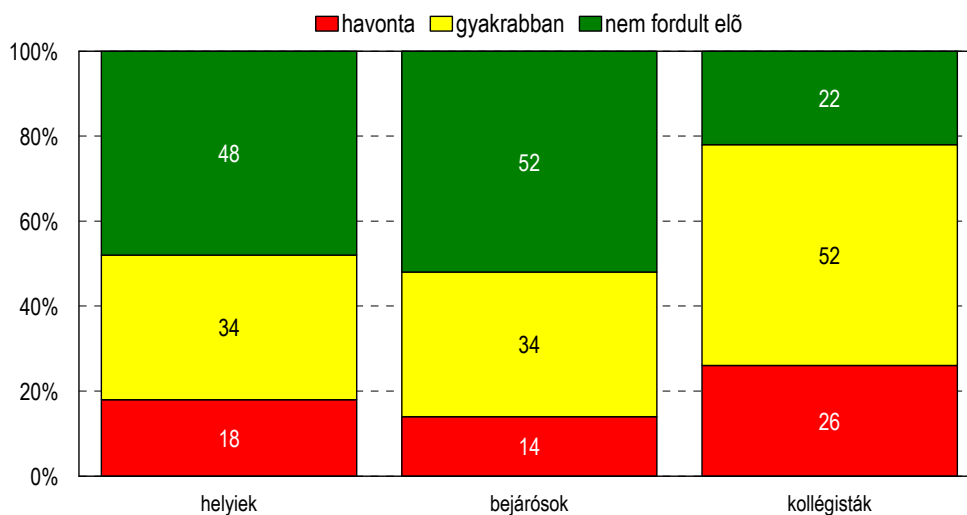
A családi munkanélküliség vélelmezett indexe az egyes alcsoportokban

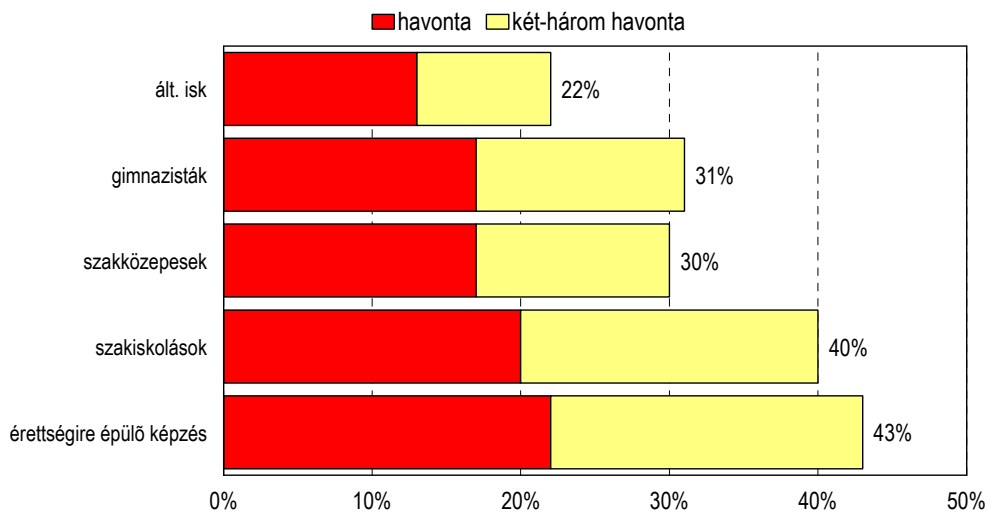
A munkanélküliség hatása az anyagi helyzetre abban is kimutatható, hogy a tanulók mit érzékelnek a családi költségvetés helyzetének alakulásából. Arra a kérdésre, hogy „Milyen gyakran fordult elő otthon az elmúlt 12 hónapban, a hónap végére elfogyott a pénz” a legtöbben azt válaszolták, hogy ilyen helyzet – tudomása szerint – még soha sem fordult elő. Azonban a magyar fiatalok mintegy egyötödénél, a nagykanizsai fiatalok 17 százalékánál havonta fordult elő lényeges anyagi probléma. Az is jellemző, hogy a 15-17 évesek többsége nincs teljesen tisztában a család anyagi helyzetével. A nagykanizsai fiatalok 48 százaléka fogalmazott tehát úgy, hogy tudomása szerint nem fordult elő, hogy hó végével elfogyott volna a pénz, 20 százalékuk esetében félévente vagy ritkábban, 14 százalékuknál két-háromhavonta, s közel minden ötödik fiatal otthonában havonta megélt jelenség az anyagi források hó végi kimerülése. Ebben a tekintetben a legkedvezőtlenebb helyzetben az érettségire épülő szakképzésben résztvevők és szakiskolások között, de ez nyilván összefügg az életkorral, az idősebbek jellemzően tájékozottabbak e kérdésben is.

A szegénységben való ilyen jellegű érintettség a háttérváltozókat vizsgálva leginkább a szülő képzettségével függ össze, míg a településtől jellemzően független.

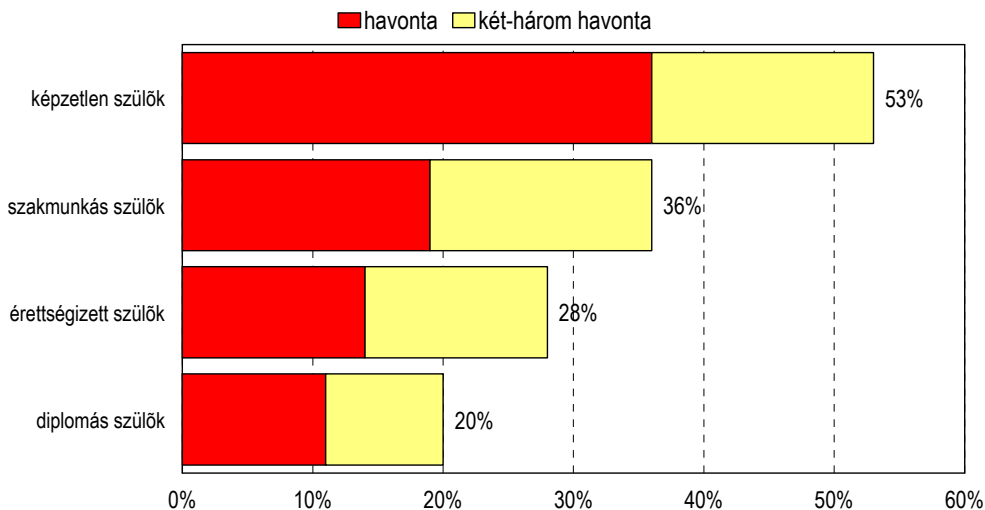
Milyen gyakran fordult elő otthon az elmúlt 12 hónapban, hogy hónap végére elfogyott a pénz?

Milyen gyakran fordult elő otthon az elmúlt 12 hónapban, hogy hónap végére elfogyott a pénz?

Milyen gyakran fordult elő otthon az elmúlt 12 hónapban, hogy hónap végére elfogyott a pénz?

Ha a kérdésnek a szubjektív oldalát tekintjük, 2005-ben a fiatalok több mint harmada azt mondta, hogy a családjuk gond nélkül megél, további 28 százalék ügyes beosztással jön ki a jövedelméből. A családok közel 30 százalékában voltak akkor kisebb-nagyobb anyagi problémák: a válaszadó tanulók 23 százaléka azt mondta, hogy vannak néha kisebb anyagi gondjaik, a családok 6 százaléka azonban gyakran küzdött anyagi gondokkal. A diákok 12 százaléka nem tudta megítélni, milyen a családjuk anyagi helyzete. 2010-re e tekintetben némileg polarizálódtak a vélemények, most a válaszadó fiatalok alig több mint egynegyede állította, hogy gond nélkül megélik, 38 százalék családjának be kell osztani a keresetét, hogy kijöjjön belőle, 20 százalék nyilatkozott kisebb anyagi gondokról és 12 százalék állította, hogy ezek a gondok igen gyakoriak. Az anyagi helyzet megítélését százfokú skálára vetítve 61 pontot kapunk. Azok aránya, akik gond nélkül élnek a középiskolák tekintetében a gimnáziumokban a legnagyobb, míg anyagi gondokról a szakiskolások tanulók vallottak a legmagasabb arányban.

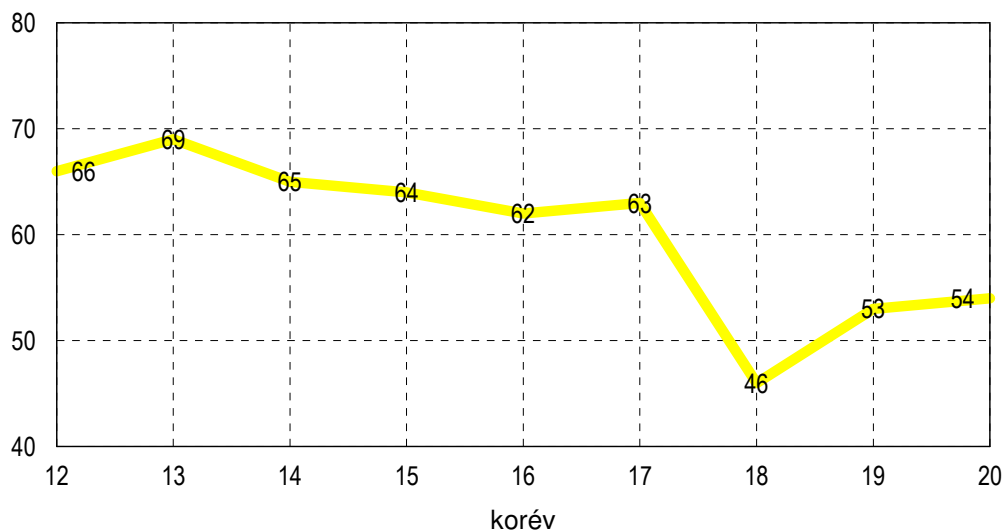
Milyennek ítéled a családod anyagi helyzetét?

	2005	2010	Változás Százalékpont
gond nélkül megélünk	36	29	-7
általában beosztással, de kijövünk a keresetből	28	38	+10
néha kisebb anyagi gondjaink vannak	29	21	-8
gyakran vannak anyagi gondjaink	6	12	+6

százalékos megoszlás

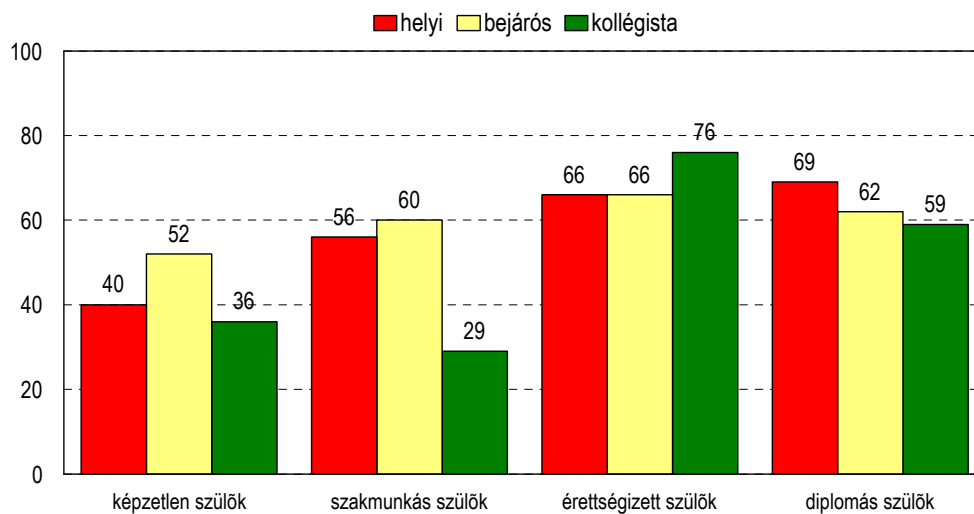
Jellemző tendencia, hogy a szülő iskolai végzettségének emelkedésével javul a család és benne a tanuló anyagi helyzete, s az is mérhető, hogy a kollégiumban lakó tanulók nagyobb arányban nyilatkoztak úgy, hogy vannak otthon anyagi problémáik.

A család anyagi problémáinak érzékelése az életkor mentén

pontszám 100 fokú skálán, a magasabb érték a nagyobb biztonság

A család anyagi problémáinak érzékelése a családi háttér mentén lakóhely szerint

pontszám 100 fokú skálán, a magasabb érték a nagyobb biztonság

3. Továbbtanulás, mobilitás

A tanulók 56 százaléka jelenlegi iskolája befejezése után egyértelműen tovább szeretne tanulni, 27 százalékuk szeretne továbbtanulni, de még nem döntötte el, hogy hol szeretné folytatni tanulmányait, 11 százalékuk bizonytalan még abban a kérdésben, hogy akar-e továbbtanulni, illetve 6 százalékuk egyértelműen azt nyilatkozta, hogy nem szeretné folytatni tanulmányait. Öt évvel ezelőtt hasonló arányban szerettek volna továbbtanulni a nagykanizsai általános és középiskolások tanulói.

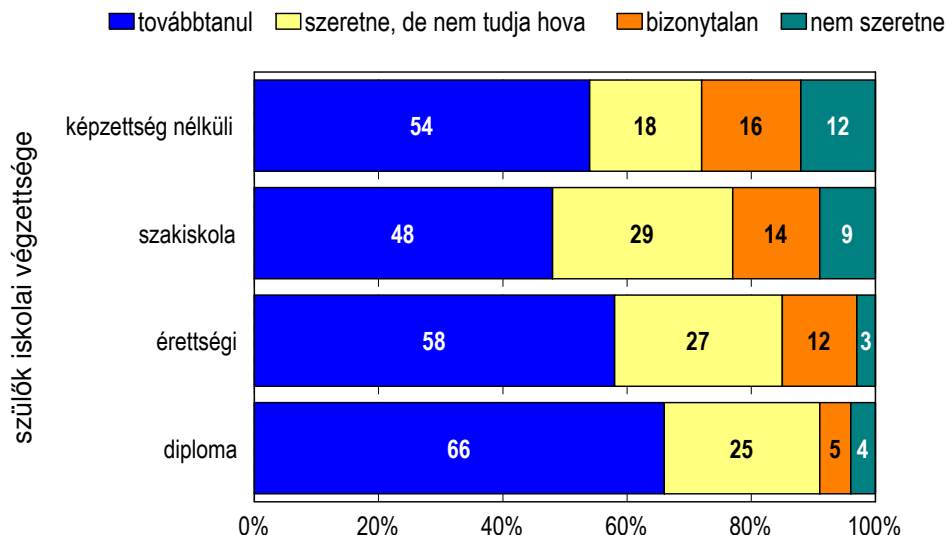
A lányok 60 százaléka mindenképpen akarja folytatni tanulmányait, ezt a fiúk 53 százaléka tudja csak biztosan, utóbbiak 24 százaléka szeretne továbbtanulni, de még nem döntötte el, hogy hova, továbbá 15 százalékuk nem tudja, hogy akar-e továbbtanulni, és a fiúk 8 százaléka pedig nem szeretné folytatni tanulmányait. A lányok esetében 29 százalék szeretné folytatni tanulmányait, de még nem tudja, hogy hova menjen, 7 százalékuk bizonytalan tanulmányai folytatásában, illetve 4 százalékuk nyilatkozta, hogy ő biztosan nem akar továbbtanulni.

Az évfolyamok emelkedésével természetes módon nő a továbbtanulni vágyók aránya, mind az általános iskolások között, mind pedig a középiskolások körében. Az általános iskolások közül mindössze 3-5 százalék nem szeretne továbbtanulni. A középiskola 9. és 10. évfolyamain tanulók 75-76 százaléka szeretné folytatni tanulmányait, a 11. évfolyamosok 82 százaléka és a 12. évfolyamosok 84 százaléka tervezi, hogy jelenlegi iskolája befejezése után továbbtanul.

A szülők iskolai végzettsége nagyban befolyásolja a továbbtanulási szándékot. A diplomás szülőkkel rendelkező tanulók 92 százaléka szeretné folytatni tanulmányait, az érettségivel rendelkező szülők gyerekeinek 85 százaléka, illetve a szakmunkás és a középfokú képzettséggel nem rendelkező szülők gyermekeinek 72-77 százaléka tervezi tanulmányai folytatását.

Iskolatípus szerint legnagyobb arányban a gimnáziumban tanuló diákok szeretnének továbbtanulni, mindössze 5 százalékuk bizonytalan továbbtanulási szándékában. A szakközépiskolások 82 százaléka, a szakiskolások 60 százaléka, illetve az érettségire épülő szakképzésben résztvevők 83 százaléka akarja tanulmányait továbbfolytatni a jövőben.

Továbbtanulási tervek a szülők iskolai végzettsége szerint

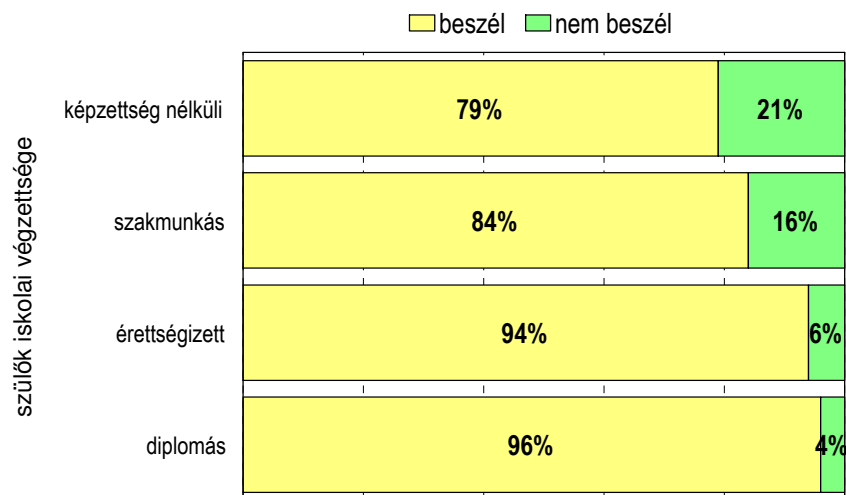

A nagykanizsai tanulók 88 százalékának tervei között szerepel az érettségi bizonyítvány megszerzése, 64 százalékuk szeretne valamilyen diplomát szerezni, szakmunkás bizonyítványt 48 százalékuk, illetve technikus bizonyítványt 34 százalékuk. A fiúk nagyobb arányban szeretnének szakmunkás és technikus bizonyítványt szerezni, mint a lányok, utóbbiak célja pedig inkább az érettségi bizonyítvány és diploma. Az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező szülők gyermekei alacsonyabb szintű végzettség megszerzése törekcsenek, míg a diplomás szülők gyerekeinek 88 százaléka is a diploma megszerzésére törekcszik.

A tanulók mobilitási jellemzőit és készségeit nagyban meghatározza az, hogy beszélnek-e idegen nyelvet, illetve milyen szinten. A nagykanizsai tanulók 82 százaléká saját bevallása szerint beszél idegen nyelvet, de nincs nyelvvizsgája, 3 százalékuk rendelkezik alapfokú, 4 százalékuk középfokú és 2 százalékuk pedig felsőfokú nyelvvizsgával. A tanulók 10 százaléká saját bevallása szerint nem beszél más nyelvet a magyarul kívül, ami azt jelenti, hogy minden tizedik fiatal nem tud más nyelven kommunikálni. A tanulók fele beszél angolul, 40 százalékuk németül, 2 százalékuk horvátul.

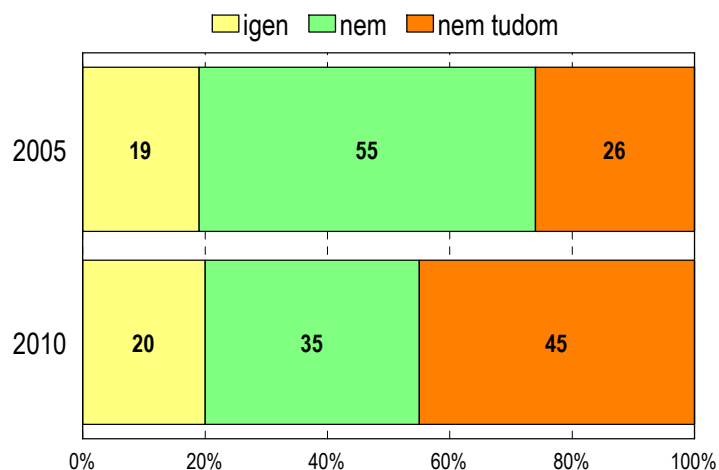
Az idegen nyelvtudásra legnagyobb hatással a szülők iskolai végzettsége és a képzés típusa van, a magasabb iskolai végzettséggel rendelkező szülők gyermekei nagyobb arányban beszélnek valamilyen nyelvet, és míg a szakiskolások 81 százaléká beszél más nyelvet, addig a gimnazistáknál ez az arány 96 százalék.

Beszélsz-e idegen nyelvet?

Hazánk európai uniós csatlakozása óta és a különböző csereprogramokba való bekapcsolódás következtében a tanulók számára újabb lehetőségek nyíltak arra, hogy ne csak az országon belül menjenek más településre tanulni, hanem külföldön is tudjanak tapasztalatot szerezni. A nagykanizsai tanulók 20 százaléka tervezi, hogy az Európai Unió valamelyik országába megy egy időre tanulni, 35 százalékuk ezt nem tervezi, és 45 százalékuk pedig bizonytalan ebben a kérdésben, nem tud állást foglalni még. A külföldi tanulmányok iránt érdeklődő tanulók aránya nem változott az elmúlt öt évben, de a bizonytalanok aránya nagyobb mértékben nőtt, ami azt jelenti, hogy többen fontolóra vették ezeket a lehetőségeket.

Tervezed-e, hogy az EU valamelyik országába mész tanulni egy időre?

A lányok valamivel érdeklődőbbek a külföldi tanulmányok iránt, körükben 26 százalék, míg a fiúknál 13 százalék tervezi egyértelműen, hogy külföldre megy tanulni egy időre, és ezt mutatja az is, hogy míg a fiúk 41 százaléka nem tervezi ezt, addig az ilyen tanulók aránya a lányok körében 28 százalék. A „még gondolkodó” lányok aránya 46 százalék, a fiúknál a bizonytalanok pedig 45 százalékot tesznek ki.

Életkor alapján megállapítható, hogy a 12-13 évesek körében 24 százalék a külföldi tanulmányokat tervezők aránya, a 14-15 éveseknél 21, a 16-17 éveseknél 19 százalék, míg a 18 éve feletti generációknál ez 16 százalékra becsülhető. Az iskolai évfolyamok mentén is hasonló tendenciák láthatóak, minél feljebb megyünk az évfolyamok között, annál jobban csökken az érdeklődők aránya.

A szülők iskolai végzettsége is meghatározó erővel bír ebben a kérdésben, amíg a diplomás szülőkkel rendelkező tanulók 26 százaléka egyértelműen kimenne külföldre tanulni, addig a maximum 8 általánossal rendelkező szülők gyermekeinek 19 százaléka mondta ugyanezt. Ezt kiegészítve állapítható meg az is, hogy ugyanezek az arányok tapasztalhatóak a gimnáziumba tanulók és szakiskolai képzésben résztvevő tanulók között is.

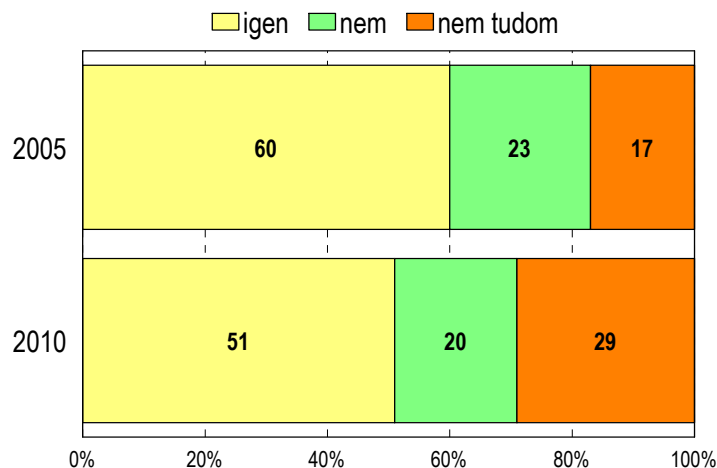
Lakhely szerint az nagykanizsaiak fogékonyabbak ezekre a lehetőségekre, 22 százalékuk gondolkodik ilyenben, a bejárósok körében ez az arány 17 százalék, a kollégistáknál pedig 12 százalék.

A nyelvet beszélő tanulók egyötöde tervez a jövőben külföldi tanulmányokat, míg akik nem beszélnek egy nyelvet sem, azok 16 százaléka szeretne más országban tanulni, azonban 47 százalékuknak egyértelműen nincsenek ilyen tervei.

A kutatás során nemcsak arra voltunk kíváncsiak, hogy külföldre szándékoznak-e kimenni tanulni a tanulók, hanem arra is, hogy Magyarországon belül tervezik-e, hogy más településen tanuljanak a jövőben. Ennél kérdésnél csökkenést láthatunk azoknál, akik más településen tanulnának később és növekedést a bizonytalanok között, a nagykanizsai tanulók felének vannak ilyen tervei, egyötödük nem tervez ilyet, és 29 százalékuk nem tudja, hogy más településen akar-e továbbtanulni.

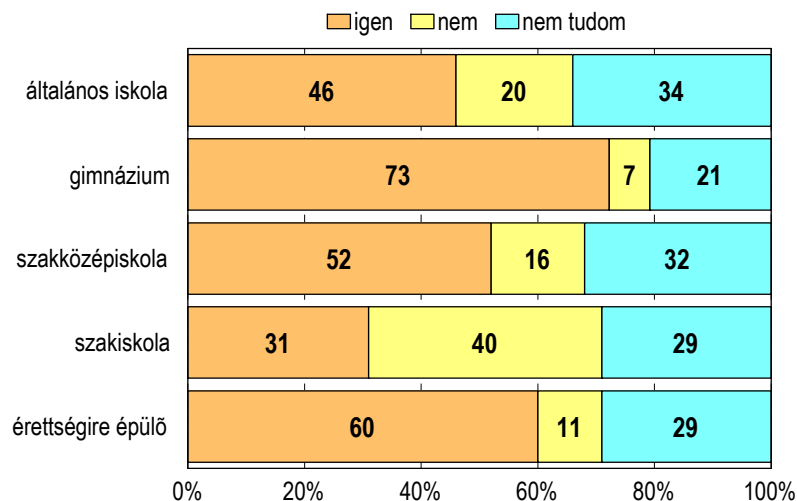
Tervezed-e, hogy Magyarország más településére mész tanulni?

A lányok 59 százaléka szívesen elmenne más településre tanulni, 16 százalékuk nem tervezi ezt, egynegyedük pedig nem tudja még eldönteni. A fiúk 42 százaléka menne el máshova tanulni országon belül, egynegyedük nem gondolkodik ebben, egyharmaduk pedig bizonytalan.

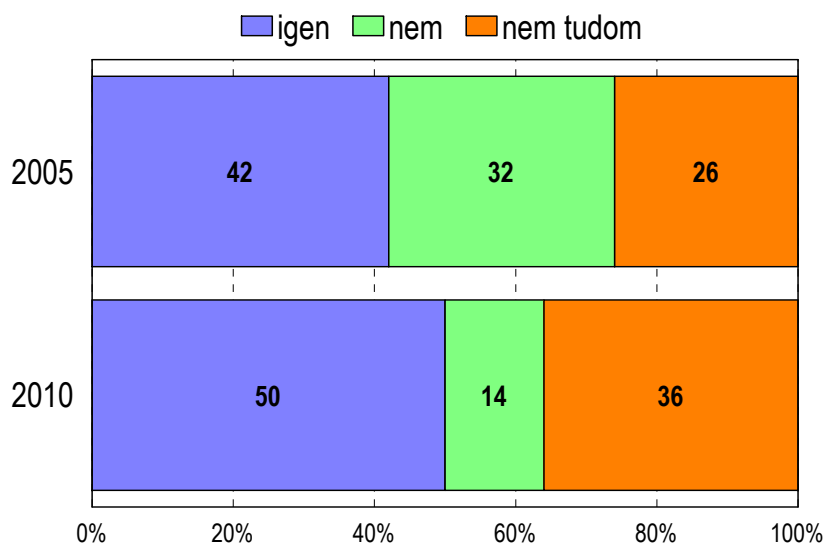
Az életkor és az iskolai évfolyamok előrehaladtával nő a mobilis tanulók aránya, a 12. évfolyamosok 55 százaléka tervezi máshol folytatni tanulmányait, a diplomás szülőkkel rendelkezők 64 százaléka, és a gimnáziumi tanulók 73 százaléka.

Tervezed-e, hogy Magyarország más településére mész tanulni?

A külföldi tanulási tervek mellett a tanulók gyakran gondolkodnak azon, hogy hosszabb- rövidebb időre elmennek dolgozni egy másik országba, egyesek azért, hogy megalapozzák jövőjüket itthon, mások pedig azért, hogy életük nagyobb részét külföldön élhessék le. A nagykanizsai tanulók fele tervezi azt, hogy az EU valamelyik országába megy dolgozni egy időre, valamivel több mint egyharmaduk nem tudja még, és 14 százalék véli úgy, hogy ez életében nem fog megtörténni. Ha összehasonlítjuk ezeket az öt évvel ezelőtti adatokkal, változásokat láthatunk, megnőtt a külföldi munkavállalást biztosan tervezők aránya, és lényegesen lecsökkent az ezt biztosan elutasítók száma, ami azt jelenti, hogy a tanulók komolyan számba veszik jövőbeni lehetőségként ezt az alternatívát.

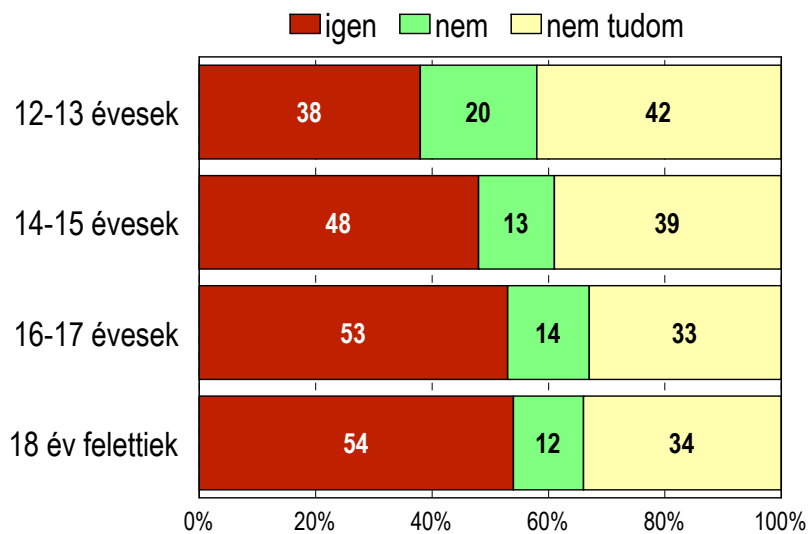
Tervezed-e, hogy az EU valamelyik országába mész dolgozni egy időre?

Ennek a kérdésnek a megítélésében nem tapasztalható szignifikáns különbség a fiúk és a lányok között, mindkét alcsoportban a főátlagnak megfelelően oszlanak meg a vélemények. Évfolyamok szerint főleg a 10. és 11. évfolyamon tanulók tervezik valamivel nagyobb arányban, hogy kimennek külföldre dolgozni. A szülők iskolai végzettségének erre a kérdésre nincsen erős ráhatása, a szakiskolai és érettségi végzettséggel rendelkező szülők gyermekeinek 47-53 százalékának, és a diplomás szülők gyermekeinek 47 százalékának vannak a fejében ilyen tervek a jövőre nézve. Iskolatípus szerint a gimnáziumban tanuló diákok 58 százaléka, a szakiskolások és szakközépiskolások 51-51, az érettségire épülő szakképzésben résztvevők 49, és az általános iskolások 39 százaléka dolgozna külföldön.

Természetesen a nyelvismeret fontos háttértényező ebben a kérdésben, amíg a nyelveket beszélők 51 százaléka menne ki külföldre dolgozni, addig a nyelvismerettel nem rendelkezők 42 százaléka próbálná ezt meg, közel egynegyedük pedig egyértelműen nem vállalkozna erre.

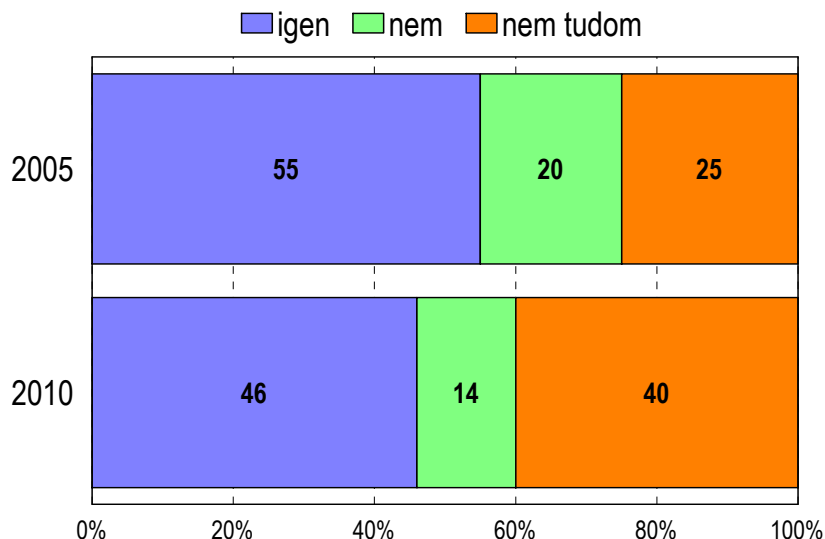
Tervezed-e, hogy az EU valamelyik országába mész dolgozni egy időre?

A nagykanizsai tanulók több mint fele nemcsak abban gondolkodik, hogy külföldre megy dolgozni, hanem azt is számba veszi, hogy Magyarországon belül más településen fog dolgozni. A város tanulóinak 46 százaléka tervezi azt, hogy nem Nagykanizsán fog dolgozni a jövőben, 40 százalékuk nem tud állást foglalni abban, hogy hol szeretne dolgozni, és 14 százalékuk gondolja úgy, hogy helyben fog dolgozni aktív éveiben. A nem és a szülő iskolai végzettsége alapján nem láthatunk szignifikáns különbséget ebben a kérdésben, azonban a kor meghatározó szereppel bír, az idősebb generációk nagyobb arányban tervezik azt, hogy más magyarországi településen fognak dolgozni, a 12. évfolyamosok 58 százaléka van ezen a véleményen, míg a 9. évfolyamosok 43 százaléka gondolkodik hasonlóképpen.

Az elmúlt öt évben ebben a kérdésben a bizonytalanok aránya növekedett nagyobb mértékben, ugyanakkor a munka miatt biztosan elvándorlást tervezők aránya valamelyest csökkent.

Tervezed-e, hogy Magyarország más településére mész dolgozni?

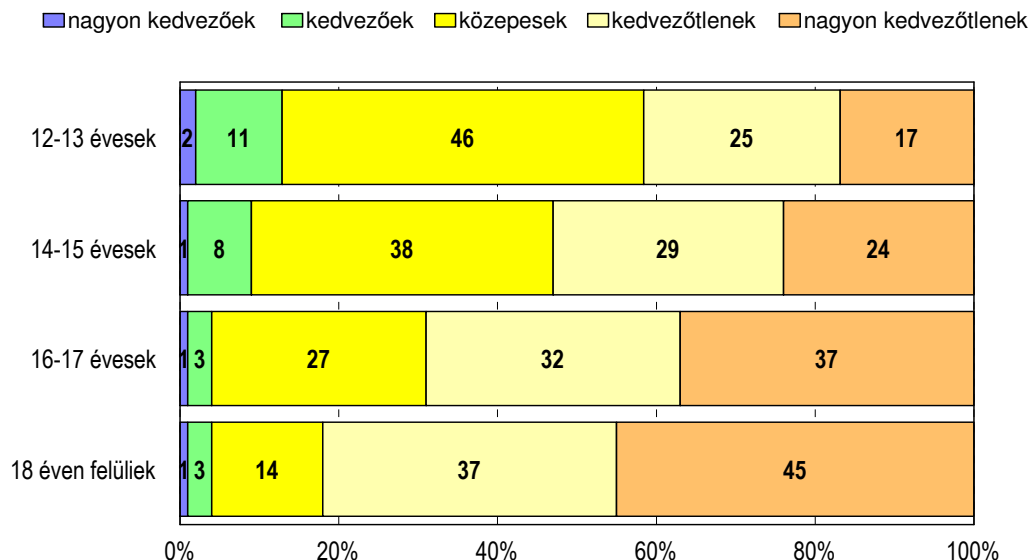

A kutatás során arra is kíváncsiak voltunk, hogy a tanulók hogyan ítélik meg a munkavállalási lehetőségeket Nagykanizsán illetve annak környékén. Ezt a kérdést pozitívan a tanulók 7 százaléka látja csak, a 1 százaléuk szerint nagyon kedvezőek, 6 százaléuk szerint inkább kedvezőek a lehetőségek a városban és környékén a munkavállalás területén, vagyis szakképzettségüknek megfelelő munkát tudnak találni itt. A tanulók 30 százaléka szerint inkább vegyes kép mutatkozik ebben a kérdésben, 31 százaléuk inkább kedvezőtlenül, további 32 százaléuk pedig nagyon negatívan látja a munkavállalási esélyeket Nagykanizsán illetve környékén. A lányok egy kicsivel borúsabban látják ezeket az alternatívákat a városban, mint a fiúk, és az életkor emelkedésével párhuzamosan nő a kedvezőtlen helyzeteket látók tábora, a 18 éven felüliek 82 százaléka gondolja azt, hogy nehezen lehet elhelyezkedni a városban.

Megfigyelhető az is, hogy a szülők iskolai végzettsége nem befolyásolja ennek a kérdésnek a megítélését, azaz családi háttértől függetlenül minden tanuló a főatlagnak megfelelő arányban itéli meg a munkavállalási lehetőségek helyzetét.

Megfigyelhető az is, hogy akik kedvezőtlennek ítélik meg a munkavállalási esélyeket a környéken, azok közül 15 százalékkal többen tervezik, hogy külföldre mennek ki dolgozni egy időre, mint azok, akik pozitívan látják a munkalehetőségeket a szóban forgó területen, azonban már nem ekkora a különbség akkor, ha a más magyarországi településre való mobilitást nézzük ebben a kontextusban.

Tapasztalataid szerint milyenek a munkavállalási lehetőségek Nagykanizsán illetve környékén?

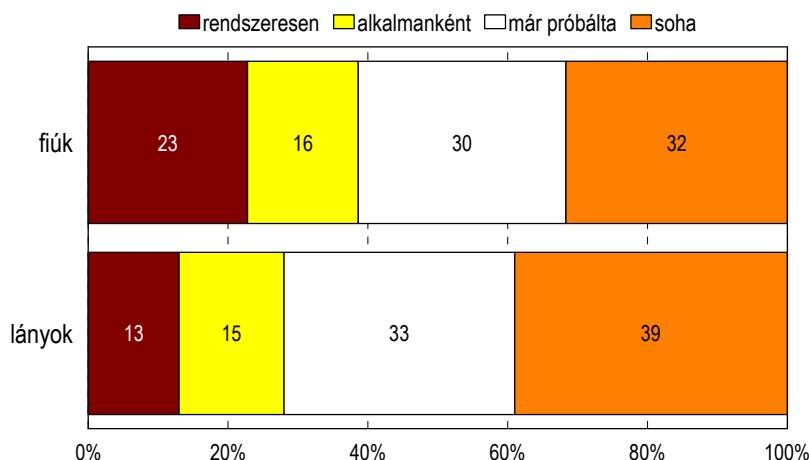
4. Egészségmegőrzés

A jövő szempontjából igen fontos tudni azt, hogy a tanulók hogyan gondolkodnak egészségükről, illetve mennyire figyelnek erre életük folyamán. Ebben a fejezetben a nagykanizsai diákok alapvető egészségmegőrzési és egészségkárosítási tevékenységeinek intenzitásáról számolunk be, így többek között szó lesz a legális és illegális pszichoaktív szerek fogyasztásáról, a sportolásról és a pszichés zavarokról.

A tudatot és lelkiállapotot egyaránt módosító pszichoaktív szerek egyik része a modern társadalmakban élvezeti cikként szervesült, fogyasztásuk legális, kereskedelmi forgalomban hozzájuk lehet jutni. Hagyományosan ilyen anyagok az alkohol, a dohány, a kávé, a tea, bizonyos növényekből kivont vagy szintetikus úton előállított gyógyszerek illetve ide sorolhatók az utóbbi időben a különböző energia italok is. A pszichoaktív szerek másik része az európai kultúrkörben kevésbé szervesült, számos országban tiltott, illegális anyagok, drogok, kábítószer (depresszánsok, stimulációs anyagok, hallucinogének, szerves oldószerek).

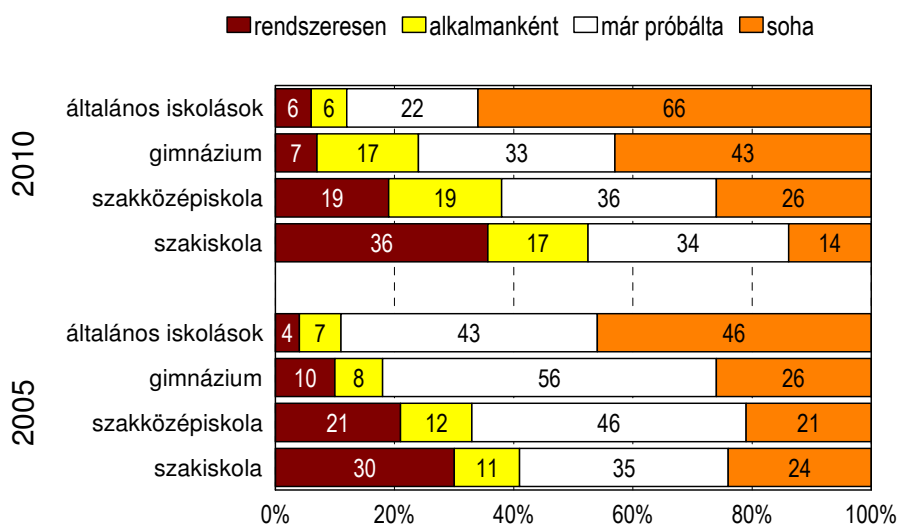
A tanulók 18 százaléka rendszeresen dohányzik, további 15 százaléka pedig alkalmanként gyújt rá. A tanulók egyharmada válaszolt úgy, hogy nem dohányzik, de már kipróbálta, és a nagykanizsai fiatalok 35 százaléka soha nem is próbálta ki.

A dohányzó fiatalok aránya nemenként

A fiúk között valamivel magasabb a rendszeres dohányosok aránya, a lányok viszont az alkalmi dohányosok körében utoléri a fiúkat. Iskolatípus mentén tekintve, amíg a gimnazisták körében 7 százalék dohányzik rendszeresen, addig a szakközépiskolásoknál ez az arány 19, illetve a szakiskolásoknál 36 százalék, illetve a kollégisták és a bejárósok együtöde is rendszeresen gyújt rá. Az elmúlt öt évben minden iskolatípusban nőtt a dohányzók száma, azonban a szakiskolások körében tapasztalható nagyobb arányú növekedés.

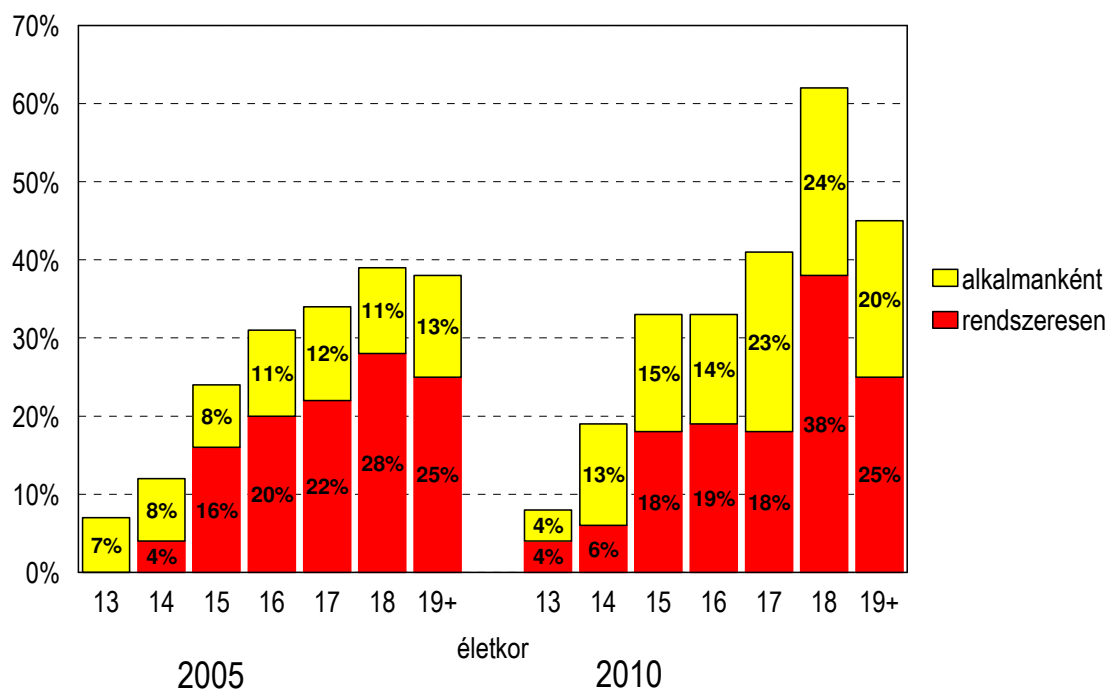
A dohányzó tanulók aránya iskolatípusonként

Jól látható tendencia az is, hogy az életkor növekedésével hogyan emelkedik a rendszeresen és alkalmanként dohányzók aránya. A 12-13 évesek között 3 százalék, a 14-15 évesek között már 13 százaléknyi a rendszeres dohányosok aránya, ez 18 éves korig több mint a duplájára emelkedik, a 18 éven felüli nagykanizsai tanulók egyharmada rendszeresen, további 20 százalékuk pedig alkalmanként dohányzik.

Az öt évvel ezelőtti adatokkal összehasonlítva a jelenlegi dohányzási szokásokat kiderül, hogy abszolút számban emelkedés látható, a belső arányokat tekintve néhol átstrukturálódást – azaz néhány korosztályban több lett az alkalmankénti dohányosok aránya -, azonban a mai 18 évesek között jóval több a rendszeres és alkalmi dohányos is, mint az öt évvel ezelőtti 18 társaik körében.

A dohányzó fiatalok aránya az életkor dimenziójában

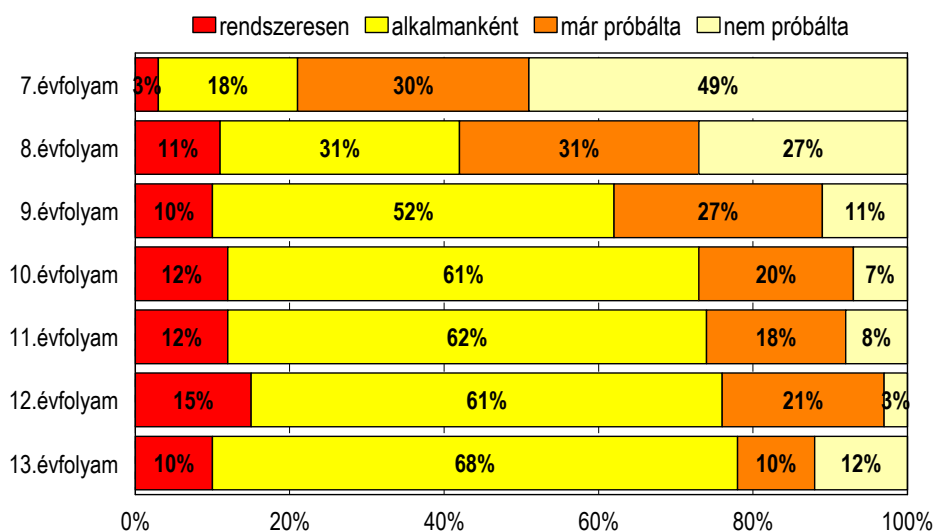
Az életkor mellett a szülők végzettségével is szoros összefüggésben van a dohányzás kérdése. A képzettség nélküli szülők gyermekeinek 30 százaléka, a szakiskolai végzettségű szülők 21 százaléka, az érettségizett szülői háttérrel rendelkezők 15 százaléka, míg a diplomás szülők gyermekeinek 14 százaléka dohányzik rendszeresen.

A magyar társadalomban a legelterjedtebb pszichoaktív szer, "drog" az alkohol. Ez érezhető a nagykanizsai tanulók között is, ugyanis mindössze 14 százalékuk nem ivott még soha alkoholt, 11

százalékuk rendszeresen, 52 százalékuk alkalmanként fogyaszt alkoholtartalmú italt. A tanulók 23 százaléka nem fogyaszt ugyan alkoholt, de életében már legalább egyszer kipróbálta. Iskolatípusok szerint a gimnazista tanulóknál a rendszeres alkoholfogyasztók aránya 8, az alkalmankénti ivóké 51, az absztinenseké 12 százalék, a szakközépiskolákba és szakiskolákba járóknál az alkoholt fogyasztók aránya 16-17 százalékkal magasabb.

Ha a nemek dimenziójában vizsgáljuk a kérdést, kiderül, hogy a rendszeresen alkoholt fogyasztó tanulók többsége férfi, 17 százalékuk teszi ezt gyakran, a lányok közül csak 5 százalék. Az alkalmankénti ivók aránya hasonló a két csoportban (51-52 százalék). Az átlag azonban elfedi azt a tényt, hogy míg a 9. évfolyamosok "csak" 62 százaléka iszik rendszeresen vagy alkalmanként, addig a 10. évfolyamban tanulóknál már 73, a 11-esek között 74 százalék, és az érettségi előtt állók esetében pedig már 76 százalék fogyaszt alkoholt ilyen rendszerességgel. A legintenzívebb alkoholfogyasztás a bejárós tanulókra jellemző, nem a kollégistákra illetve a helyiekre. Érdekes, hogy minél magasabb a szülők iskolai végzettsége, annál rendszeresebben isznak alkoholt a gyermekeik.

Alkoholfogyasztás az évfolyam mentén

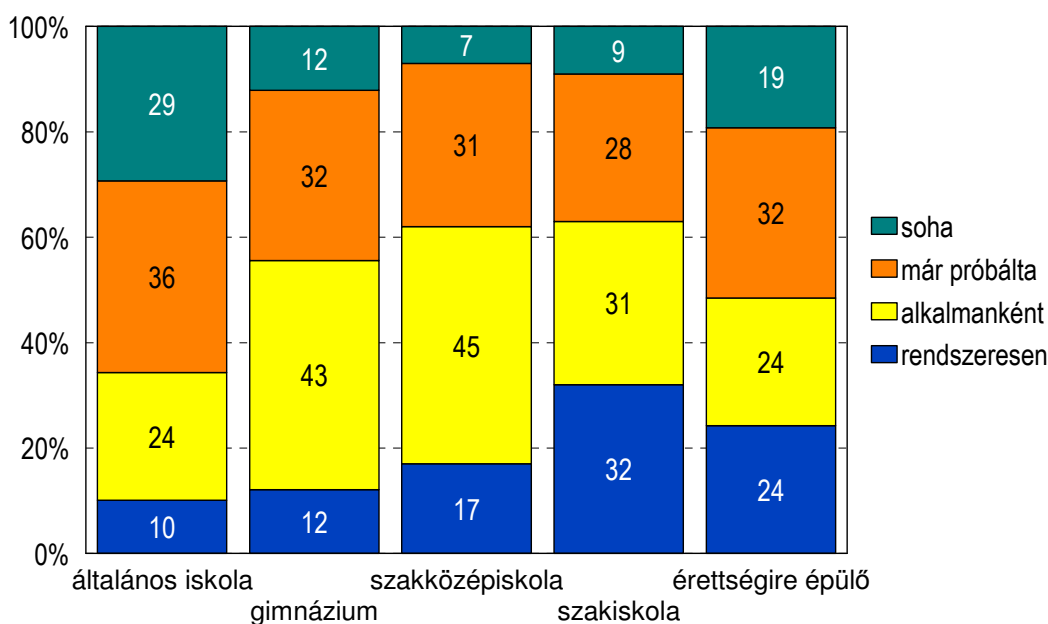
Bár nem sorolják a klasszikus egészségkárosítási módozatok közé a kávé fogyasztását, ugyanakkor túlzott fogyasztása, életformává válása esetén - különösen hosszabb távon - gyengíti a szervezetet, ugyanúgy megbontja az egészséges rendszert, mint bármely más pótszer, ha szenvedéllyé válik (naponta 6-8 csésze kávé elfogyasztásának már jelentős veszélyei lehetnek). A nagykanizsai

tanulók 18 százaléka rendszeresen, 36 százaléka alkalmanként szokott kávét inni. Azok aránya, akik kipróbálták ugyan, de nem fogyasztanak 32 százalék. A kávézók aránya - ahogy az feltételezhető - az iskolai évek alatt az életkor emelkedésével nő. A középiskola elején 16 százaléknyi a rendszeres kávéfogyasztó tanulók aránya, s további 39 százalék az alkalmankénti kávézóké. A 10. évfolyamosoknál 18 illetve 46 százalék ez az arány, a végzősöknél pedig 27 százalék a rendszeresen kávézók aránya, s az alkalmankénti fogyasztók köre is 35 százalék.

A kávéfogyasztás intenzitása nem független az iskolatípustól sem. Érezhető tendencia, hogy a szakiskolás tanulók körében magasabb a rendszeresen kávézók aránya is, de az alkalmi kávéfogyasztók a gimnazisták és a szakközépiskolások között vannak, illetve a gimnazisták között vannak a legtöbben azok, akik nem egyáltalán kávét. Nemek szerint nagy különbségek tapasztalhatóak.

A kávé fogyasztása az iskola dimenziójában

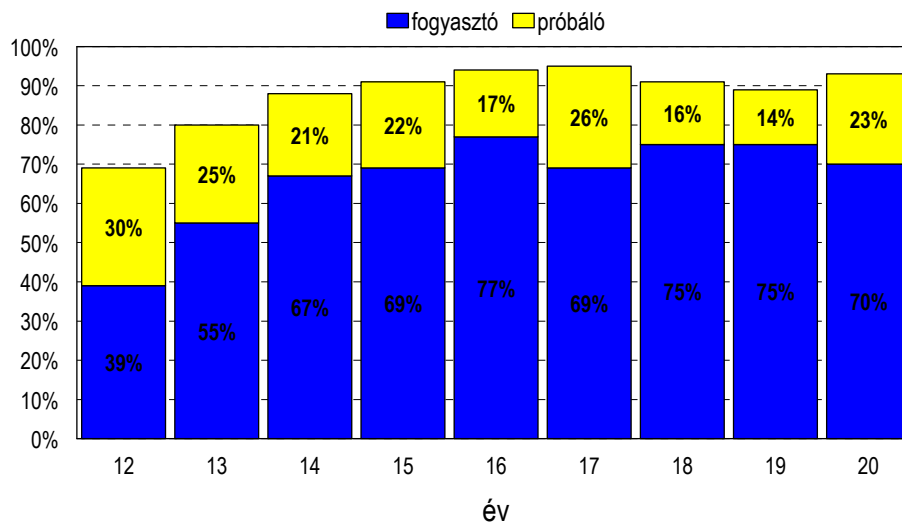

Az utóbbi években a tanulók körében fokozatosan elterjedt egy másik értágító, serkentő hatású legális doppingszer, az energia ital. Az energia italt (pl. Red Bull, Pop, stb.) a nagykanizsai tanulók csupán 11 százaléka nem próbálta ki még eddig, egyötödük kipróbálta már, de nem fogyasztja. Az energia italt rendszeresen fogyasztók aránya 19 százalék, 49 százalékuk pedig alkalmi fogyasztónak vallja magát e tekintetben.

A fiúk több mint egyötöde és a lányok 16 százaléka fogyaszt rendszeresen ilyen italt, illetve az alkalmankénti fogyasztók aránya 46-52 százalék körökben. Megfigyelhető az is, hogy az alacsony

képzettségű szülők gyermekei jóval nagyobb arányban isznak energia italt (29 százalék körüben a rendszeres fogyasztók aránya), mint a magasabb iskolai végzettségű szülők gyerekei (a diplomás háztartásokban 15 százalék a rendszeres fogyasztók aránya). Hasonló megoszlások figyelhetők meg a szakiskolások és gimnáziumi tanulók körében is.

Energia ital fogyasztása az életkor mentén

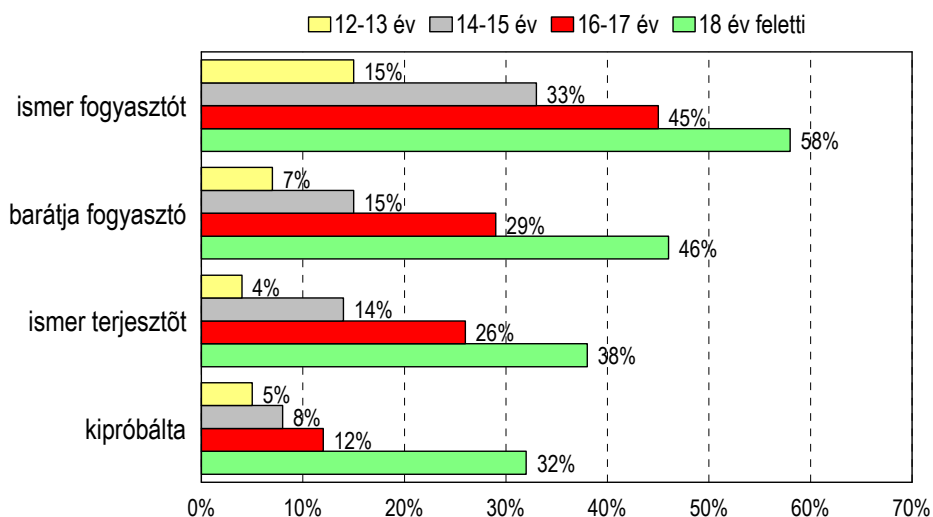
A legális szereknél sokkal kevésbé elterjedt a kábítószeres fogyasztása. A tanulók 84 százaléka egyelőre nem próbált még ki semmilyen klasszikus értelemben használt kábítószer, 8 százalékuk már legalább egyszer kipróbálta valamelyik kábítószer, de ezeket jelenleg nem fogyasztja. A fogyasztók 4 százaléka tekintheti magát alkalmi, és további 4 százaléka rendszeres drogfogyasztónak saját bevallása alapján. A valós arány azonban - feltételezhetően - ennél magasabb, ugyanis a megkérdezett tanulók 40 százaléka ismer olyan fiatal, aki kábítószer fogyaszt, 26 százalékának a barátai körében is van drogos, s 22 százalékuk személyesen ismer olyan fiatal, aki kábítószer árusít. Tapasztalataink szerint a kábítószer fogyasztó tanulók jelentős része a szigorú büntetőpolitikából fakadó törvénymódosítás óta (BTK szigorítás) rejtőzködve marad, még az anonim kérdőívekben sem vállalja drogfogyasztását, tudva, hogy jogilag is elítélhető cselekedetről van szó.

A középiskolán belül a háromféle képzési típusban eltérő arányban vannak drogfogyasztók, a gimnáziumokban 5, a szakközépiskolákban 9, a szakiskolákban 11 százalék használ rendszeresen vagy alkalmi jelleggel kábítószer.

Érdeemes megnézni, hogyan alakul a nagykanizsai tanulók kábítószerrel való kapcsolata az

életkor dimenziójában. Jól látható, hogy mind a fogyasztás, mind pedig a terjesztés tekintetében aktívabbá válik a kapcsolat az életkor emelkedésével. A kábítószer kipróbálását tekintve a 8 százaléknyi bevallott 14-15 éves fogyasztó a nagykorúság elérésére 32 százalékra nő, és azok aránya akik tudnak arról, hogy barátjuk fogyasztó, 17 százalékponttal emelkedik. A leglazább kapcsolat az "ismer fogyasztót" kategória. Azon tanulók aránya, akik ismernek kábítószerrel fogyasztó fiatalot a 12-13 éveseknél még "csak" 15 százalék, a középiskola végzőseinél pedig már 58 százalék.

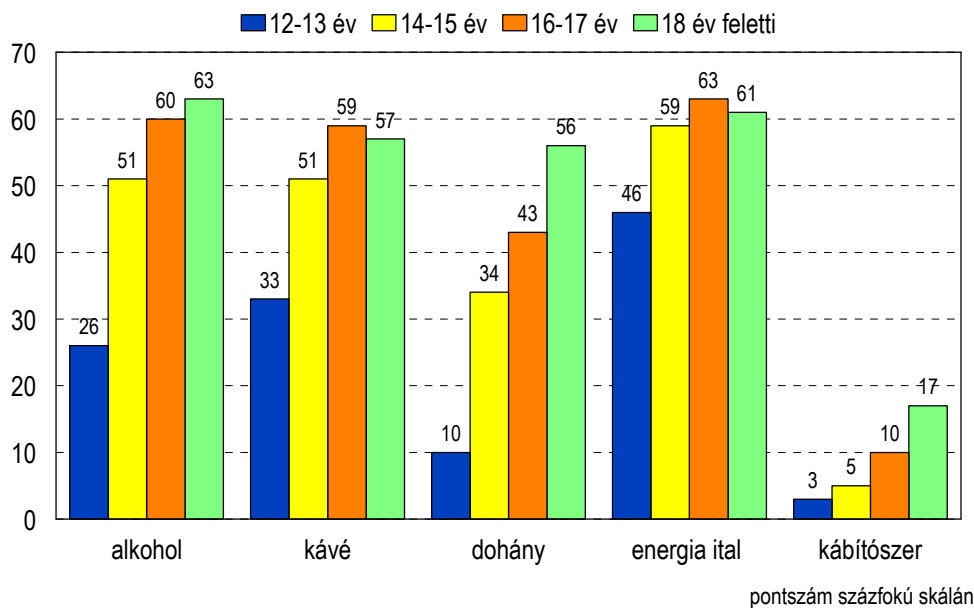
A tanulók kábítószerrel való kapcsolata

Megállapítható, hogy a drog szempontjából az átlagnál veszélyeztetettebbek a fiúk, az alacsonyan kvalifikált családi háttérrel rendelkező és szakiskolákba járó tanulók, az ő körükben a fogyasztók aránya meghaladja a 10 százalékot.

A drogozó tanulók 88 százaléka nyilatkozott úgy, hogy van kábítószer fogyasztó barátja. Ezzel szemben, akiknek nincs drogfogyasztó barátja, 95 százalékban nem is próbált még ki egy kábítószer sem.

A pszichoaktív szerek fogyasztási indexének alakulása

Az ötféle egészségkárosító tevékenység intenzitását százfokú skálára vetítettük. Az adott szer fogyasztási indexe minden esetben 0-100 közötti szám és azt mutatja meg, hogy az adott válaszoló milyen mértékben rombolja saját egészségét. Minél nagyobb az index értéke, annál intenzívebb károsításnak van kitéve a tanuló szervezete. Az index értéke az alkohol és energia ital fogyasztás esetében a legmagasabb, 53 illetve 58 pont, de a kávéfogyasztás intenzitása is az ötven pontos határ közelében van (52). A dohánytermékek fogyasztási indexe 38 és a kábítószeres fogyasztási indexe 9 pont százfokú skálán. A fenti diagram az egyes pszichoaktív szerek fogyasztási indexének alakulását mutatja az életkor dimenziójában. A pszichoaktív szerek fogyasztásának intenzitása az egyes iskolatípusokban is eltérő, a legintenzívebb a szakiskolákban.

A pszichoaktív szerek fogyasztásának intenzitása az egyes iskolatípusokban

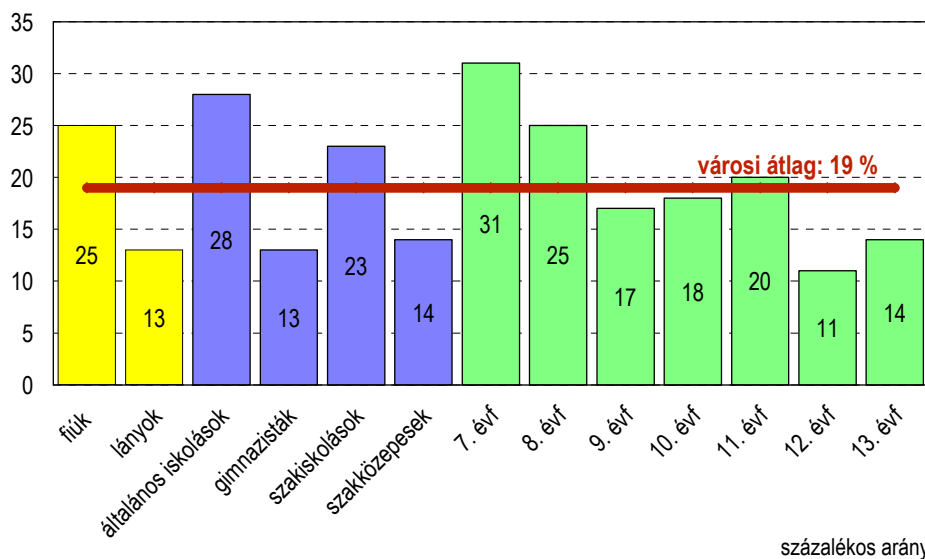
	általános iskola	gimnázium	szakközép-iskola	szakiskola	érettségire épülő képzés
<i>kávé</i>	39	52	57	62	51
<i>dohány</i>	17	29	44	58	44
<i>energia ital</i>	50	55	64	64	58
<i>alkohol</i>	33	52	62	61	58
<i>kábítószer</i>	5	6	10	14	9

pontszám százfokú skálán

Az életmóddal kapcsolatos másik elterjedtebb probléma a rendszeres testmozgás, a sport hiánya. Kérdéseinkkel azt próbáltuk vizsgálni, hogy az iskolai és a tanórán kívüli lehetőségeket milyen mértékben használják ki a nagykanizsai tanulók.

A fiatal generációkhoz tartozók 19 százaléka sportol napi rendszerességgel az iskolai tanórán kívül, további 38 százaléka pedig hetente többször, illetve heti rendszerességről 14 százalék nyilatkozott. Azok aránya, akik soha nem sportolnak saját bevallásuk szerint 12 százalék.

A napi rendszerességgel sportoló tanulók aránya

Jellemző, hogy a fiúk és az fiatalabb (12-13 éves diákok) az átlagnál sportosabbak, rendszeresebben mozognak. A település szerint is mérhető különbség, míg a kollégisták 22 százaléka sportol valamit naponta, addig a bejárós és Nagykanizsán élő diákoknak 18-18 százaléka, inkább a heti rendszerességet preferálják.

A sportoló tanulók 30 százaléka sportol valamilyen sportegyesület keretén belül, egyesületen kívül pedig 49 százaléka. A sportok típusai szerint a futás, a foci és az úszás a listavezető, ezeket követi a torna, aerobic, kerékpár és kosárlabda.

A tanulók élethelyzetét, élményvilágát, értékrendjét felmérő kutatásunk nem lenne teljes a diákok pszichés állapotának és identitásának vázolója nélkül.

A tanulók többsége a lelki állapotára vonatkozó negatív jellemzőket általában nem érezte magára nézve igaznak, ugyanakkor a nagykanizsai tanulók egynegyede kisebb-nagyobb intenzitással, de küszködik valamilyen lelki problémával.

A következő állításokat mennyire érzed igaznak magadra nézve?

	12-13 év		14-15 év		16-17 év		18 év felettek	
	inkább igen	inkább nem	inkább igen	inkább igen	inkább nem	inkább nem	inkább igen	inkább nem
Gyakran idegeskedem.	39	54	58	37	58	39	63	35
Gyakran fog el félelemérzés.	23	71	26	67	25	71	26	71
Gátlásos vagyok.	19	66	25	59	29	61	42	50
Általában rosszul alszom.	14	82	16	79	15	79	25	74
Néha úgy érzem, hogy senkinek sincs rám szüksége.	24	68	28	64	26	68	27	65
Kerülöm a társaságot.	8	88	6	91	11	87	11	85
Sikeres életet élek.	75	15	58	23	61	26	51	34
Sokszor magányosnak érzem magam.	23	74	29	66	27	70	30	67
Boldog vagyok	91	5	81	13	78	15	77	15

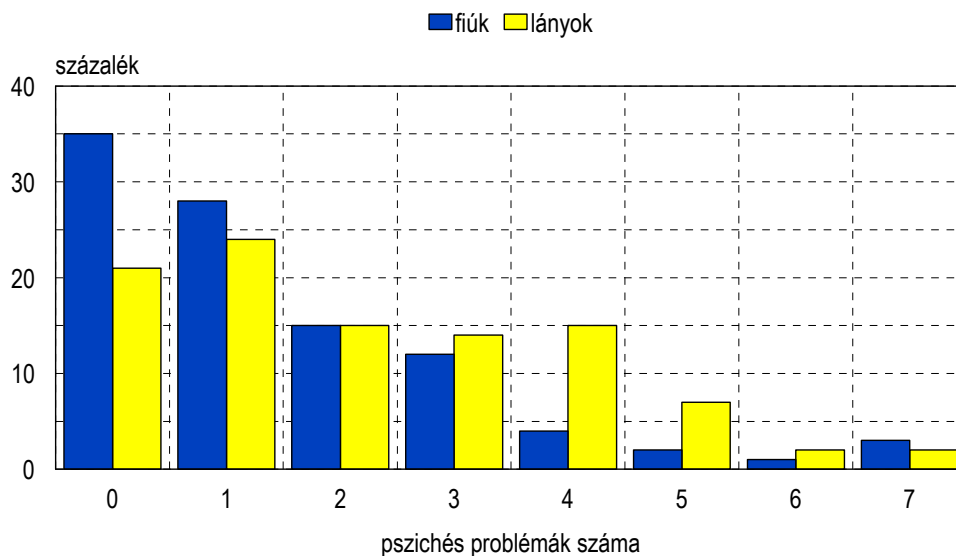
százalékos megoszlás

A diákok több mint fele, 57 százalékuk nyilatkozott úgy, hogy gyakran idegeskedik, egynegyedük érzi néha úgy, hogy senkinek sincs rá szüksége. A gátlásossággal 29 százalékuk, a magány érzetével 27 százalékuk, félelemérzéssel minden negyedik tanuló küzd több-kevesebb rendszerességgel, alvászavar 17 százalékuknál jelentkezik, és minden tizedik fiatal inkább kerüli a társaságot. Életkor szerint vizsgálva kérdést megállapítható, hogy az idősebb generációhoz tartozó személyeket magasabb arányban jellemzik a pszichés problémák.

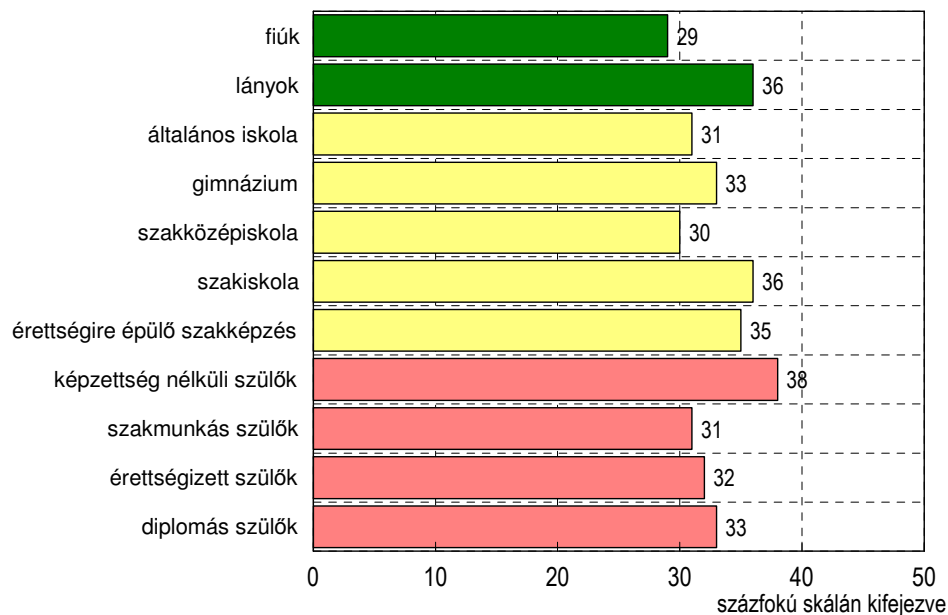
Ha összevonjuk a pszichés problémákat (félelemérzés, magány, gátlások, alvászavar, idegesség, feleslegesség érzése, társaságkerülés) egy közös változóba, akkor a tanulók 26 százalékánál találtunk legalább egy itemet, 15 százalékánál minimum kettőt, s a tanulók 31 százalékánál három vagy több pszichés probléma alkalmankénti vagy gyakori előfordulását regisztráltuk. Érdemes összegezni a pszichés problémákat egy közös változóba, mely egy 0-100 közötti szám lesz. Az index városi átlagpontszáma 32.

A lelki problémákkal szignifikánsan magasabb arányban küszködnek a lányok, a kollégisták, a szakiskolások, és az alacsony képzettségű szülők gyermekei.

A pszichés problémák előfordulási aránya

A lelki problémákat jelző index a különböző alcsoportokban

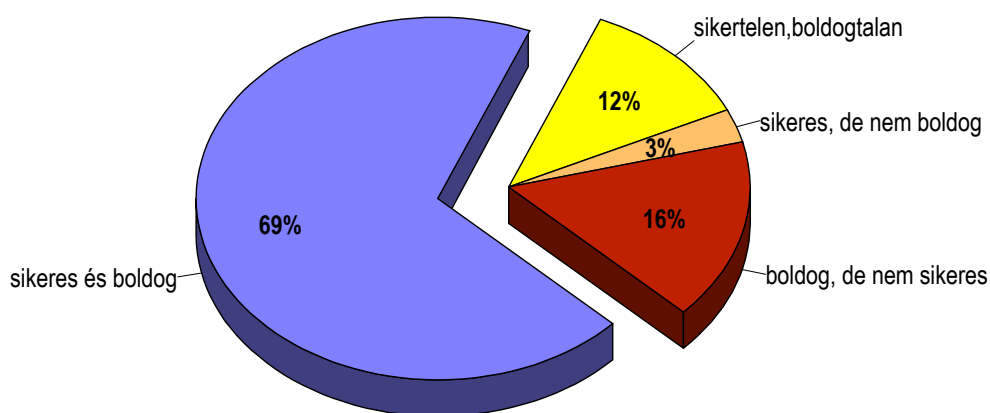
A tanulók lelki állapotát jellemezni lehet azzal is, hogy mennyien vallják magukat boldognak illetve sikeresnek. Azok, akikre teljes mértékben igaz, hogy sikeres életet élnek, a válaszadók 19 százalékát adják, de további 41 százalék is inkább igen választ adott. Az alapvető demográfiai

jellemzők szerint tekintve a képzettebb szülők gyermekei magasabb arányban gondolják úgy, hogy sikeresek. Arra a kérdésre, hogy boldog életet élnek-e, a tanulók túlnyomó többségben igent válaszoltak, 42 százalékuk teljes mértékben, 39 százalékuk inkább egyetért.

A sikeres és boldog életet élő tanulók aránya 69 százalék. A boldog, de nem sikeres tanulóké 16 százalék, a sikeres boldogtalanoké 3, míg a boldogtalan és sikertelen diákok aránya 12 százalék. Ez azt is jelenti, hogy a boldog élet, és a boldog élet jellemző értékei könnyebben élhetőek a tanulók számára.

Érdemes megvizsgálni, hogy a pszichés problémákat jelző indexe mennyivel alacsonyabb a boldog, sikeres tanulóknak, mint a boldogtalan, sikertelen diákoknak.

A sikeres és boldog tanulók aránya

A sikeres tanulók körében a lelki problémákat jelző index értéke 29 pont, míg a magukat sikertelennek vallóknál 38. Még nagyobb az eltérés a boldog/boldogtalan dimenzióban, a boldog diákoknál 29, a boldogtalanoknál ehhez képest 16 ponttal több, 45 pont a pszichés problémáit mutató index értéke.

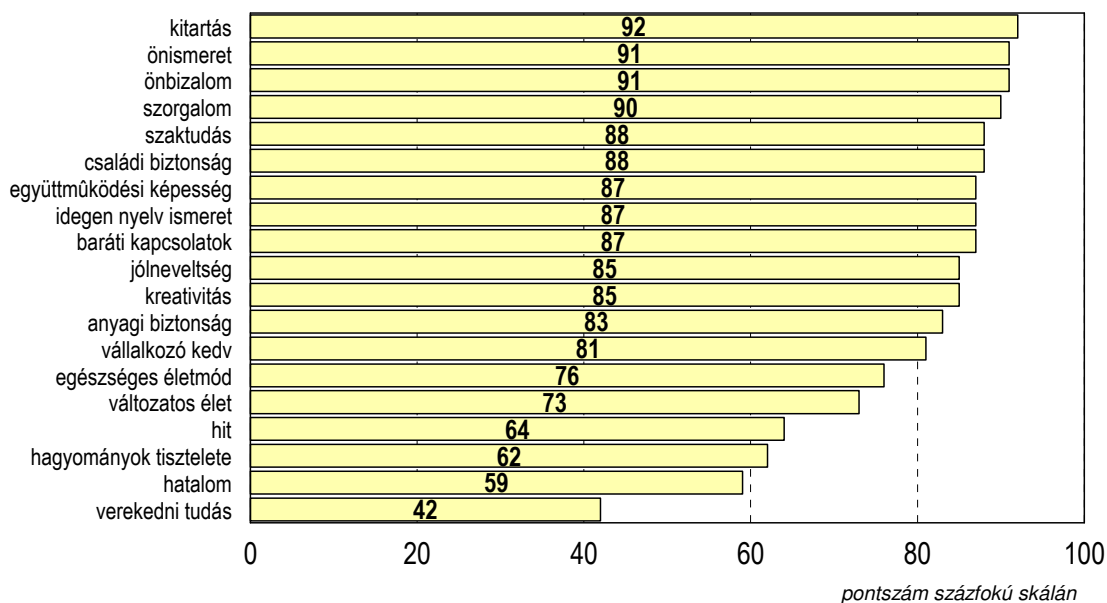
	a pszichés problémák intenzitása a fiúknál	pszichés problémák intenzitása a lányoknál
sikeres és boldog	25	29
boldog, de nem sikeres	34	39
sikeres, de nem boldog	41	56
sikertelen és boldogtalan	41	51

pontszám százfokú skálán

A tanulók véleménye szerint a sikeres élethez leginkább kitartásra, önismeretre, önbizalomra, szorgalomra és szaktudásra van szükség. Ezenkívül fontosnak tartják a családi biztonságot, az együttműködési képesség meglétét, az idegen nyelv ismeretét, a baráti kapcsolatokat, illetve szerintük jó, ha kreatív és jólnevelt is az ember. Elutasítják az erőszakot, és a hatalom megítélése heterogén véleménystruktúrát mutat, azaz egyesek szerint szükség ez, mások szerint pedig nem ahhoz, hogy sikeres életet élhessünk.

A sikeres élethez mennyire fontosak a következő képességek, értékek?

A tanulók problémáinak orvoslására több szervezet vagy intézmény is létezik. Mi hat problémátípust vetettünk fel és arra voltunk kíváncsiak, ezekkel vajon hová fordulnak elsősorban a nagykanizsai tanulók.

Kihez fordulsz elsősorban a problémáiddal?

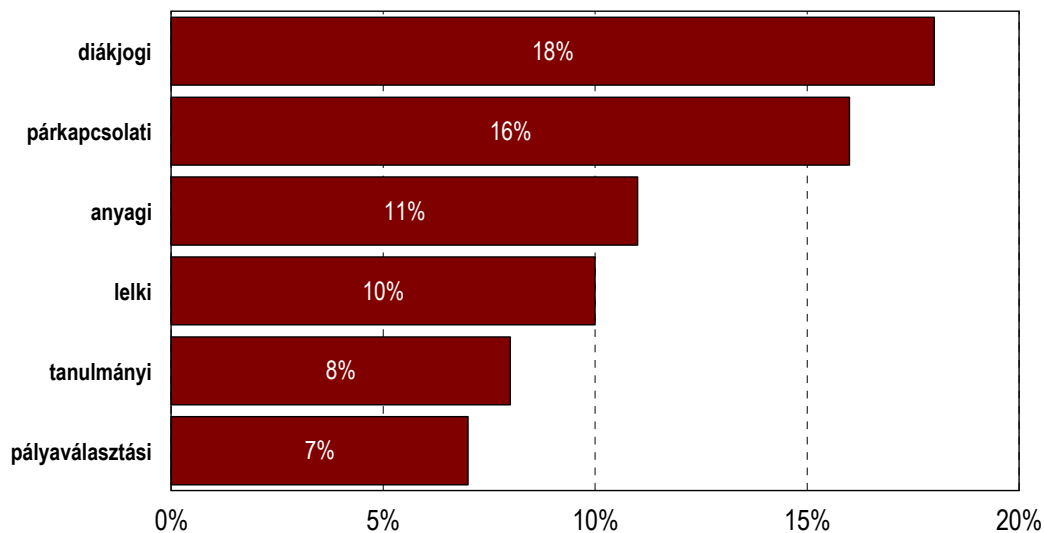
A probléma jellege	barátokhoz	szülőkhöz	tanárokhoz	segítő szervezetekhez	másokhoz
Tanulmányi problémával	21	48	19	1	4
Pályaválasztás kérdésében	10	59	18	2	5
Anyagi problémával	7	79	1	1	2
Lelki problémával	51	33	1	1	4
Párkapcsolati problémával	64	16	-	1	4
Diákjogi problémával	15	26	33	5	3

százalékos megoszlás

A fenti táblázatból világosan látszik, hogy az iskolásoknak szerencsére a legfontosabb segítői hátterük a szülei, a legtöbb problémával hozzájuk fordulnak elsősorban. Anyagi problémával 79, pályaválasztási kérdésekben 59, tanulmányi nehézségekkel 48 százalékuk elsősorban őket keresik meg (azért az ideális ezen kérdések esetében a 100 százalék lenne). Párkapcsolati problémára és lelki probléma esetén elsősorban a baráti körben keresnek válaszokat, 51 és 45 százalékuk kortársaival osztja meg ilyen típusú gondjait. A diákjogi problémák tekintetében megosztottabbak, 15 százalék barátokhoz, 26 százalékuk a szüleikhez, 33 százalékuk tanáraikhoz fordul elsősorban.

Azok aránya, akik senkihez sem fordulnak problémáikkal, a diákjogi és a párkapcsolati kérdések esetében a legmagasabb, a tanulók 16-18 százaléka nem veszi igénybe sem az intézményes, sem pedig az informális segítő aktorokat. Jellemző, hogy az idősebb tanulók (18 év felettek) és fiúk szignifikánsan nagyobb arányban nyilatkoztak úgy, hogy a különböző problémáikkal sehova sem fordulnak, hanem megpróbálják saját maguk megoldani. Ez részben érthető, mert az életkorral fokozatosan előtérben kerülő önállóság és az egyéni problémamegoldásnak nemcsak az igénye, hanem a lehetősége is.

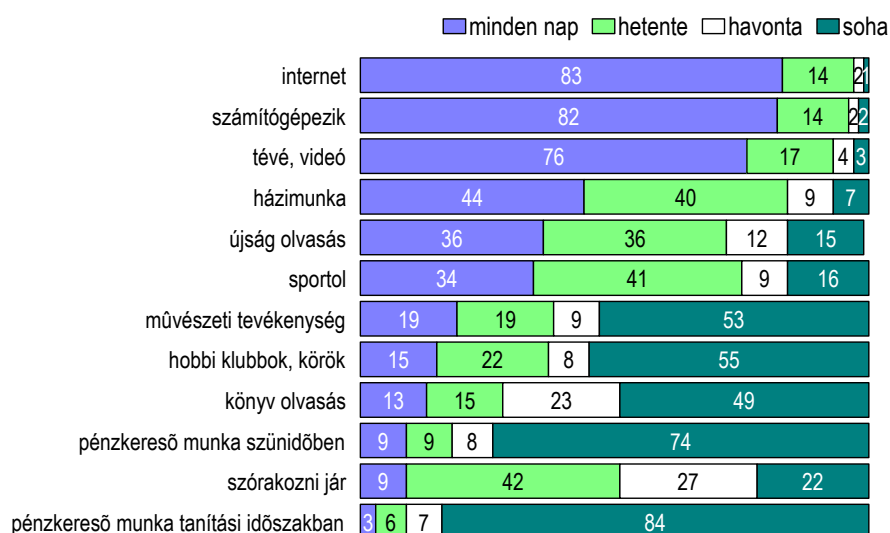
A problémával sehova nem forduló aránya

5. Szabadidő és kulturális fogyasztás

Közismert, hogy a fiatalok életében meghatározó jelentősége van annak, hogy a szabadidejüket milyen módon töltik, mire van egyáltalán lehetőségük. Éppen ezért a 2005-ös kutatásban feltért szabadidős preferenciákat idén is vizsgáltuk. A mostani kérdőíves felmérésben a diákoknak 12 szabadidős tevékenységet kellett értékelniük, hogy melyiket milyen gyakran végzik.

A szabadidőben milyen gyakran végzed a következőket?

Már az öt évvel ezelőtti kutatás megállapította, hogy a fiatalok szabadidős tevékenysége éppen úgy a passzív időtöltések felé tolódik el, mint a felnőttek esetében. A számítógép, a tévé és a videó a legkönnyebben elérhető szabadidős tevékenység. Ugyanakkor jelentős változás a korábbi évekhez képest, hogy az idejének adatfelvétel során az internetezés már megelőzi a korábban egyeduralgkodó tévézést és a leggyakoribb szabadidős tevékenységgé lépett elő a nagykanizsai fiatalok körében. A virtuális világ előretörése gyors, a nagykanizsai fiatalok szabadidejük nagy részét pedig a weben töltik: játszanak, kapcsolatokat teremtenek és ápolnak, szórakoznak. Az elmúlt öt évben hatalmas mértékben nőtt a közösségi oldalak forgalma. Ugyanakkor az ifjúságsegítők felelőssége is, hogy az online világot biztonságos környezetű tegyék számukra, amelyben csökkenteni lehet az internetezés kockázatait.

Fontos, hogy a fiatalokat tájékoztassuk a személyes információk megosztásának kockázatairól, és hogy arra bátorítsuk őket, kontrollálják saját online identitásukat azáltal, hogy alaposan átgondolják cselekedeteik következményeit. Egy 2010-es EU szintű kutatás megállapította, hogy a fiatalok 57

százalékuk azt állítja, hogy tudatában van annak, hogy nem biztonságos személyes adatokat közzétenni blogon vagy közösségi oldalakon. Ennek ellenére a fiatalok 44 százaléka közzéteszi személyes adatait és nyolcból egy még a lakcímét is. Az európai szülők 40 százaléka elismeri, hogy nem ellenőrzi, merre jár gyermeke az interneten és mit tesz közzé. Bár nincsenek Nagykanizsára vonatkozó konkrét adatok, de feltételezhető, hogy az arányok hasonlóak.

Azok aránya, akik naponta interneteztek 2005-ben még csak 33 százalék volt, ez most 83 százalékra nőtt, míg a közel 25 százaléknál soha nem internetező fiatalok tábora gyakorlatilag eltűnt. Jelenleg a nagykanizsai fiatalok négyötöde naponta használja az internetet és további 14 százalék pedig hetente.

Internet használat gyakorisága

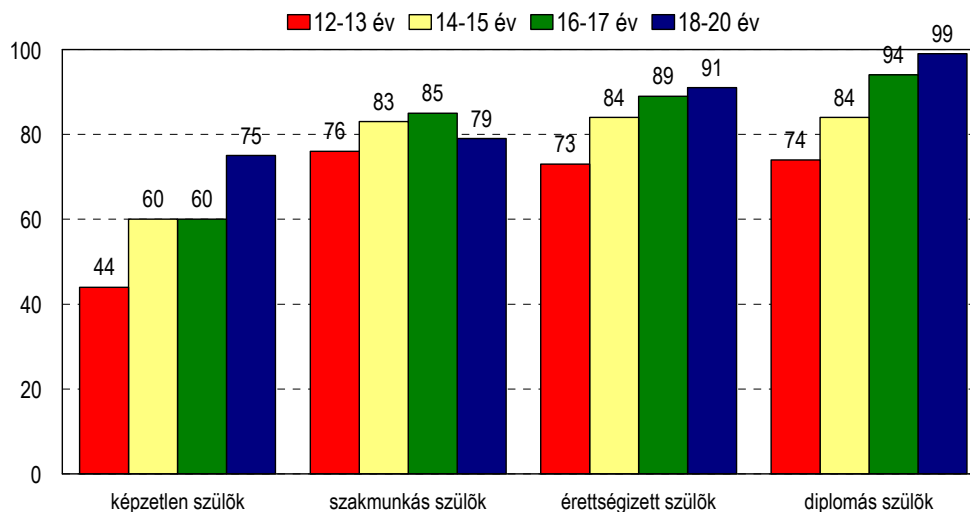

2005-ben az internethasználat intenzitása még összefüggött az anyagi helyzettel, azaz minél inkább kedvezőbb anyagi helyzetben érezte magát valaki, annál nagyobb volt az esélye, hogy internethasználó legyen, illetve hogy gyakrabban internetezzen. A legaktívabban – az iskolai internet hozzáféréssel együtt – a 15-19 éves korosztály internetezett. Az akkori adatfelvétel megállapította, hogy a kor növekedésével csökken az esélye az internetezésnek, ez legdrasztikusabban a nem internetezők arányában volt tetten érhető. Az internetezés most sem független a főbb demográfiai helyzetektől, jellemző, hogy míg a fiúk 85 százaléka napi internethasználó, addig a lányok körében egy kicsit alacsonyabb, 80 százalék ez az arány. Az is kimutatható, hogy míg a diplomás szülők gyermekei 87 százalékban napi netezők, addig a képzettség nélküli családokban élők esetében ugyanez az arány csak 60 százalék. A lakóhely is szegregálja a véleményeket, míg a nagykanizsai lakosú és a bejárós

fiatalok esetében 83 százalék, addig a kollégiumban lakó fiatalok körében 67 százalék alatti a napi internethasználók aránya, s ez jól mutatja a hozzáférési korlátokat a kapcsolódó intézményekben.

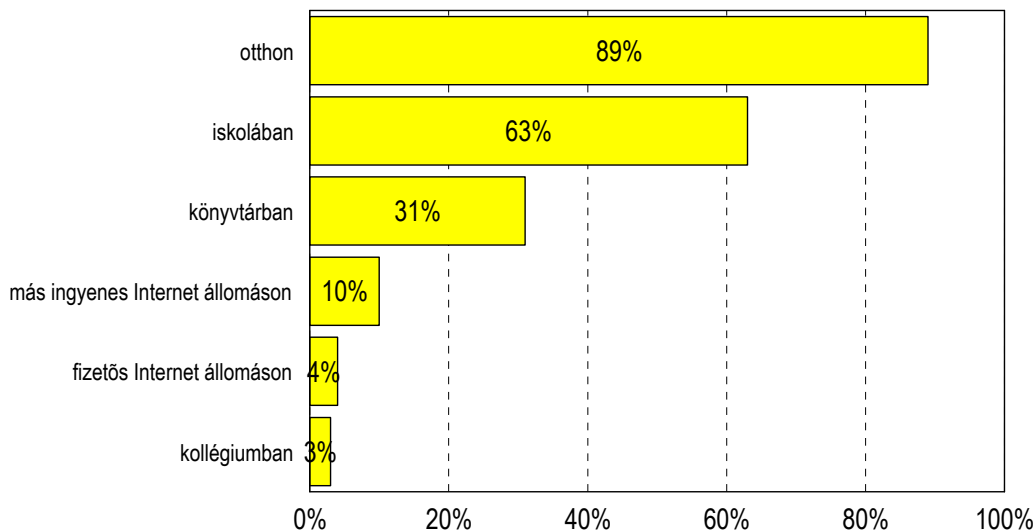
Ugyanakkor az internethasználat már megszűnt anyagi kérdés lenni, mert még azok körében is 75 százalék feletti a napi használat aránya, akik úgy vélik, gyakran vannak anyagi gondjaik otthon.

A naponta internetező fiatalok aránya a családi háttér mentén életkor szerint

Abban is fordulat ált be az elmúlt években, hogy a fiataloknak hol nyílik lehetőségük az internet használatára. Míg 2005-ben a legtöbben az iskolát említették (41 százalék), s otthon 31 százalék tudott internethez jutni, mostanra az otthoni internethasználat a legelterjedtebb körükben, a fiatalok 89 százaléka otthonról is tud internetezni. Ezt követi sorrendben második helyen 63 százalékkal az iskola. A könyvtár 32 százalékuk számára érhető el ebben a funkcióban, s 5-10 százalékuknak más ingyenes vagy fizetős internet állomást használatára is lehetőségük nyílik. A fontosabb demográfiai mutatók mentén kiderült, hogy a diplomás szülők gyermekei, a gimnazisták és az idősebbek az átlagosnál több helyen tudnak internet lehetőségekhez jutni.

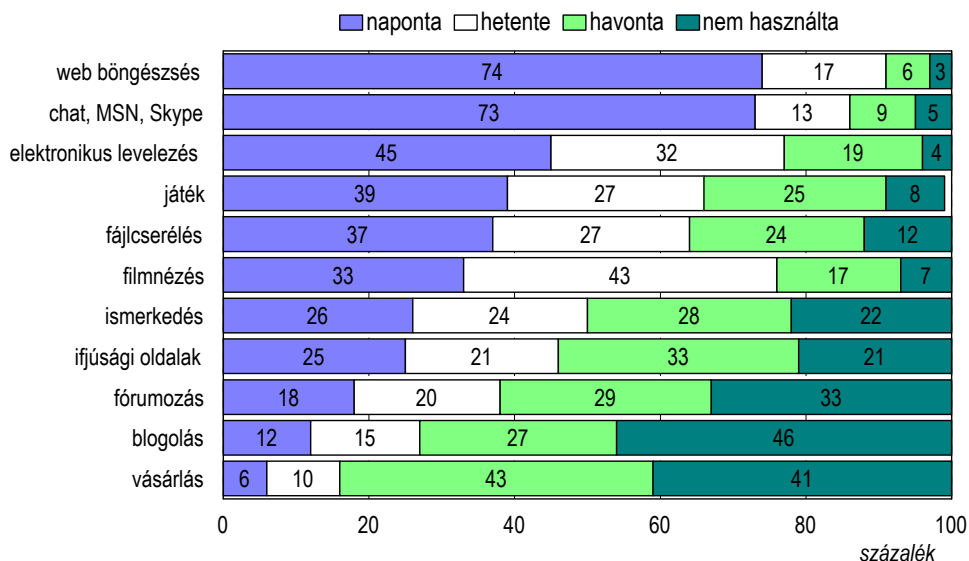
Hol nyílik lehetőség az internet használatára?

Mivel az internet egyre inkább a tanulók napi használati eszközévé válik, érdemes megnézni azt is, mire használják az internet adta lehetőségeket a nagykanizsai fiatalok. A fiatalok 74 százaléka böngészik napi rendszerességgel az interneten, és további 17 százalékuk heti rendszerességgel. E-mailt 45 százalékuk naponta, 32 százalékuk hetente, 23 százalékuk pedig ennél ritkábban ír, vagy fogad, ezzel szemben a chat szolgáltatásokat, MSN-t, Skype kommunikációs modulokat a diákok közel kétharmada használ naponta, és további 13 százalék heti rendszerességgel. A millenniumi generáció egyik sajátossága éppen ebben érhető tetten, míg az idősebb korosztályokban illetve az egygel korábbi ifjúsági generációban az on-line kommunikációnak a legfontosabb eszköze az e-mail volt, addig ők már a közvetlen rövid üzenetváltás a MSN, Skype, chat és a közösségi portálok (elsősorban a Facebook, másodsorban a MyVip és IWIW) üzenetváltásra alkalmas felületeit használják gyakrabban.

Az internet egyéb funkcióit a diákok kisebb része veszi igénybe, a fájlcsereket 37 százalékuk használja naponta és 39 százalék használja naponta on-line játékokra. Ehhez hasonló az on-line filmnézés aránya. Figyelemfelkeltő adat, hogy a nagykanizsai tanulók negyede az internetet ismerkedésre is felhasználja napi rendszerességgel, további 24 százalékuk hetente teszi ezt. Ez azért is különösen fontos mert, mert a korosztályi párkapcsolatok dinamikája is átalakult, nem ritka jelenség, hogy a fiatalok pár órás internetes találkozás után teremtenek szexuális kontaktust akár teljesen ismeretlenekkel is (instant szex), illetve könnyen kiszolgáltatottá válhatnak érzelmileg, sőt ismert az on-line zaklatás fogalma is.

Internet használat gyakorisága

Az internet nyilván kiváló eszköz arra, hogy a fiatalok megmutassák magukat, megosszák másokkal a gondolataikat, élményeiket, de ha közben megfélemeznek a biztonságodról, nagy bajba kerülhetnek. Akivel a világhálón találkozhatnak, bárki lehet, bármit mondhatnak nekik, nem lehet ellenőrizni, hogy igaz-e, amit a másik. A fiatalokat meg kell tanítani arra, hogy soha ne adjanak meg az interneten a teljes nevet, címet, telefonszámot, semmi személyes adatot, vagy ha úgy döntenek, hogy találkozni valakivel, ne menjenek egyedül és csak nyilvános helyen való találkozásba egyezzenek bele stb. A fiatalok egyelőre kevésbé használják a netet vásárlásra, blogolásra illetve fórumozásra, ezek azok, amelyeket a legtöbben nem is próbáltak még ki.

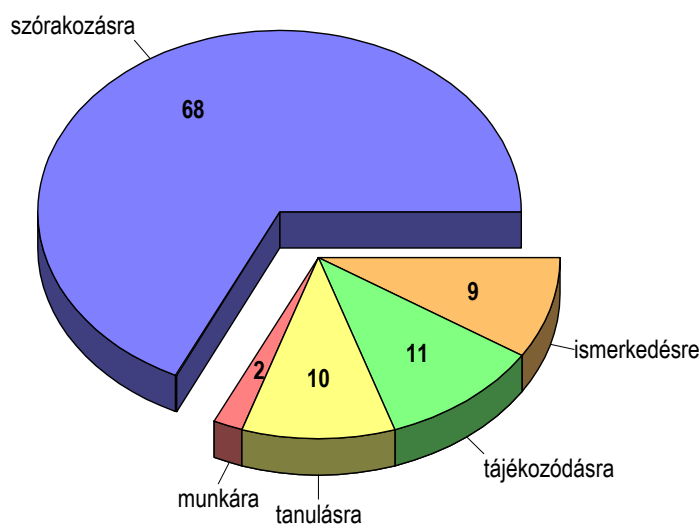
Az internethasználatban természetesen kimutathatók eltérések, a fiúk gyakrabban használják fájlcsere, blogolás, vásárlás, ismerkedés, fórumozás, filmnézés és játékokra, mint a lányok, különösen ez utóbbi esetében mérhető nagy különbség, míg a lányok körében egy kicsit magasabb az ifjúsággal kapcsolatos oldalak megtekintési aránya. Az is jellemző, hogy a szülő iskolai végzettségének emelkedésével csökken az internetet ismerkedésre ellenben nő a chatre, MSN-re stb. használó fiatalok aránya.

	Fiúk	Lányok	Eltérés
web böngészés	89	86	-3
elektronikus levelezés	73	73	0
chat, MSN, Skype	85	84	-1
fájlcserélés	70	56	-14
blogolás	35	27	-8
vásárlás	33	22	-11
ismerkedés	56	46	-10
fórumozás	50	31	-19
ifjúsági oldalak	48	52	4
filmnézés	72	63	-9
Játék	79	53	-25

pontszám százfokú skálán

A kutatás során arról is megkérdeztük a fiatalokat, hogy mire használják elsősorban az internetet. A válaszok alapján kiderült, hogy a nagykanizsai tanulók túlnyomó többsége, 68 százaléka elsősorban szórakozásra, másodsorban (11 százalék) tájékozódásra használja a hálózatot. Azok aránya, akik elsősorban tanulási célokból veszik igénybe az internetet 10 százalék, míg kifejezetten ismerkedésre használja 9 százalék. Némek szerint kimutatható árnyalatnyi eltérés, a lányok az átlagosnál magasabb arányban említették a szórakozást, míg a fiúk a tájékozódást. A szülő háttér hatása ez esetben is érvényesül, csakúgy mint az előző kérdés esetében.

Mire használod az internetet elsősorban?

százalékos megoszlás

Mire használod az internetet elsősorban?

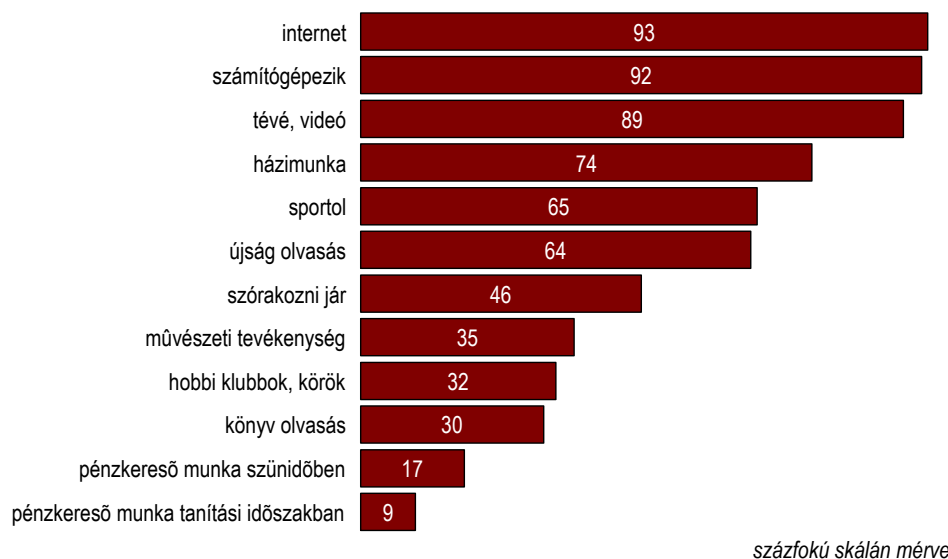
	gimnázium	szakközép-iskola	szakiskola	érettségi utáni képzés
elsősorban tanulásra	13	6	12	12
elsősorban munkára	1	1	2	1
elsősorban szórakozásra	69	71	61	66
elsősorban tájékozódásra	10	13	10	20
elsősorban ismerkedésre	7	8	13	0
	Képzetlen szülők	Szaktanácsadók szülők	Érettségizett Szülők	Diplomás szülők
elsősorban tanulásra	14	10	12	9
elsősorban munkára	1	1	2	1
elsősorban szórakozásra	56	68	66	73
elsősorban tájékozódásra	7	10	13	12
elsősorban ismerkedésre	20	9	7	4

százalékos megoszlás

Visszatérve a többi szabadidős aktivitásra a könyvek és újságok olvasása igen eltérő arányt mutat. Újságot napi rendszerességgel a tanulók több mint egyharmada olvas, további 36 százalékuk hetente vesz kezébe újságot. A könyv olvasása már csak 13 százalékukat jellemzi napi rendszerességgel, további 15 százalékuk még hetente olvas. A házimunka magas – napi és heti - említése azt mutatja, hogy a családok többségében van belső munkamegosztás, bár ez természetesen nem klasszikus szabadidős tevékenység. Némileg meglepő viszont a szórakozni járás viszonylag alacsony említési aránya (27 százalék havonta, és további 22 százalék ritkábban vagy soha sem jár). Szünidőben a tanulók egyötöde dolgozik napi vagy heti rendszerességgel, illetve tanítási időszakban minden tizedik fiatal végzi ezt. Jellemző, hogy a fiúk, bejárós tanulók és a szakmai képzést adó iskolákba járók körében illetve az idősebb tanulóknál gyakrabban említett tevékenység.

Az ifjúsági közösségi élményt adó klubok, szabadidős körök említései aránya továbbra is alacsony, mindössze 15 százalékuknak jelent napi, és további 22 százalékuknak heti elfoglaltságot, a fiatalok több mint fele határozottan elutasítja. Jellemző, hogy az internetes közösséggel aktívabb kapcsolatuk van a tanulóknak, mint a városban működő ifjúsági klubokkal és hobbi körökkel.

A szabadidőben milyen gyakran végzed a következőket?

A szabadidős aktivitás tekintetében eltérés, hogy a lányok gyakrabban olvasnak, vesznek részt amatőr művészeti tevékenységben (zene, tánc, dráma) és rendszeresebben végeznek házimunkát is, míg a fiúknál a sport, a szórakozás, hobby körök és pénzkereső munkaemlítés gyakorisága volt átlag feletti. Az életkor tekintetében jelentős átrendeződés e kérdéskörben nem mérhető, az újság olvasása és a szórakozni járás gyakoribbá válik az életkor emelkedésével, csakúgy, mint a munkatapasztalat, ugyanakkor ezzel párhuzamosan kimutathatóan csökken a sportra, a tévére, videóra és a művészeti tevékenységre fordított idő.

	Fiúk	Lányok	Eltérés
könyv olvasás	24	37	12
újság olvasás	63	65	2
pénzkereső munka szünetidőben	14	5	-8
pénzkereső munka tanítási időszakban	25	10	-14
Házimunka	69	79	10
számítógépezik	93	90	-3
hobby klubok, körök	36	28	-7
Sportol	71	58	-13
Szórakozni jár	51	41	-10
tévé, videó	87	90	3
Internet	93	92	-1
művészeti tevékenység	28	41	13

pontszám százfokú skálán

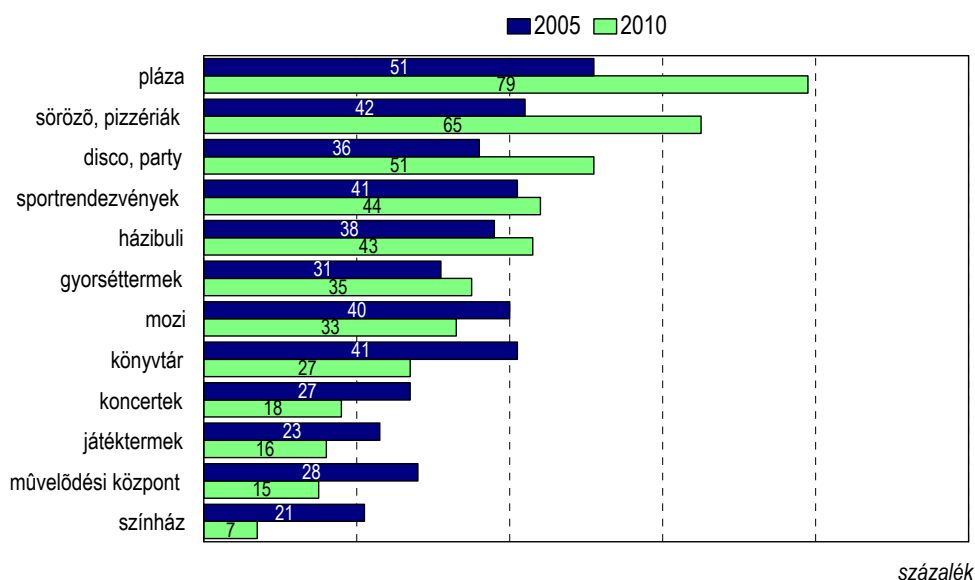
	12-13 évesek	14-15 évesek	16-17 évesek	18-20 évesek
könyv olvasás	47	29	29	23
újság olvasás	59	60	65	74
pénzkereső munka szünetidőben	3	5	11	18
pénzkereső munka tanítási időszakban	6	10	20	31
Házimunka	70	72	77	72
számítógépezik	87	91	93	94
hobby klubok, körök	37	31	32	29
Sportol	77	65	62	62
Szórakozni jár	38	47	48	48
tévé, videó	93	93	86	86
Internet	88	92	94	95
művészeti tevékenység	42	35	34	29

pontszám százfokú skálán

A szabadidő eltöltésének fontos mutatója, hogy ez mely intézményeket, programokat érint a településen. 2005-ben a fiatalok által leggyakrabban látogatott szabadidős, rekreációs célú helyszínek a pláza, a sportrendezvények, a város sörözői, pizzériái voltak, de természetesen a diszkók, partik is kedvelt találkozó és szabadidő eltöltési helyszínei voltak a nagykanizsai iskolásoknak. 2010-ben a leggyakrabban említett helyszínek a bevásárlóközpontok és a pláza volt, a tanulók közel fele minden héten, további 35 százaléka legalább havonta megfordul benne. A pláza napi látogatóinak aránya a korosztályon belül öt éve alatt 30 százalékról 43 százalékra nőtt. Ezt követik a város sörözői, kocsmái. 2005-ben a fiatalok 16 százaléka hetente járt ide, idén már 31 százaléka. A disco illetve a kedvelt partyk heti látogatóinak korosztályi aránya is bővült, míg öt éve 10 százalék, idén 26 százalék „partizott” hetente. Ezeken túl a sportrendezvények, a gyorséttermek és a házibulik is kedvelt szórakozási és találkozási pontok, említési arányuk is emelkedett.

A klasszikus kulturális és művelődési intézményeket a fiatalok nem vagy csak alig látogatják Nagykanizsán, a 35-45 százalékok gyakorlatilag soha sem. 35 százalékok soha nem látogatja a művelődési központokat, 29 százalékok a könyvtárat kerül el, 45 százalékok soha nem jár színházba, 30 százalékok pedig koncertekre. Ezen szórakozási formák nemcsak alacsony arányukkal tűnnek ki, hanem a csökkenő korosztályi látogatottsággal is, de ugyanakkor csökken a moziban rendszeresen megforduló fiatalok aránya is.

Egyes helyszíneket havonta vagy gyakrabban látogatók aránya

Nemek szerint több esetben találtunk jelentős eltérést. A lányok gyakrabban járnak könyvtárba, színházba és a plázába, ugyanakkor a fiúk rendszeresebben látogatják a játéktérmet, a sörözőket, pizzériákat és a meccseket. Elgondolkodtató, hogy milyen magas azok aránya is, akik soha nem keresnek fel klasszikus kulturális intézményeket. Ők elsősorban az alsó társadalmi csoportokból kerülnek ki, s ez nem változott az elmúlt öt évben sem. 2010-ben a nagykanizsai fiatalokon belül mintegy 18 százalék azok aránya, akik soha semmilyen általunk megkérdezett tágon értelmezett kulturális intézményt nem látogattak még meg.

Szabadidős preferenciák a nemek szerint

	Fiúk	Lányok	Eltérés
művelődési központ	27	30	3
Könyvtár	32	43	11
Disco, party	55	48	-7
Mozi	40	43	3
Sörözők, pizzériák	66	60	-6
Bevásárlókp. Pláza	69	76	7
Sportrendezvények	55	41	-14
Színház	18	24	6
Játéktér	30	14	-15
Gyorséttermek	39	42	3
Koncert	29	30	1
Házibuli	51	40	-11

pontszám százfokú skálán

Iskolatípus szerint is jelentősen eltér a szabadidő eltöltésének helyszíne. Az alábbi táblázatból kiolvasható, hogy a szakközépiskolások magasabb arányban járnak bulizni, sörözőkbe, pizzériákba. A gyorsétterem és a mozi, könyvtár, színház említési aránya a gimnazisták körében a legmagasabb.

Az egyes intézmények látogatási intenzitása az iskolatípus és életkor szerint

	Gimnázium	szakközép-iskola	szakiskola	érettségi utáni képzés
művelődési központ	28	28	26	32
Könyvtár	39	32	34	33
Disco, party	52	60	57	54
Mozi	45	39	39	40
Sörözők, pizzériák	60	69	67	70
Bevásárlókp. Pláza	71	74	72	75
Sportrendezvények	41	47	53	48
Színház	26	20	14	19
Játéktermek	15	23	27	12
Gyorséttermek	43	42	35	45
Koncert	28	31	28	24
Házibuli	42	50	51	41

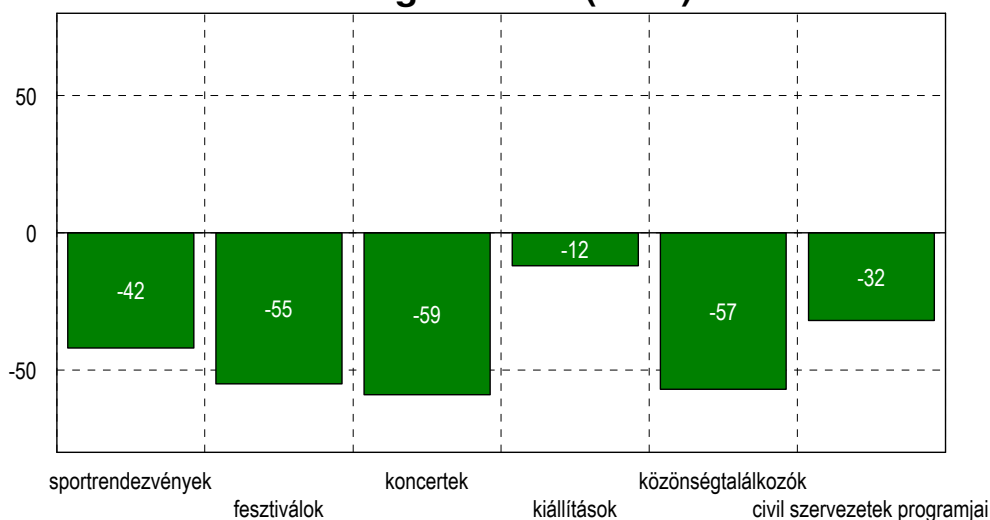
Százfokú skálára számított értéke

	12-13 évesek	14-15 évesek	16-17 évesek	18-20 évesek
művelődési központ	33	30	28	23
Könyvtár	53	36	37	30
Disco, party	27	48	60	55
Mozi	43	45	40	38
Sörözők, pizzériák	46	60	66	73
Bevásárlókp. Pláza	71	75	74	69
Sportrendezvények	50	50	46	48
Színház	28	23	21	14
Játéktermek	21	24	22	19
Gyorséttermek	37	42	42	37
Koncert	32	33	29	24
Házibuli	36	45	49	47

Százfokú skálára számított értéke

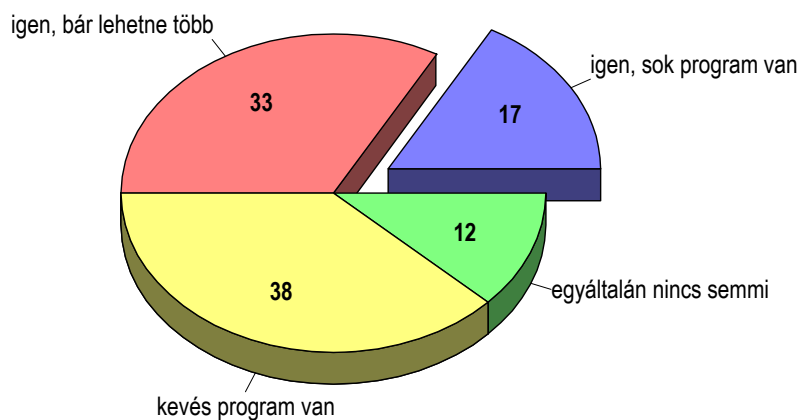
Öt évvel ezelőtt megkérdeztük a nagykanizsai fiatalokat, hogy bizonyos – őket érintő - rendezvényekből, programokból túl sok, megfelelő vagy túl kevés van a városban. Az általános vélemény az volt akkor, hogy a fiatalok érdeklődésének megfelelő sportrendezvényekből, fesztiválokból, koncertekből, kiállításokból, közönségtalálkozókból és a civil programokból egyértelműen túl kevés van Nagykanizsán. A kapott válaszokat mérleg-indexre vetítettük. Ezek alapján a legnagyobb hiány a koncertek, fesztiválok és közönségtalálkozók esetében volt, míg leginkább a kiállítások számával voltak elégedettek a fiatalok.

A fiatalokat érdeklő programok vélt mennyisége mérleg-indexen (2005)

Idén máshogy közelítettük meg a kérdést, arra próbáltunk választ találni, hogy a településen elegendő szabadidős program van-e a fiataloknak. E tekintetben a nagykanizsai fiatalok alapvetően megosztottak, 17 százalékuk teljesen elégedett, s további 33 százalékuk is igennel válaszolt, bár hozzátéve, hogy lehetne még több program is, 50 százalékuk ugyanakkor jellemzően kevesli a korosztályi programokat, jellemzően a koncerteket, a zenés bulikat-partykat, az extrém és technikai sportokat valamint fesztiválokat említették nagyobb számban a fiatalok, mint hiányzó programokat.

Szerinted elegendő szabadidős program van Nagykanizsán a fiataloknak?

százalékos megoszlás

Korábban utaltunk rá, hogy a fiatalok szabadidős tevékenysége az utóbbi évtizedben a passzív időtöltések felé tolódott el. A tévé, a videó, a számítógép és az internet az egyik legkönnyebben elérhető, legkényelmesebb szabadidős tevékenység, s a diákok az egyik legnagyobb elektronikus médiafogyasztók. A nagykanizsai tanulók 2005-ben egy átlagos hétköznap 158 percet töltöttek a tévé előtt, ez hétfőtől péntekig átlagosan 13 órát jelent és egy átlagos hétvégi napon 213 percet, közel négy órát töltöttek a képernyő előtt. 2010-ben ezek a számok mérséklődtek, jelenleg a tanulók egy átlagos hétköznap kb. 113 percet, egy hétvégi napon pedig 157 percet töltenek tévézéssel. Ha mindent összeadunk egy átlagos tanuló egy héten 15 órát, azaz a hét 168 órájának 9 százalékát tölti tévénézéssel. Mindössze a diákok 4-5 százaléka nyilatkozta, hogy nem tévéznek.

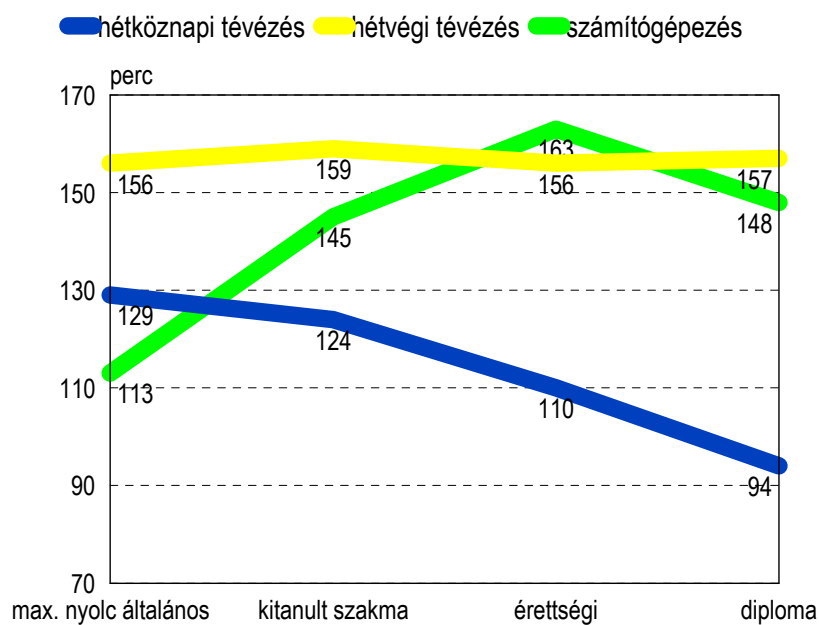
A tévénézési szokásokat befolyásolják az egyes társadalmi/demográfiai jellemzők. A 16 év alattiak, a helyben lakó tanulók és a képzetlen szülők gyermekei az átlagnál többet tévéznek, míg a diplomás szülők gyermekei, a fiatal felnőttek valamivel kevesebbet. Iskolatípus szerint még nagyobb eltérés mérhető, míg a gimnazisták csak heti 806 percet tévéznek, addig a szakközépiskolások már 817-et, a szakiskolások 863-at, az általános iskolások pedig több mint 900 percet.

Tévénézésre fordított átlagos idő hetente

perc/hét

A képernyők előtt töltött idő a szülő végzettsége mentén

A tévéképernyők mellett a számítógép is egyre inkább meghatározó elemmé válik a fiatalok szabadidő-eltöltési szokásaiban. A kérdőívben megkérdeztük, hogy az iskolán kívüli szabadidejükben a fiatalok naponta hány órát ülnek a számítógép előtt (nem számítva tehát az iskolai kötelező

használatot). Itt 3 százalék volt azok aránya, akik semennyi időt nem töltenek a számítógép képernyője előtt iskolán kívül, a többiek viszont átlagosan napi 150 percet ülnek a gép előtt, ami meghaladja a tévé előtti idő átlagát, legalábbis hétköznap.

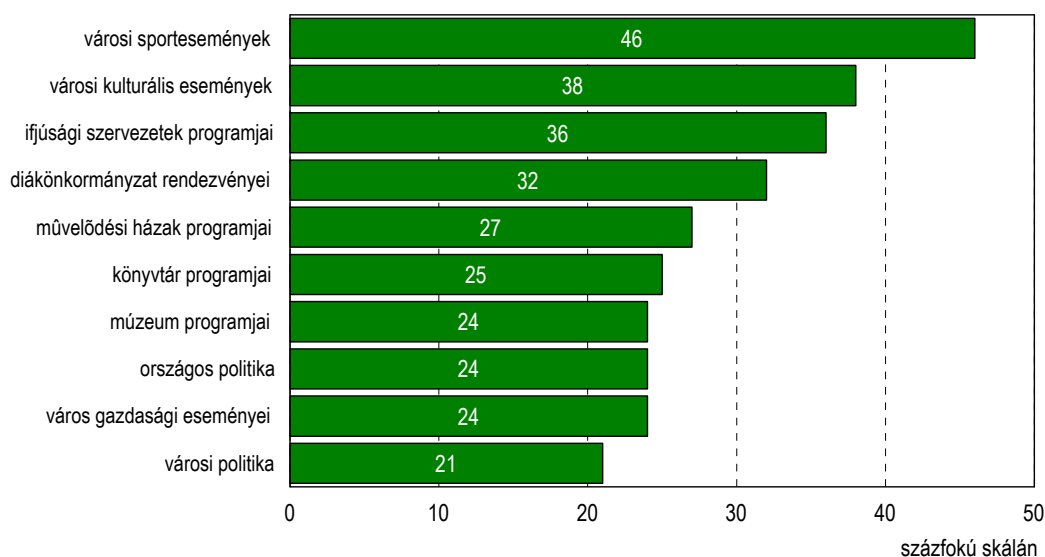
A számítógép továbbra is fiúsabb elfoglaltság, a lányoknál közel 30 százalékkal több időt töltenek előtte. Intenzívebb fogyasztás jellemzi a szakiskolásokat és szakközépiskolásokat, akik igen sok időt, napi 155-165 percet töltenek előtte.

A szülő iskolai végzettsége meglehetősen nagy eltéréseket okoz a képernyő bármelyik típusának „fogyasztásában”, így ezt egy külön ábrán is bemutatjuk. Jól látható, hogy míg a hétköznapi tévézés a szülő iskolai végzettségének növekedésével folyamatosan csökken, addig a számítógép-használat, képzetlen és szakmunkás szülők esetében változik nagymértékben, majd az érettségizett szülők gyermekeinél már meghaladja a tévézésre fordított időt minden nap.

6. Ifjúsági közélet

A közéleti tevékenységeket nagymértékben meghatározza a fiatalok általános érdeklődési köre, az, hogy ebben mennyi helye van magának a közéletiségnek. Mi tíz dologgal kapcsolatban kérdeztük meg, hogy mennyire érdeklik ezek a fiatalokat.

Mennyire érdekelnek az alábbiak?

A fenti ábrából egy meglehetősen közönyös fiatalság képe szűrődik le. Ötven pont fölé egyik item sem került, és 40 pontot is egyedül a városi sporteseményekkel kapcsolatos érdeklődés érte el, de még ez is a bizonytalansági zónán (40-60 pont) belül van. A többi témával kapcsolatosan meglehetősen nagy érdektelenséget mértünk, és ez különösen igaz az intézményes kulturális-művelődési szféra által nyújtott lehetőségekre, és a közéletiséget meghatározó események is inkább kevesebb, mint több érdeklődésre tartottak számot.

Általában elmondható, hogy az érdeklődést a fenti lehetőségekkel kapcsolatban három jellemző befolyásolja. A lányok a különböző kulturális programokat illetően érdeklődőbbek az átlagnál, míg a gimnazistákat a városi politikán, a gazdaságon és a diákönkormányzati rendezvényeken kívül minden jobban érdekli az átlagnál. Végezetül a szülő képzettsége is hasonlóképpen hat az érdeklődési szintre, minél magasabb, annál nyitottabbak a fiatalok (kivéve a sporteseményeket). Egy tényezőről kell még szólni, az életkor hatásáról. Az évek előrehaladtával a fiatalokat egyre jobban érdekli az országos politikával kapcsolatos események, míg egyre kevésbé a városi sportesemények, a diákönkormányzati

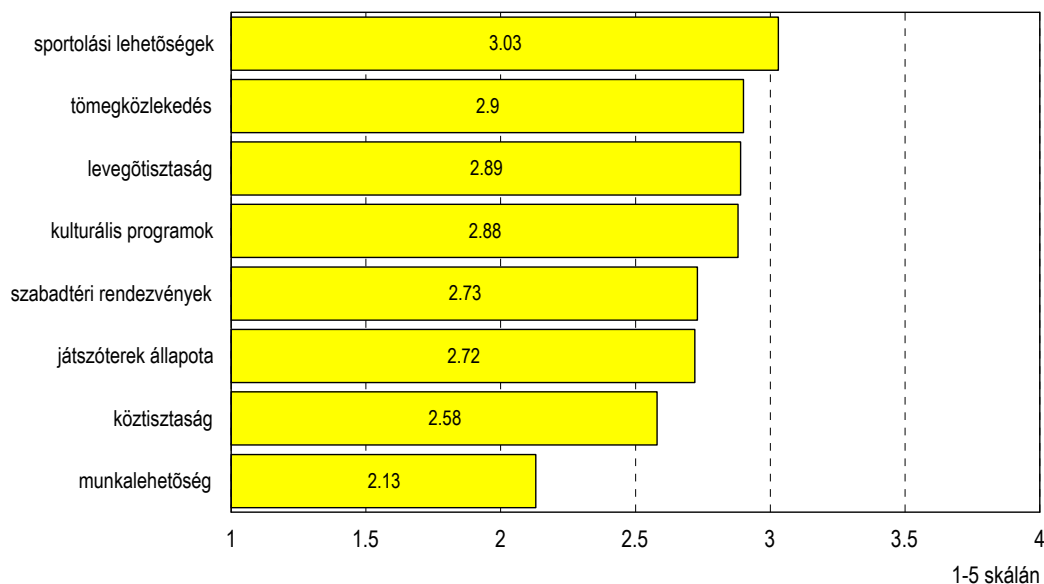
és más ifjúsági szervezetek által szervezett rendezvények. Ez utóbbi figyelmeztető jel lehet az érintettek számára.

	12-13 évesek	14-15 évesek	16-17 évesek	18-20 évesek
országos politika	25	20	22	33
városi politika	24	19	18	26
város gazdasági eseményei	26	22	22	28
városi kulturális események	42	36	36	39
városi sportesemények	54	47	44	42
diákönkormányzat rendezvényei	39	31	32	30
ifjúsági szervezetek programjai	40	37	35	35
könyvtár programjai	33	23	24	21
múzeum programjai	32	21	24	24
művelődési házak programjai	33	26	25	26

pontszám százfokú skálán

A városi életminőséget meghatározó egy-egy jellemzővel kapcsolatban is arra kértük a fiatalokat, hogy foglaljanak állást, mennyire elégedettek. Ezek alapján a fiatalok jellemzően 2-3 közötti átlagokat adtak egy ötfokú skálán.

Mennyire elégedett Nagykanizsán az alábbiakkal?

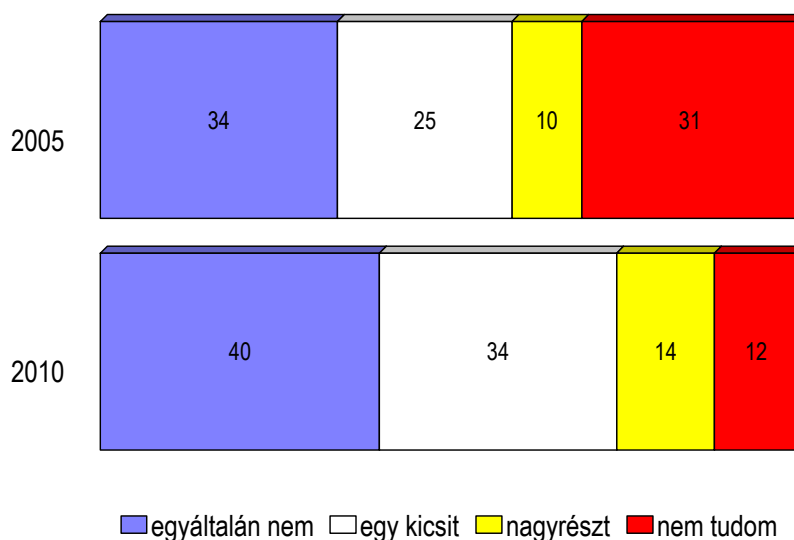

A fiatalok többsége – a munkalehetőséget leszámítva – minden jellemző vonatkozásában közepes osztályzatot adtak a városnak, míg a munkalehetőségek tekintetében csak elégséges

osztályzatot. Az átlagokat nézve a sportolási lehetőségek, a tömegközlekedés, a levegőtisztaság és a kulturális programkínálat kapta a magasabb átlagokat.

2005-ben is és 2010-ben is kíváncsiak voltunk arra is, hogy a megkérdezett fiataloknak mi a véleménye arról, hogy a városi önkormányzatnál mennyire ismerik, hogy mit szeretnének az itt élő fiatalok, diákok. 2005-ben a vizsgált tanulók véleménye alapján egyáltalán nem vagy csak egy kicsit ismeri az önkormányzat azt, hogy mit szeretnének az itt élő fiatalok, s csupán a teljes korosztály tizede vélte úgy, hogy nagyrészt ismerik. 2010-ben azok aránya is nőtt akik úgy vélik egy kicsit és azok aránya is nőtt akik szerint nagyrészt ismerik önkormányzatnál a fiatalok igényeit. További fontos információ, hogy idén mindössze a diákok 12 százaléka volt tanácstalan ebben a kérdésben, szemben az öt évvel korábbi 31 százalékkal.

Mennyire ismerik az önkormányzatnál, hogy mit szeretnének a fiatalok?

százalékos megoszlás

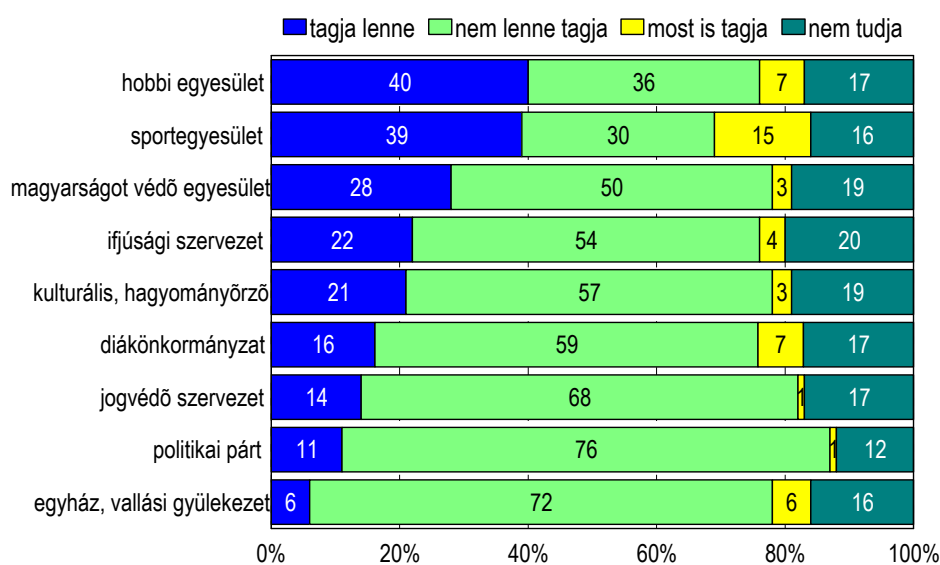
Mennyire ismerik az önkormányzatnál a fiatalok igényeit?

	gimnázium	szakközép-iskola	szakiskola	Érettségi utáni képzés
Teljesen	0	1	1	0
Nagyrészt	13	9	15	8
Egy kicsit	38	31	29	24
Egyáltalán nem	37	48	39	63
Nem tudja	12	11	17	5

százalékos megoszlás

Több kutatásból is ismert, hogy a magyar ifjúsági társadalom szervezeti aktivitása nagyon alacsony, országosan kevesebb, mint minden hatodik fiatalnak van valamiféle szervezeti kötődése bármilyen civil, nonprofit szerveződéshez. A fiatalok közéleti szerepvállalását 2010-ben ebből a szempontból is tanulmányoztuk, arról faggattuk őket, hogy tagjai-e valamilyen civil szervezetnek, egyháznak vagy politikai pártnak. A megkérdezett fiatalok 15 százaléka tagja valamilyen sport és 7 százaléka valamilyen hobbi egyesületnek, ami összevetve az országos adatokkal átlagosnak tekinthető. Egyháznak, vallási csoportnak jelenleg a fiatalok 6 százaléka tagja, ifjúsági szervezethez 4 százalékuk tartozik.

Társadalmi szervezetekhez való viszony

Arra is kíváncsiak voltunk, hogy a fiatalok vajon lennének-e tagjai bizonyos szervezeteknek. Legkevesebben valamely egyházat választották. Politikai pártnak illetve jogvédő szervezetnek mindössze a fiatalok 11-14 százaléka lenne tagja a jövőben (további 12-17 százalék bizonytalan). Más kutatásokhoz hasonlóan többen a leglazább szerveződési típusokat, az ifjúsági szervezeteket vagy hobbi egyesületeket választották, ezeknek a fiatalok 22-40 százaléka lenne tagja. Új kérdésként tettük fel a magyarságot védő szervezetek iránti érdeklődést, amelyeknek a nagykanizsai fiatalok több mint egynegyede lenne tagja a jövőben és 50 százalékuk pedig egyértelműen elutasította. Összességében az is megállapítható, hogy nagy távolság van a hajlandóság és a tényleges részvétel között.

Az idei kutatás során rákérdeztünk arra is, hogy, mit gondolnak a magyar politikai rendszerről, a

társadalmi berendezkedésről. 8 különböző kijelentésről kellett megmondaniuk a fiataloknak, hogy mennyire értenek egyet vele. Jellemző, hogy mindössze 20-32 százalékuk nem tudott válaszolni a kérdésekre.

Mennyire értesz egyet a következő kijelentésekkel?

	Átlag	12-13 évesek	14-15 évesek	16-17 évesek	18-20 évesek
Magyarországnak arra lenne szüksége, hogy lecserélődjön a politikusi gárda.	38	26	33	36	57
A politikában való részvétel meg tudja változtatni az emberek életét Magyarországon	27	23	27	25	36
Ennek az országnak nem annyira törvényekre van szüksége, mint inkább egy olyan vezetőre, akiben a nép megbízik	38	40	38	36	40
Magyarországnak szüksége van egy olyan pártra, amelyik nem csak beszél, hanem, ha kell, oda is üt.	55	47	56	54	61
A politikai pártok csak arra jók, hogy a politikusok megcsinálják a maguk karrierjét.	44	32	40	44	60
Minden törvény mellett van egy kiskapu.	42	27	38	43	57
A politikának nincsen semmi haszna	2	-2	0	-7	24
A törvények betartása mindennél fontosabb.	40	49	40	33	47

Átlagpontszámok -100 és 100 közötti mérlegindexen

Négy olyan állítás volt, amellyel a fiatalok legalább harmada teljesen egyetértett. Ezen állítások szerint Magyarországnak arra lenne szüksége, hogy lecserélődjön a politikusi gárda (a megkérdezettek 35 százaléka teljesen és megközelítőleg további egyötöd részük, 21 százalékuk inkább egyetért); az országnak nem annyira a törvényekre van szüksége, mint inkább egy vezetőre, akiben a nép megbízik (35 százalék teljesen egyetért, további 26 százalék inkább ezen az állásponton van); valamint Magyarországnak szüksége van egy olyan pártra, amelyik nem csak beszél, hanem ha kell, oda is üt (a megkérdezettek 51 százaléka teljesen, 19 százaléka inkább egyetért), illetve hogy a politikai pártok csak arra jók, hogy a politikusok megcsinálják a maguk karrierjét (41 százalék). Az egyes kijelentésekkel való egyetértést mérleg-indexre számítva, a fiatalok magasan egyetértenek abban, hogy Magyarországnak szüksége van egy olyan pártra, amelyik nem csak beszél, hanem, ha kell, oda is üt (+55 pont), illetve hogy a politikai pártok csak arra jók, hogy a politikusok megcsinálják a maguk karrierjét (+44 pont). A sajátos jogértelmezés korai szocializációra hívja fel a figyelmet az, hogy a fiatalok azzal is inkább egyetértenek, hogy minden törvény mellett van egy kiskapu. Ráadásul ezek a negatív vélemények az életkor előrehaladtával egyre erősödnek, s az is kimutatható, hogy a szülő iskolai végzettségétől jórészt függetlenek.

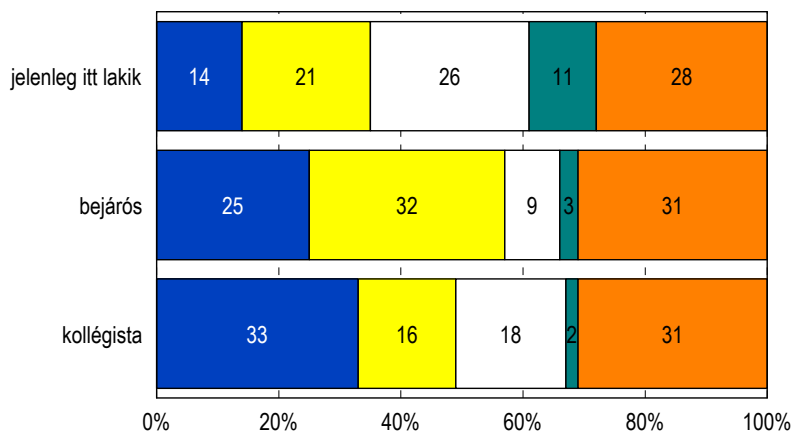
7. A fiatalok Nagykanizsához való viszonya

A tanulók megosztottak abban a kérdésben, hogy a jövőben szeretnék-e Nagykanizsán lakni, élni. A jövőben egyáltalán nem akar Nagykanizsán lakni az itt tanuló fiatalok egyötöde, inkább nem akar 25 százalékuk, inkább szeretne itt lakni 19 százalékuk, s mindössze 7 százaléknyi fiatal ragaszkodik a városhoz (29 százalékuk pedig bizonytalan). Öt évvel ezelőtt hasonló arányokat láthattunk. Ezek az arányok jelentősen módosulnak, ha a lakóhely szerint vizsgáljuk a kérdést. A jelenleg is Nagykanizsán lakó fiatalok 37 százaléka nyilatkozott úgy, hogy nem nagyon kíván települést változtatni, itt élne a jövőben is. A bejárós és a kollégista tanulókat ugyanakkor nem sikerül a városnak megfogni, megtartani, csupán 12-20 százalékuk tervezi, hogy a jövőben beköltözne Nagykanizsára, s egyharmaduk bizonytalan e tekintetben.

Életkor szerint az derült ki, hogy míg a 12-13 évesek 39 százaléka maradna a jövőben a városban, a 14-15 éveseknek 28, a 16-17 éveseknek 17, és a 18 évnél idősebb diákoknak pedig 27 százaléka szeretne a jövőben (is) Nagykanizsán lakni. Az átlagnál alacsonyabb arányban lagnának a jövőben a városban a szakiskolások (24 százalék), és a gimnazisták 21, a szakközépiskolásoknál 20 százalék is hasonlóképpen vélekedik.

Szeretnél a jövőben Nagykanizsán lakni?

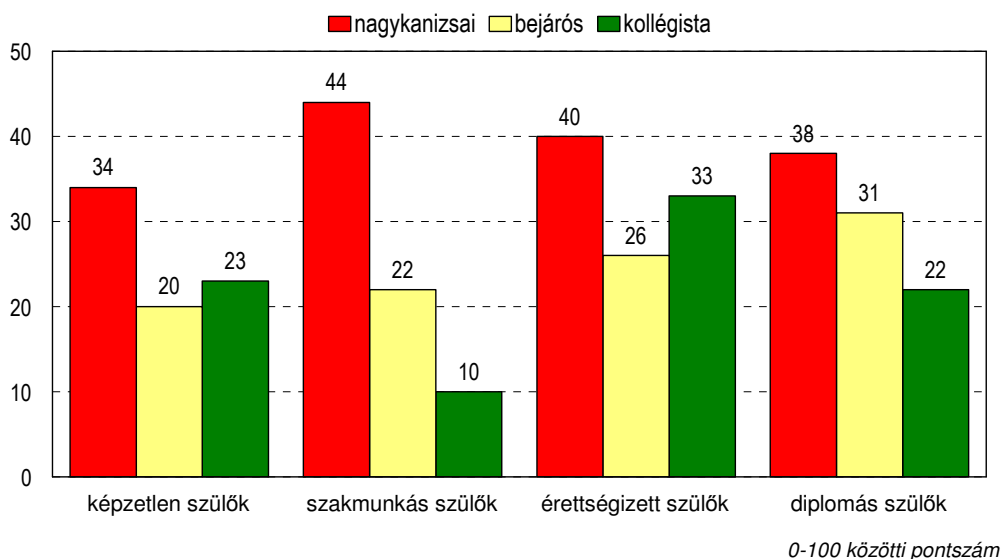
■ egyáltalán nem ■ inkább nem □ inkább igen ■ teljes mértékben ■ bizonytalan

Azok a fiatalok, akik nem szeretnék a városban élni, legtöbbször a városi lét ellen emelnek kifogást (jellemzően inkább kistelepüléshez ragaszkodnának 50 százalékban), de ez is jellemző, hogy

átlagon felül vélik úgy, hogy számukra Nagykanizsán nincs elég munkahely és szórakozási lehetőség, illetve sokan inkább a vidéki élet felé vonzódnak. Jellemző, hogy míg akik úgy vélik Nagykanizsán nagyon jók a munkavállalási lehetőségek, 61 százalékban a jövőben (is) maradnának Nagykanizsán, egyötödük bizonytalan, míg aki szerint Nagykanizsán kedvezőtlenek a munkavállalási lehetőségek, azok csak 26 százalékban maradnának a városban.

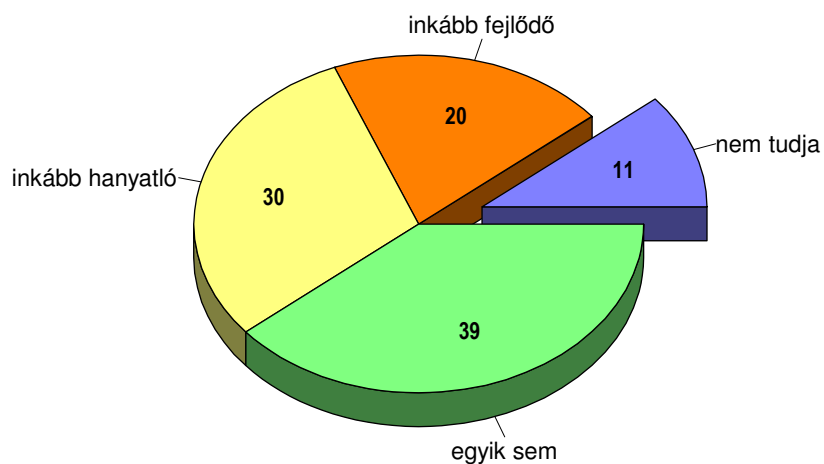
Nagykanizsához ragaszkodás indexe az egyes alcsoportokban

A megkérdezett fiatalok megosztottak abban, hogy a város fejlődik-e, egyötödük inkább fejlődőnek látja Nagykanizsát, mint hanyatlónak, ez utóbbit a tanulók 30 százaléka állította. Közel 40 százalékuk sem fejlődőnek, sem hanyatlónak nem véli a várost, míg 11 százalékuk nem tudta ezt eldönteni. Ha ezt a kérdést az iskolatípus illetve a jelenlegi település dimenziójában vizsgáljuk, akkor árnyaltabb képet láthatunk.

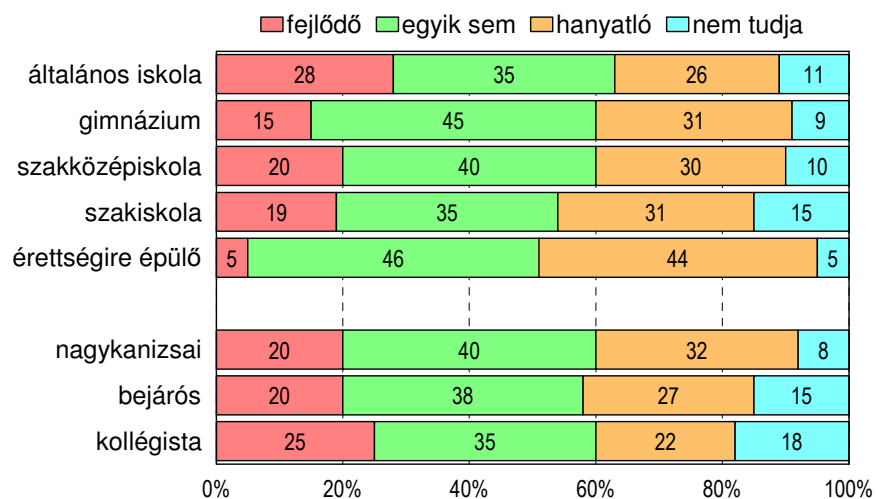
Nagykanizsa inkább fejlődő vagy hanyatló település?

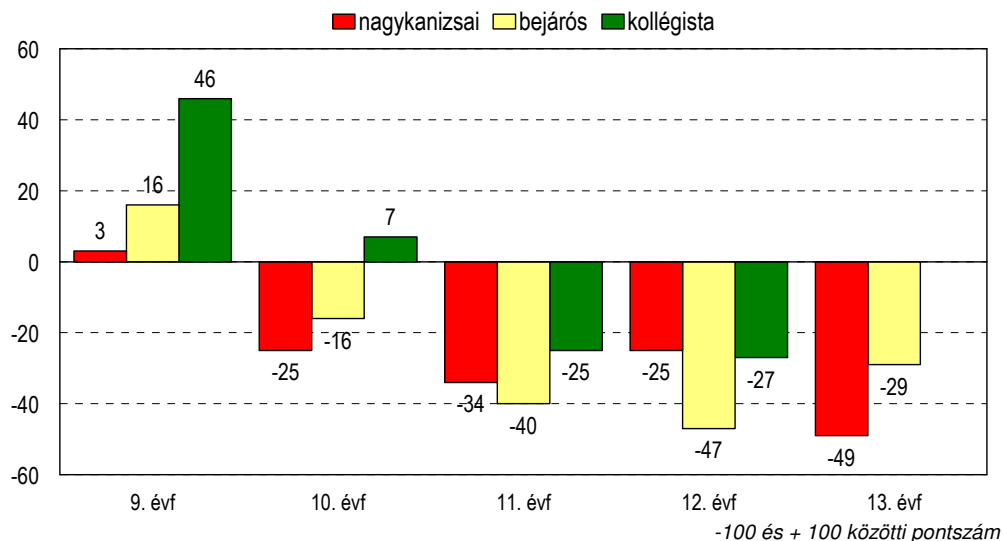
százalékos megoszlás

Az is jellemző, hogy az évfolyam előrehaladtával csökken a vélt fejlődési-index, s kimutatható, hogy a helyben lakók a leginkább kritikusak, míg a kollégisták látnak legnagyobb arányban javulást.

Nagykanizsa fejlődő vagy hanyatló település?

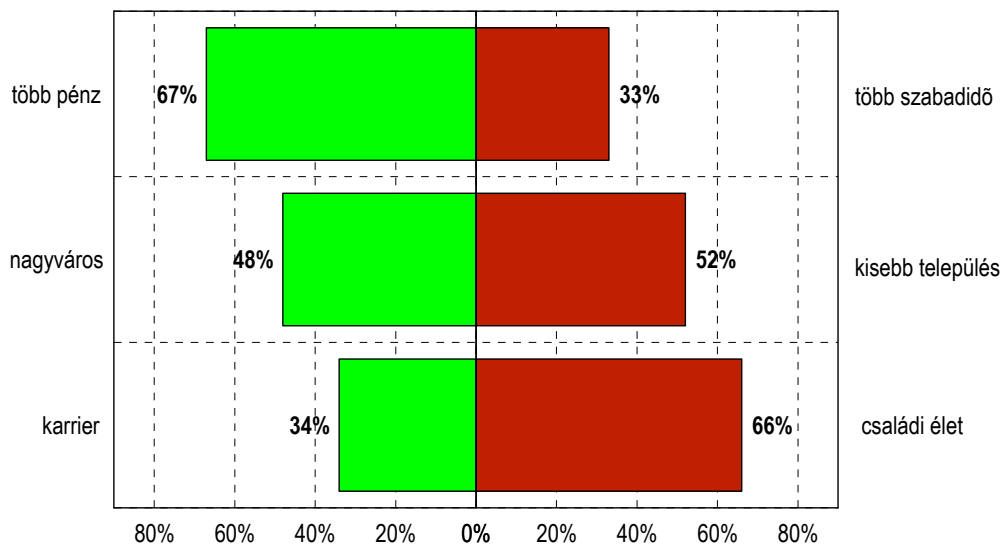
Nagykanizsa fejlődésének megítélése mérleg-indexen az egyes alcsoportokban

Részben a fiatalok jövőképről, részben a tanulók értékrendjéről informál az a kérdéssor, melyben három - az életben felmerülő - dichotóm kérdés közül kellett választaniuk. A kérdések a sok pénz vagy sok szabadidő, a karrier vagy család és a nagyváros lét vagy kis település relációkat jelentették.

A nagykanizsai fiatalok többsége fontosabbnak tartja a megfelelő anyagi háttérrel és a gazdagságot, mint a szabadidőt, a diákok kétharmada, ha választhatna, inkább a több pénzt és nem a több szabadidőt választaná. A karrier vagy család közötti választás szintén sok embernek - különösen nőnek - okoz problémát. A megkérdezett fiatalok 66 százaléka ebben a relációban inkább a boldog családi életet választaná. Némek szerint sincs különbség ennek a kérdésnek a megítélésében, mind a fiúk, mind pedig a lányok hasonló arányban választanák inkább a boldog családi életet, a fiúknál 68, a lányoknál 64 százalék. A szülő iskolai végzettsége és az iskola típusa sem befolyásolja érdemben ezt a kérdést, de érdekes módon a kortól is független.

Dichotóm választások

Végezetül egy harmadik elképzelt választási helyzet elé is állítottuk a válaszolókat, arra kértük őket nyilatkozzanak, ha választaniuk kellene, hogy egy modern nagyvárosban vagy a természetes környezetben lévő kis településen éljenek, hogyan döntenének. A diagramból kiolvasható, hogy a fiatalok megosztottak, 52 százalék inkább a nyugodtabb, tisztább kisebb települést választaná, míg a tanulók 48 százaléka a modern nagyváros mellett döntene annak minden előnyével és hátrányával együtt. A nagyváros-pártiak az 50 százalékot meghaladják a helyben lakó, nagykanizsai fiatalok körében, 56 százalék a nagyvárost preferálók aránya, míg a környező községekről bejáró tanulóknak csak 39 százalékát vonzza a városi lét. A diplomás szülők gyermekei körében is átlag feletti a nagyvárost választók aránya, csakúgy, mint a gimnazisták körében. Nemek szerinti eltérés a lakhely és a szabadidő tekintetében mutatható ki, a lányok inkább nagyvárosban szeretnének élni, és több szabadidőt szeretnének a pénz helyett.

8. Szakértői fókuszcsoport eredményei

A kutatási program keretén belül a tanulói adatfelvételt kiegészítettük egy szakértői fókuszcsoporttal, amelynek az volt a célja, hogy a városból olyan szakemberekkel készítsünk csoportos interjút, akik közvetlenül foglalkoznak vagy találkoznak helyi szinten a fiatalokkal, ismerik helyzetüket, lehetőségeiket és problémáikat. A fókuszcsoportot előre megtervezett interjúmenet alapján moderátor vezette, ennek alapján a résztvevő szakértőknek lehetőségük volt saját véleményüket kifejezni az egyes kérdésekben, illetve mások észrevételeire reflektálni, új szempontok behozatalára a közös beszélgetésbe.

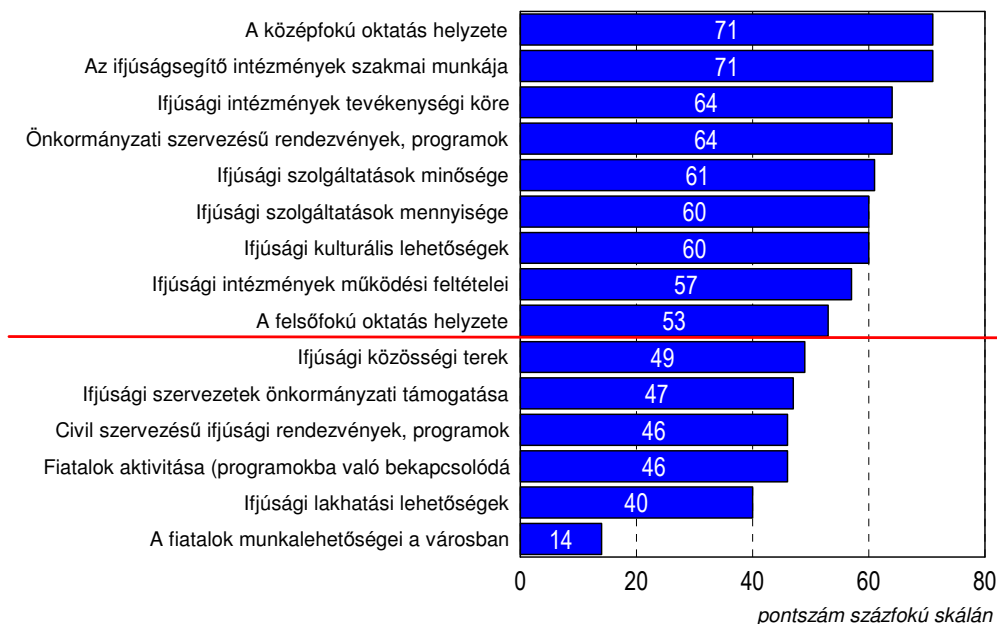
A résztvevők kiválasztása során törekedtünk arra, hogy minél több terület képviselője jelenjen meg, így biztosítva a többszemponútú vélemények artikulációját. A fókuszcsoporton összesen 18 fő vett részt, képviseltetve voltak a város oktatási intézményei, diákönkormányzatai, a polgármesteri hivatal az ifjúsági referenszen keresztül és a Városi Diákiroda.

A fókuszcsoporton elhangzottakat diktafonra vettük, hogy az elemzés során minél teljesebb formában tudjuk összefoglalni a véleményeket és tapasztalatokat.

A fókuszcsoport elején megkértük a résztvevő ifjúsági szakembereket egy rövid kérdőív kitöltésére, amelyben többek között arra voltunk kíváncsiak, hogy mennyire vannak megelégedve a város helyzetével különböző aspektusokból, a város versenyképességének fejlesztésében mekkora szerepet tulajdonítanak a települési aktoroknak, illetve ha választani kellene bizonyos dichotóm lehetőségek között a fejlesztések tekintetében, ők melyeket választanák elsősorban.

A szakemberek leginkább a középfokú oktatás helyzetével és az ifjúságsegítő intézmények szakmai munkájával elégedettek a városban, ezek a területek százfokú skálán 70 pont feletti értékeket kaptak. Ezen túl az ifjúsági intézmények tevékenységi köreivel, az önkormányzati szervezésű rendezvényekkel és programokkal, az ifjúsági szolgáltatások színvonalával és mennyiségével, valamint az ifjúsági kulturális lehetőségekkel is alapvetően elégedettek. Az ifjúsági intézmények működési feltételeinek és a felsőoktatás helyzetének megítélése már nem ennyire egyértelmű, hiszen ezek már közel vannak a százfokú skálán az 50 ponthoz, ami ambivalens véleményeket tükröz. Több területtel kapcsolatban inkább elégedetlenségüket fejezték ki a fókuszcsoport résztvevői, ezek közé tartoznak az ifjúsági közösségi terek, az ifjúsági szervezetek önkormányzati támogatása, a civil szervezésű ifjúsági programok és rendezvények, a fiatalok programok iránti aktivitása, az ifjúsági lakhatási lehetőségek és a fiatalok számára meglévő munkalehetőségek a városban.

Mennyire elégedett az alábbi területek helyzetével a városban?

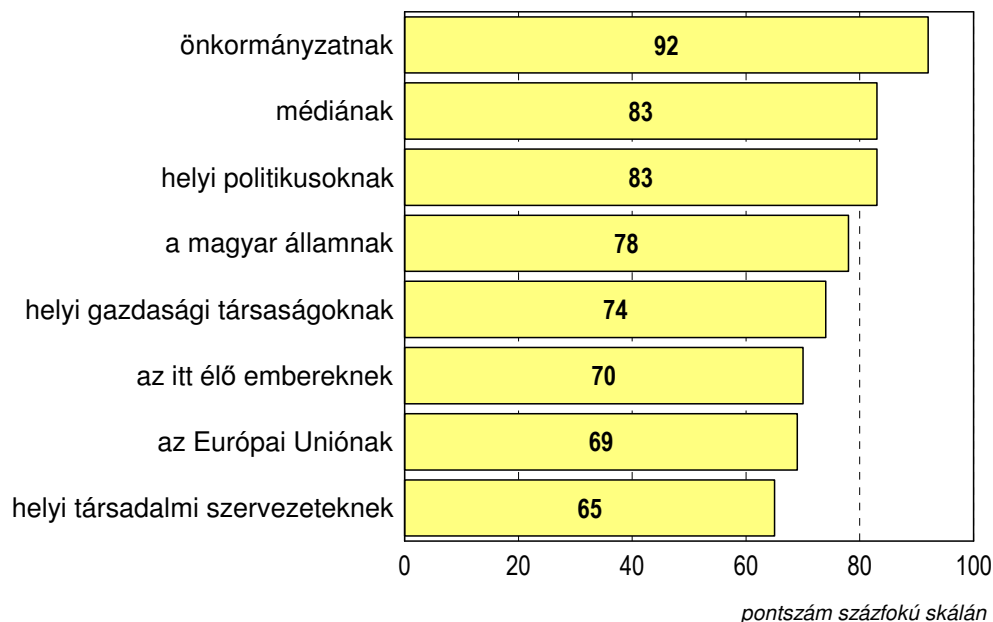

A résztvevők szerint a város versenyképességének fejlesztése terén legtöbbet az önkormányzat tud tenni, a települési szereplők közül szerintük neki van a legnagyobb szerepe ebben, ezen kívül mindenképpen fontos szerepet tulajdonítanak a médiának és a helyi politikusoknak is. A szakemberek szerint – ahogy a fókuszcsoport során több alkalommal is említették más-más kontextusban – nagy szerepe van a város fejlesztése szempontjából a magyar államnak is, magasabbra értékeli az állami beavatkozások súlyát, mint a helyi szereplők lehetőségeit. Legkevesebb szerepet a helyi társadalmi szervezeteknek tulajdonítanak, közel azonosat, mint az Európai Uniónak. Helyi szinten a politikusokon kívül véleményük szerint a helyi vállalkozók tudnak a legtöbbet tenni a város fejlődéséért, őket követik az itt élő emberek.

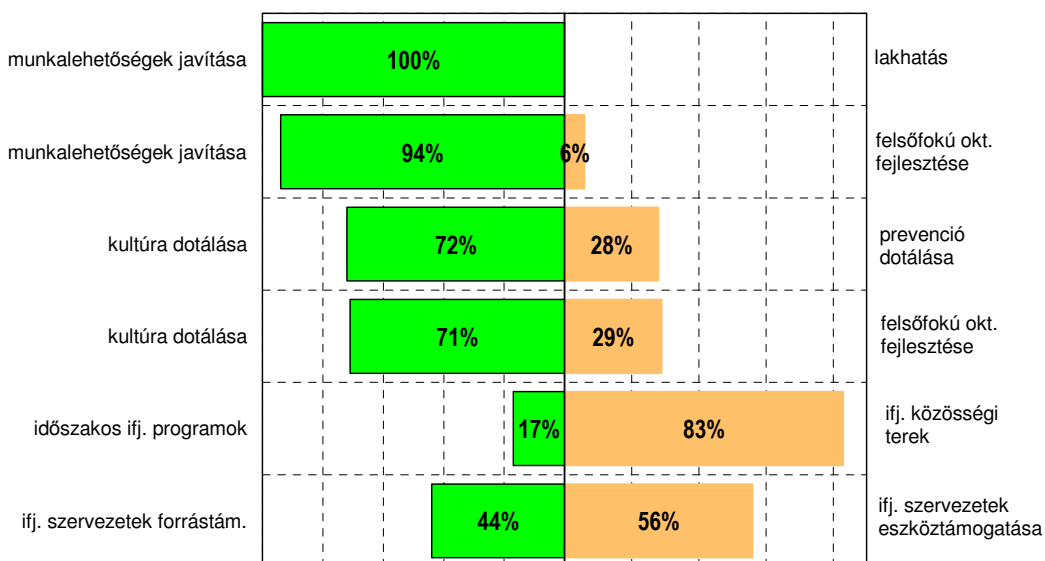
A résztvevőket megkértük arra, hogy mondják el, ha dichotóm jellegű kérdések között kellene választaniuk, melyik lehetőséget választanák. Választaniuk kellett a munkalehetőségek vagy a lakhatási feltételek javítása között, a munkalehetőségek javítása illetve a felsőfokú oktatás továbbfejlesztése, a kulturális programok dotálása vagy prevenciók programok dotálása, a kulturális programok dotálása vagy a felsőoktatás fejlesztése között, az időszakos ifjúsági programok támogatása vagy ifjúsági közösségi terek, illetve az ifjúsági civil szervezetek forrástámogatása vagy az ifjúsági civil szervezetek eszköztámogatása (pl. terem, helyszín, eszközök biztosítása) között. A válaszok alapján kiderül, hogy ha választhatnának, a szakemberek leginkább a munkalehetőségek javítását szorgalmaznák, előnyben

részesítenék a kultúrát a prevenciós programok és a felsőfokú oktatás továbbfejlesztésénél. Az időszakos ifjúsági programoknál fontosabbnak tartják az ifjúsági közösségi terek támogatását, illetve az ifjúsági szervezetek eszköztámogatását ezen szervezetek működési forrásainak támogatásánál.

Véleménye szerint a város versenyképességének fejlesztésében mekkora szerepe van az alábbi szereplőknek?

Ha választani kellene az alábbi lehetőségek közül, Ön melyiket választaná?

A szakemberek saját szavaikkal is elmondhatták, milyennek látják a településen élő fiatalok helyzetét jelenleg, Volt olyan résztvevő, aki véleménye szerint a szárnalmas szóval tudná leírni ezt legkönnyebben, mivel sok fiatal, aki máshol tanult, ha visszajön a városba, nem vagy nagyon nehezen talál munkahelyet. Veszélye a jelenlegi helyzetnek többek szerint az, hogy így a város elveszti értelmiségi rétegének nagy részét, nem tud a település ezeknek a tudásából profitálni.

A résztvevők azzal egyetértettek egyöntetűen, hogy 18 éves korig viszonylag jónak mondható a fiatalok számára rendelkezésre álló lehetőségek helyzete a városban, a problémák az idősebb generációk esetében jönnek elő nagyobb arányban, volt aki, kilátástalannak nevezte a 18 évnél idősebb fiatalok helyzetét Nagykanizsán. Sok fiatal ezek miatt elmennek külföldre vagy az ország más településére dolgozni, mind az értelmiségiek, mind pedig a szakmunkások is.

Ifjúsági intézményekből, szervezetekből illetve programokból úgy gondolják a szakemberek elég van a városból, a gond inkább azzal van, hogy a fiatalok egyre érdektelenebbek és passzívabbak, nehéz megszólítaniuk az ifjúságsegítő szakembereknek őket. Tapasztalatok alapján inkább otthon ülnek a számítógép előtt, és nehéz kimozdítani őket onnan. Nem tartják elegendőnek azt, hogy információkat kapjanak a fiatalok, mert ettől még nem jönnek el, más technikákkal kell elérni azt, hogy aktívak legyenek. A fiatalok számára szervezett programok megvalósításánál gondot okoz az, hogy a célcsoport tagjai közül sokan az iskolai elfoglaltságon túl különórákra járnak, ezért kevés a szabadidejük a szórakozásra.

Fontosnak tartják a szakképzés fejlesztését, mivel diplomásból már túlképzés tapasztalható, de szakmunkásból sokszor hiány van Nagykanizsa környékén is.

A szakembereknek figyelniük kell munkájuk során arra, hogy a társadalmi, gazdasági és technikai változásoknak köszönhetően a mai fiatalok másként látják és közelítik meg a világot, mint az előző generációk, és ebből a szemszögből is fontos munkájuk és tevékenységeik tervezése.

Az ifjúsági szervezetek és intézmények véleményük szerint jól működnek a városban, heti vagy kétheti rendszerességgel tartják egymással a kapcsolatot, programszervezés kapcsán egyeztetnek mindig.

Összegzés

A 2010. október-november időszakban lezajlott nagykanizsai ifjúságkutatás egyik legfontosabb tapasztalata az volt, hogy a városban élő, tanuló mostani ifjúsági korosztály a korábbi évek ifjúsági korosztályához képest a demokráciához való viszonyában, kapcsolatrendszerében valamint infokommunikációs kompetenciájában alapjaiban tér el. A fiatalok számára a mobiltelefon mellett már nem az e-mail a legfontosabb kommunikációs eszköz, hanem a közösségi portálok és közvetlen üzenetváltásra alkalmas felületek (pl. MSN, skype, chat stb.). Ezzel párhuzamosan az is jellemző, hogy a számítógép illetve az internet előtt töltött idő már meghaladja a televízió képernyője előtt töltött időt, s ezzel a leggyakoribb szabadidős tevékenységgé lépett elő életükben. Az internet nyilván kiváló eszköz arra, hogy a fiatalok megmutassák magukat, megosszák másokkal a gondolataikat, élményeiket, de ha közben megfélemeznek a biztonságodról, nagy bajba kerülhetnek.

A fiatalok által leggyakrabban látogatott intézményei, közösségi terei a bevásárlóközpontok, a pláza, a város sörözői, pizzériái, de a diszkók és partyk is kedvelt találkozó és szabadidő eltöltési helyszínei a nagykanizsai fiataloknak. Gyorséttermekben (melyek nemcsak étkezési, hanem találkozási célokat is szolgálnak) minden tizedik fiatal kifejezetten gyakran, heti rendszerességgel megfordul. Ezeken a helyeken kívül gyakran látogatják a sportrendezvényeket és meccseket is, miközben hagyományos kulturális fogyasztás csökkenő tendenciája egyértelmű és egyre inkább rétegspecifikussá válik az ifjúsági korosztályon belül. A város szabadidős programkínálata tekintetében megosztott fiatalokról van szó, minden második tanulónak vannak komoly hiányérzetei.

A fiatalok számára a munkanélküliség – különösen az utóbbi két évben – nemcsak közvetlenül, a családon keresztül, hanem közvetlenül is megélt jelenség, kb. minden harmadik fiatal vagy családját érinti. Mindezt összevetve a 2005-ös adatokkal egyértelműen kedvezőtlen folyamatokról, az életkörülmények romlásáról, az ifjúsági szegénység növekedéséről ad hírt. Ezzel párhuzamosan a városban növekedett a környező településekről naponta bejáró és a városban helyben lakó fiatalok gazdasági-társadalmi helyzete közötti távolság is.

A közéleti témákkal kapcsolatosan meglehetősen nagy érdektelenséget mértünk a fiatalok körében és ez különösen igaz az intézményes kulturális-művelődési szféra által nyújtott lehetőségekre, de a gazdasági-politikai közéletiséget meghatározó események is inkább kevesebb, mint több érdeklődésre tartottak számot.

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy a megkérdezett fiataloknak mi a véleménye arról, hogy a városi önkormányzatnál mennyire ismerik, hogy mit szeretnének az itt élő fiatalok, diákok. A vizsgált tanulók

véleménye alapján egyáltalán nem vagy csak egy kicsit ismeri az önkormányzat azt, hogy mit szeretnének az itt élő fiatalok, bár a pozitív választ adók aránya öt év alatt érezhetően emelkedett.

Több kutatásból is ismert, hogy a magyar ifjúsági társadalom szervezeti aktivitása nagyon alacsony, országosan kevesebb, mint minden hatodik fiatalnak van valamiféle szervezeti kötődése bármilyen civil, nonprofit szerveződéshez. A megkérdezett fiatalok 15 százaléka tagja valamilyen sport és 7 százaléka valamilyen hobbi egyesületnek, ami összevetve az országos adatokkal átlagosnak tekinthető.

A demokráciáról alkotott ifjúsági kép is jelentősen átalakult, a pártoktól elforduló, az autoriter hatalomtechnikák irányába a korábbi éveknél nyitottabb, részben radikalizálódó vélemények igen sajátos képet mutatnak, melyben az erőszak is helyet kaphat, mint a konfliktusok megoldási módja.

Az elmúlt évek sikeres beruházásai, a rekonstrukciós programok és fejlődési eredmények ellenére a tanulók megosztottak abban a kérdésben, hogy a jövőben szeretnék-e Nagykanizsán lakni, élni. A megkérdezett fiatalok megosztottak abban, hogy a város fejlődik-e. 21 százalék inkább fejlődőnek látja Nagykanizsát, mint hanyatlónak, ez utóbbit 36 százalékuk állította. Azok a fiatalok, akik nem szeretnék a városban élni a jövőben, legtöbbször a városi lét ellen emelnek kifogást (jellemzően inkább kistelepüléshez ragaszkodnának), de ez is jellemző, hogy átlagon felül vélik úgy, hogy számukra Nagykanizsán nem várható elég munkahely és szórakozási lehetőség.

A nagykanizsai fiatalok többsége fontosabbnak tartja a megfelelő anyagi háttérrel és a gazdagságot, mint a szabadidőt, a diákok kétharmada ha választhatna, inkább a több pénzt és nem a több szabadidőt választaná.

Egészségmegőrzés szempontjából veszélyeztetett helyzetben vannak a szakiskolások és a képzetlen családi háttérrel rendelkező fiatalok, körükben a dohányzás, az alkoholfogyasztás és egyéb drogok fogyasztása tekintetében emelkedés érezhető az elmúlt évek adatai alapján.

A nagykanizsai fiatalok egyötöde tervezi, hogy az Európai Unió valamelyik országába megy egy időre tanulni, közel 45 százalékuk pedig bizonytalan ebben a kérdésben. Továbbá a fiatalok fele tervezi azt, hogy az EU valamelyik országába megy dolgozni egy időre, egyharmaduk pedig gondolkodik még rajta. Az elmúlt öt évben megnőtt azoknak a száma is, akik az országon belül szeretnék más településre menni tanulni vagy dolgozni, gyakorlatilag minden második diákra igaz ez jelenleg.

Az ifjúsági szolgáltatásfejlesztés alapelvei

A jövőben a városi ifjúsági koncepció elsősorban az ifjúsági szolgáltatások fejlesztését célszerű, hogy célozza, melynek központi gondolata hangsúlyosan funkcionalista megközelítésű, vagyis abból indulhat ki, hogy mi az ifjúsági szolgáltatások elsődleges funkciója. E tekintetben az ifjúsági szolgáltatásfejlesztési koncepció válasza lehet az, hogy a nagykanizsai ifjúsági szolgáltatásoknak a városban élő fiatalok felnőtté válását kell elősegíteni, vagyis a gyermeki státusból a felnőttkorba való átmenetet, a szülői hátszagról való leválást kell segíteni.

Az ifjúsági „szolgáltatások” konkrét tárgya idővel sokat változott a fiatalok társadalmi, gazdasági helyzetének, a politikai viszonyrendszerben elfoglalt helyüknek megfelelően. A kormányzati szakmai programok fiatalok legégetőbb regionális problémájának az esélyegyenlőség kérdését, az ifjúsági munkanélküliség problémáját, az önálló egzisztencia teremtéséhez elengedhetetlen első lakás megszerzését, valamint az egészségkárosító és deviáns magatartásformák háttérbe szorítását határozták meg.

Az önálló életvitel kialakítását segítő szolgáltatások funkciójuk szerint öt kategóriába sorolhatók: 1) jogi értelemben vett leválás, 2.) anyagi függetlenedés, 3.) konstruktív életvezetés kialakulása, 4.) közös fedél alól történő leválás és mobilitás, 5) önálló identitástudat kialakítása (szubjektum leválása).

A helyi ifjúsági szolgáltatások szervezése tekintetében a plurális szolgáltatás-szervezés mellett érvelünk, vagyis szociális gazdaság, a magánszektor és a közszféra egyaránt szerepet kell, hogy vállaljon az ifjúsági szolgáltatásainak működtetésében.

A készülő ifjúsági szolgáltatásfejlesztési tervének, stratégiájának elengedhetetlen része a meglévő tapasztalatok, kutatási eredmények rendszerezését és a feladatok meghatározását segítő alapelvek meghatározása:

- a koncepcióban meghatározott kitörési pontok esetében fontos szempontnak kell lennie a gazdasági, kulturális, családi stb. és egyenlőtlenségekből fakadó **társadalmi hátrányok csökkentésének**
- új alapokra helyezve, a **milleniumi generáció** info-kommunikációs és internethasználati szokásaihoz igazodva kell virtuális és a hátrányos helyzetű fiatalok elérését segítő felkereső szolgáltatást tervezni
- a koncepcióban alapvető fontosságú az **együtműködés és partnerség** a fiatalok ügyében érintett és a fiatalokkal foglalkozó intézmények, szervezetek, nonprofit szolgáltatók és más civil közösségek között

- a stratégia hatékonyságának alapfeltétele a folyamatos **monitoring** lehetőségének megteremtése (rendszeres véleménykérés, folyamatkövetés, kutatás, adatgyűjtés stb.)
- a **fiatalokra, mint erőforrásra** kell tekinteni és nem mint problémahordozókra, nem a problémáikat kell megoldani, hanem helyzetbe kell hozni őket
- a stratégiának elsősorban **proaktív szemlélettel** kell rendelkezni, vagyis a probléma kezelése helyett a megelőzésre és szemléletformálásra kell a hangsúlyt helyezni.
- a fiatalokkal való foglalkozást a városban formális és informális **hálózati kapcsolatokon** keresztül kell megvalósítani nem pedig vertikális hierarchiába rendezett intézményrendszeren keresztül
- szabadidős és nem formális közösségi programok szervezésén, drogalternatíva programokon keresztül kell elősegíteni a konstruktív életvezetés és más **kompetenciák** kialakítását

Az ifjúsági problémák kezelése során nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az általunk feltárt jellegzetességeknek, ifjúságot érintő kérdéseknek szinte mindig van egy tágabb kontextusa, gyakran a korosztálytól független problémaként hatékonyabban lehet kezelni azokat. Azt is érdemes szem előtt tartani, hogy a szakpolitikák középpontjában általában egy társadalmi probléma áll és nem egy heterogén társadalmi csoport.

Az ifjúságkutatás során feltárt jelenségekre, tendenciákra valamilyen módon reagálni fog az önkormányzat. Ez azonban nem azt jelenti, hogy ezeket a problémákat kizárólag az önkormányzatnak kell megoldania (hiszen sok olyan kérdés felmerült, amelynek megválaszolására nincs is kompetenciája), hanem inkább azt, hogy az önkormányzatnak intézményeivel, a helyi társadalommal és azok civil szervezeteivel együttműködve kell válaszokat keresnie. Egy ilyen válasz lehet az ifjúsági koncepció és stratégia elkészítése.